

สุทธิปริทัศน์

๑

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๕๑ มกราคม - เมษายน ๒๕๕๖ ISSN 0857-2670

- อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย
- แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย :
ตอนที่ 3 แนวทางการป้องกันความร้อน
- การตลาดสร้างความสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล
- ทางเลือกใหม่การบริหารสุขภาพด้วยสมุนไพรไทย :
แนวทางป้องกันมะเร็งด้วยแพทย์แผนไทย
- วิธีการฝึกเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษ
- ทิศทางการค้าและการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรป-ไทย
ในเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน
- การเปรียบเทียบตัวแบบการพยากรณ์สินค้ายุทธศาสตร์เกษตร :
กรณีผักและผลไม้
- การศึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้
- แนวคิดโลจิสติกส์ในการค้าปลีกอาหาร
- การแก้ไขรัฐธรรมนูญ : สร้างสรรค์หรือสนองความต้องการนักการเมือง
- ธุรกิจชุมชน : ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่
- การประยุกต์ใช้ Fuzzy-C Means ในการติดตั้งตำแหน่งสถานีฐานเบื้องต้น
ของระบบสื่อสารเคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์
- การใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- แนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความยากจน

พันตำรวจโทอนันต์ เหลืองนฤมิตชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติกะ บุญาค

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนารัตน์ ลิ้ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย ต้นศรีสกุล

นันทนา ทองอินคำ

ลักขณาดี บุญชู

ยุพารณ อารีพงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมพร อภิขนาพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรัตน์ วงษ์ศรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริยัน สุวรรณราช

จุลศักดิ์ ขาญณรงค์

บงการ หอมนาน

เกษรา บุญपाल

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์

สุ ท ธิ บ ริ ท ์ ศ น ์

ปีที่ 17 ฉบับที่ 51 มกราคม - เมษายน 2546 ISSN 0857 - 2670 ราคา 40 บาท

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
110/1-4 ถนนประชาชื่น แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ 10210
โทร. 02-954-7300
(อัตโนมัติ 30 เลขหมาย) ต่อ 323
โทรสาร 02-9547910

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการใน
ศาสตร์สาขาต่าง ๆ
2. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบของ
วารสารวิชาการ
3. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น เสนอผลการ
ค้นคว้าและวิจัย
4. เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ และนักวิชาการได้
เผยแพร่ผลงาน
5. เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณทางด้านวิชาการของ
มหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง

คณะที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล
ดร. เลิศลักษณ์ ส.บุรุษพัฒน์
อาจารย์สมศรี ลัทธพิพัฒน์
ม.ร.ว. รมณียจักร แก้วกิริยา
คณบดีทุกคณะ

บรรณาธิการ : ผู้พิมพ์และโฆษณา

รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิธาลบุตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมิจ พินิจอักษร

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติกะ บุญนาค
อาจารย์ ดร.เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม
อาจารย์ ดร.อดิลา พงศ์ยี่หล้า
อาจารย์เกตุสุดา รัชฎาวิชิตกุล
อาจารย์ชมชื่น มัณยารมย์
อาจารย์นฤมล กบอมพงษ์ชาติ
อาจารย์บงการ ทอมนาน
อาจารย์ชลธิ์ นาดามดี
อาจารย์อรุษา เผือกสุวรรณ
อาจารย์ณัฐสิทธิ์ พุฒิวินาสทกาดย
อาจารย์ปรียาภรณ์ เผือกผ่อง
นางสาวสมศิริ อีระภาพ

ออกแบบรูปเล่ม-จัดหน้า

นางสาววิมลรัตน์ ทองปลาต
นางสาวปัทมาภรณ์ เสงแก้ว

กำหนดออก

ราย 4 เดือน

จัดจำหน่าย

ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
โทร. 02-954-7300 ต่อ 125

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
โทร. 02-954-7300 ต่อ 540

สารบัญ

C O N T E N T S

1. อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย
Overseas Crime in Thailand.
พันตำรวจโทอนันต์ เหลืองนฤมิตชัย Lieutenant Colonel Anan Luengnaruemitchai..... 10
2. แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย : ตอนที่ 3 แนวทางการป้องกันความร้อน
Energy-Saving Houses in Thailand : Part 3 Current Method for Protection Against Heat
in Building Construction.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติกา บุนนาค Asst. Prof. Dr. Tika Bunnag..... 23
3. การตลาดสร้างความสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล
Relationship Marketing in Digital Age.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนารัตน์ ลิ้ม Asst. Prof. Panarat Lim..... 28
4. ทางเลือกใหม่การบริหารสุขภาพด้วยสมุนไพรไทย : แนวทางป้องกันมะเร็งด้วยแพทย์แผนไทย
A New Alternative Way to Take Care of Your Health with Thai Herbs : Cancer Prevention
with Thai Traditional Medicine.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย ตันศรีสกุล Asst. Prof. Dr. Sittichai Tansrisakul..... 34
5. วิธีการฝึกเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษ
Training Students to Write A Paragraph in English.
นันทนา ทองอินคำ Nantana Thonginkam..... 40

ลงทะเบียน 24 เม.ย. 2546
ออกบริการ 26 เม.ย. 2546

สารบัญ

C O N T E N T S

6. ทิศทางการค้า และการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรป-ไทยในเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน
Directions of Trade and Investment between EU and Thailand in The Current World Economy.
ลักษณาวดี บุญชู Luksanawadee Boonchoo..... 47
7. การเปรียบเทียบตัวแบบการพยากรณ์สินค้ายุทธศาสตร์เกษตร : กรณีผักและผลไม้
A Comparison of Forecasting Methods of Strategic Agricultural Products :
Vegetables and Fruits.
ยุพาภรณ์ อารีพงษ์ Yupaporn Areepong..... 55
8. การศึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้
E-learning : Creating A Great Opportunity to Learn.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมพร อภิชนาพงศ์ Asst. Prof. Chalernporn Apichanapong..... 62
9. แนวคิดโลจิสติกส์ในการค้าปลีกอาหาร
Logistic Concepts in Ratail Foods Trade.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณรัตน์ วงษ์ศรี Asst. Prof. Supornrat Vongsri..... 67
10. การแก้ไขรัฐธรรมนูญ : สร้างสรรค์หรือสนองความต้องการนักการเมือง
Constitutional Amendments : Public Interest or Politicians' Demands?.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรียัน สุวรรณราช Asst. Prof. Suriyun Suvunrach..... 73
11. ธุรกิจชุมชน : ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่
Community Enterprise : Applying His Majesty the King's New Theory of Sufficiency
Economy.
จุลศักดิ์ ชำญณรงค์ Chulasak Channarong.....80

สารบัญ

C O N T E N T S

12. การประยุกต์ใช้ Fuzzy-C Means ในการติดตั้งตำแหน่งสถานีฐานเบื้องต้นของระบบสื่อสารเคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์
The Application of Fuzzy-C Means for Installing. The Locations of Base Stations in Cellular Mobile Communications Systems.
บงการ หอมนาน Bongkarn Homnan..... 87
13. การใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
The Use of The IEEE Database by Engineering Student at King Mongut's Institute of Technology Ladkrabang.
เกษรา บุญपाल Keatsara Boonpal..... 93
14. แนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความยากจน
Concepts Relating to Causes of Poverty.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์ Asst.Prof.Suthep Punprasit..... 109

ส า ร : ส ี ง เ ข พ บ ท ก ว า ม

1. อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย / พันตำรวจโทนนต์ เหลืองนฤมิตชัย

ลักษณะแนวทางการแก้ไขปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ โดยใช้มาตรการทางกฎหมาย การขอความร่วมมือจากประเทศต่างๆ ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามระหว่างหน่วยงานภายในประเทศ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการดำเนินการปราบปรามเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย : ตอนที่ 3 แนวทางการป้องกันความร้อน /

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติกะ บุนนาค

วิธีการป้องกันความร้อนสะสมในบ้านทรงยุโรปที่นิยมใช้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. การตลาดสร้างความสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล / ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนารัตน์ ลิ้ม

การตลาดมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นักการตลาดจะต้องปรับตัวและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง จากอดีตที่มีการทำตลาดสู่มวลชน มาถึงปัจจุบันที่เป็นยุคดิจิทัลการดำเนินงานด้วยดิจิทัลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำธุรกิจ เน้นการตลาดแบบเข้าถึงผู้บริโภคเป็นรายบุคคลมากขึ้น มีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารข่าวสารเกี่ยวกับสินค้า และการบริการระหว่างผู้ขายและผู้บริโภค

4. ทางเลือกใหม่การบริหารสุขภาพด้วยสมุนไพรไทย : แนวทางการป้องกันมะเร็ง

ด้วยแพทย์แผนไทย / ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย ดันศรีสกุล

สาเหตุของการเกิดโรคที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือการบริโภคอาหารปนเปื้อนสารเคมี และอาหารที่ไม่มีคุณภาพประโยชน์ แพทย์แผนไทยพยายามป้องกันโรคและเรียนรู้วิธีควบคุมโรคด้วยวิธีต่างๆ ด้านเวชกรรม เภสัชกรรมธรรมานามัย หัตถเวช ตลอดจนการบริโภคพืชผักที่มีคุณค่าทางอาหารเพื่อป้องกันโรคมะเร็ง

5. วิธีการฝึกเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษ / นันทนา อินทองคำ

นำเสนอวิธีการสำหรับผู้สอนในการฝึกผู้เรียนให้เขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษโดยให้ตัวอย่างย่อหน้าสั้นๆ บรรยายแล้วฝึกเขียนย่อหน้าที่มีความยาวเพียง 4 ประโยคและตรวจแก้ทีละประโยค วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจความคิด หลักเกี่ยวกับการเขียนย่อหน้าและปฏิบัติได้จริง

ส า ร : ส ี ง เ ข บ บ ก ก ว า ม

6. ทิศทางการค้าและการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรป-ไทยในเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน /

ลักษณะดี บุญชู

นโยบายการค้าและการลงทุนของสหภาพยุโรปต่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน จากรูปแบบการช่วยเหลือแบบให้เปล่าไปสู่ความร่วมมือเพื่อประโยชน์ร่วมกัน (Strategic Partner) โดยสหภาพยุโรปจะเน้นการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค และส่งเสริมความสามารถทางการแข่งขันในด้านต่างๆ ให้ไทย

7. การเปรียบเทียบตัวแบบการพยากรณ์สินค้ายุทธศาสตร์เกษตร : ผักและผลไม้ /

ยุพารักษ์ อารีพงษ์

การเปรียบเทียบตัวแบบการพยากรณ์ โดยนำเอาเทคนิครวมทั้งทฤษฎีทางสถิติมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลว่าวิธีใดเหมาะสมที่สุด พิจารณาจากค่า M A P E ของการพยากรณ์ในแต่ละวิธีและเลือกตัวแบบที่มีค่า M A P E น้อยที่สุดเป็นตัวแบบพยากรณ์

8. การศึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ /

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมพร อภิชนาพงศ์

ปัจจุบันการศึกษาได้เปลี่ยนรูปแบบไปอย่างมาก จากการเรียนการสอนที่ใช้ห้องเรียน มีครูอาจารย์ สอนผู้เรียนอยู่หน้าห้องเรียน เข้าเรียนและเลิกเรียนเป็นเวลาแน่นอน ต่อมาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการคมนาคม ที่สะดวกรวดเร็ว ทันสมัย ส่งผลให้เกิดการเรียนการสอนแนวใหม่ ซึ่งจะเรียนที่ไหนเมื่อไรได้ทั้งสิ้นรู้จักกันในนาม e-learning

9. แนวคิดโลจิสติกส์ในการค้าปลีกอาหาร / ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณรัตน์ วงษ์ศรี

ระบบการค้าปลีกอาหารสมัยใหม่จะใช้ระบบสาขา (Chain Store) ร่วมกับธุรกิจข้ามชาติจากต่างประเทศในตลาดอุตสาหกรรมอาหารที่มีความสำคัญกับความสะดวกรวดเร็วเพื่อประหยัดเวลา ได้มีการนำแนวคิดโลจิสติกส์มาใช้ในการค้าปลีกในแง่ประสิทธิภาพของการลงทุนและการใช้เวลาที่น้อยกว่า

ส า ร : ส ี ง เ ข พ บ ท ก ว า ม

10. การแก้ไขรัฐธรรมนูญ : สร้างสรรค์หรือสนองตอบความต้องการนักการเมือง

/ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรียัน สุวรรณราช

การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้นั้น จะต้องส่งเสริมคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เปลี่ยนการเมืองของนักการเมืองให้เป็นการเมืองของพลเมือง การทำให้การเมืองให้สุจริต โปร่งใส เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา และความชอบธรรมในการใช้อำนาจอธิรัฐ ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพ และประสิทธิภาพมากขึ้น โดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ

11. ธุรกิจชุมชน : ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ / จุลศักดิ์ ขาญณรงค์

ธุรกิจชุมชนแนวคิดที่ได้รับการกล่าวขานอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน แท้จริงเป็นแนวคิดที่ชาวบ้านหรือเกษตรกรในท้องถิ่นที่มีอยู่เป็นส่วนใหญ่ในประเทศได้ปฏิบัติมาช้านาน อย่างไรก็ตามด้วยกระแสคิดของชาติที่ถูกครอบงำโดยทุนนิยม แนวคิดดังกล่าวจึงถูกบิดเบือนจากความหมายเดิมเป็นอันมาก ดังนั้นการกลับมามองที่รากฐานจึงเป็นสิ่งที่ต้องการการทบทวน

12. การประยุกต์ Fuzzy-C Means ในการติดตั้งตำแหน่งสถานีฐานเบื้องต้นของระบบ

สื่อสารเคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์ / บงการ หอมานาน

บทความนี้เสนอวิธีการหาตำแหน่งการติดตั้งสถานีฐานของระบบสื่อสารเคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์เบื้องต้น โดยการประยุกต์ใช้หลักการ Fuzzy-C Means ซึ่งถือว่าเป็นปัญญาประดิษฐ์ตัวหนึ่ง พารามิเตอร์เบื้องต้นที่นำมาใช้ในการหาตำแหน่งสถานีฐานคือ จำนวนประชากรในพื้นที่หนึ่ง ๆ ผลที่ได้จากวิธีที่นำเสนอพบว่าระบบว่าหลักการดังกล่าวสามารถช่วยในการกำหนดตำแหน่งสถานีฐานได้ และมีความยืดหยุ่นต่อการกำหนดจำนวนสถานีฐาน

ส าร : ส ัง เ ข พ ข ท ก ว า ม

13. การใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าลาดกระบัง / เกษรา บุญपाल

การวิจัยจากการใช้ฐานข้อมูล ความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูล และปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE จากกลุ่มนักศึกษาตัวอย่าง สรุปได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้ฐานข้อมูลผ่านระบบออนไลน์มากที่สุด

14. แนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความยากจน / ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์

คนทุกคนเกิดมาไม่มีใครอยากยากจน แต่ความยากจนที่ปรากฏในทุกๆ สังคมนั้นในเมืองและชนบท ในสมัยโบราณ คนไทยเรามักเชื่อว่าคนเกิดมาจนเพราะเป็นกรรมเก่าที่ชาติปางก่อน ทำบุญน้อยเกิดชาตินี้จึงยากจน ปัจจุบันนี้หลายต่อหลายคนที่เกิดมาจนแต่สามารถต่อสู้ดิ้นรนจนมีความมั่งคั่งร่ำรวย ซึ่งเป็นดัชนีที่แสดงให้เห็นว่าความยากจนเกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยต่างๆ

บรรณาธิการแถลง

วารสารสุทธิปริทัศน์ ฉบับที่ 51 ปีที่ 17 ประจำเดือนมกราคม-เมษายน 2546 เป็นฉบับที่มีบทความทางวิชาการที่น่าสนใจหลายเรื่อง อาทิ เรื่องอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย ของ พันตำรวจโทนันต์ เหลืองนฤมิตชัย แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย (ตอนที่ 3) ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติกะ บุญนาค และเรื่องราวเกี่ยวกับการตลาดสร้างความสัมพันธ์ในยุคดิจิทัลของผู้ช่วยศาสตราจารย์พนารัตน์ ลิ้ม

คณะกรรมการกองบรรณาธิการวสารฯ ขอถือโอกาสขอบพระคุณท่านผู้เขียนบทความและสมาชิกทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความสนใจติดตามวารสารสุทธิปริทัศน์ตลอดมา หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะประการใดเกี่ยวกับการจัดทำวารสารฯ ขอได้โปรดแจ้งให้กองบรรณาธิการวารสารฯ ทราบด้วยเพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวารสารฯ ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของท่านต่อไป

บรรณาธิการ

อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย

*พันตำรวจโทอนันต์ เหลืองนฤมิตชัย

อาชญากรรมข้ามชาติปัญหาที่นับวันจะทวีความรุนแรง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน ชีวิต สิทธิเสรีภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมของโลก หลายฝ่ายเชื่อว่าปัญหานี้จะเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้นำประเทศต่างๆ ต้องร่วมกันหาทางแก้ไข ในส่วนของประเทศไทย ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเป็นปัญหาเร่งด่วนของประเทศ และประเทศไทยมักจะถูกมองว่าเป็นศูนย์รวมอาชญากรรมข้ามชาติจากทั่วโลก เพราะไทยมีสภาพการบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอ ล้าสมัยตามไม่ทันอาชญากรนำไปสู่การบ่อนทำลายเศรษฐกิจของประเทศอาชญากรรมข้ามชาติจะเกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจผิดกฎหมาย แม้ว่ากลุ่มอาชญากรจะมีได้มุ่งเป้าไปที่คนไทย แต่การเข้ามาปฏิบัติการในประเทศไทยและความเติบโตของขบวนการได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในหมู่เจ้าหน้าที่รัฐ แม้ว่ารัฐบาลจะออกมาตรการในการปราบปรามมาตลอดแต่การก่ออาชญากรรมข้ามชาติยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพิ่มขึ้นทั้งปริมาณ ความรุนแรง ตลอดจนความซับซ้อนของปัญหา ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนข้อตกลง หรือสนธิสัญญา และมาตรการทางกฎหมายแก้ไข

อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดของบุคคลหรือ คณะบุคคลที่เป็นองค์การอาชญากรรมที่ประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด การค้ายาเสพติด การเรียกค่าคุ้มครอง ตลอดจนกิจการอื่นๆ กิจกรรมอื่นๆ ที่ผิดกฎหมาย การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นที่มีการเคลื่อนไหวก้าวข้ามดินแดนหรือพรมแดนประเทศต่างๆ เช่น อาชญากรรมหลบหนีการลงโทษหรือเดินทาง เพื่อไปกระทำความผิด หรือกรณีการกระทำความผิดในคดีลักลอบค้ามนุษย์ หรือการเคลื่อนที่ข้ามพรมแดนประเทศของสิ่งของ เช่น อาวุธปืน เมื่อผู้ก่อการร้ายซ่อนอาวุธปืนบนเครื่องบินก่อนเครื่องบินออกเล่ห้เสียมีการฟอกเงิน อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชญากรรม เช่น ยาเสพติดที่ตัวผู้เดินทางหรือในกระเป๋าสัมภาระ หรือโดยเจตนาของอาชญากร หรือการฉ้อโกง โดยคอมพิวเตอร์ เดินทางมาจากประเทศต่างๆ ทั่วโลกเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เพื่อลักลอบ ซ่อนเร้น ฝ่าฝืนกระทำการในสิ่งที่ผิดกฎหมาย ฯลฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดความหมายของ “อาชญากรรมข้ามชาติ” ไว้ในหนังสือที่ 0003.24/7505 ลงวันที่ 18

สิงหาคม 2542 ว่า คือการกระทำที่มีประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยสองประเทศ ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาและกำหนดโทษไว้ กระทำร่วมกันโดยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปในรูปแบบขององค์กร มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีการเตรียม การพยายาม และลงมือกระทำความผิดต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ

องค์การสหประชาชาติได้แบ่งอาชญากรรมข้ามชาติออกเป็น 10 ลักษณะ คือ

1. การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drugs)
2. การลักลอบคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants)
3. การค้าอาวุธ (Arms Trafficking)
4. การลักลอบค้าอุปกรณ์นิวเคลียร์ (Trafficking in Nuclear Material)
5. กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism)
6. การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children)
7. การลักลอบค้าชิ้นส่วนมนุษย์ (Trafficking in Body Parts)
8. การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles)
9. การฟอกเงิน (Money Laundering) ซึ่งหมายถึงวิธีการซึ่งบุคคลปกปิดรายได้จริง แหล่งที่มาที่มีขอบด้วยกฎหมายของรายได้ การนำรายได้ไปใช้ มีขอบด้วยกฎหมาย แล้วบิดเบือนรายได้นั้น โดยทำให้ดูเหมือนว่าขอบด้วยกฎหมาย
10. การกระทำผิดอื่นๆ (Other activities) ได้แก่ การโจรกรรมศิลปวัตถุ การให้สินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจและข้าราชการอื่นๆ อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม อาชญากรรมทรัพย์สิน

ทางปัญญา การฉ้อโกงประกันภัยทางทะเล และการแทรกซึมและเข้าครอบงำธุรกิจถูกกฎหมาย เป็นต้น

องค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมข้ามชาติในยุโรปแยกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 7 ประเภท ดังนี้

1. องค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการพนัน ธุรกิจการพนันเป็นกิจการขั้นพื้นฐานที่สามารถแสวงหารายได้ และผลประโยชน์จำนวนมากมหาศาลให้แก่องค์กรอาชญากรรม เช่น ธุรกิจแห่งชาติ การแข่งรถยนต์ บ่อนการพนัน และสล็อตแมชชีน

2. องค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการกู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยสูง ขณะเดียวกันก็ใช้วิธีการรุนแรงกับผู้ที่ไม่ยอมชำระหนี้ ส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการมักจะเป็นนักการพนัน หรือนักธุรกิจที่ต้องการเงินเร่งด่วน จะถูกเรียกดอกเบี้ยในอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก เช่นร้อยละ 20 ต่อสัปดาห์ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีขบวนการรับจ้างทวงหนี้ ทำร้ายร่างกาย และสังหารให้ตาย ฯลฯ ถ้าผู้กู้ยืมเงินไม่ยอมชำระหนี้หรือผิดนัดก็มักจะถูกใช้มาตรการรุนแรง

3. องค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการค้ายาเสพติด มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติติดต่อโยงใยกับแหล่งผลิตใหญ่ๆ ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลก โดยมีสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศในยุโรปเป็นแหล่งเผยแพร่ยาเสพติด

4. องค์กรอาชญากรรมเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ธุรกิจลักลอบขนสินค้าหนีภาษีเป็นธุรกิจที่ทำเป็นขบวนการ และสร้างผลประโยชน์มหาศาลให้แก่องค์กรอาชญากรรม สินค้าที่มีการลักลอบหนีภาษีจากยุโรปตะวันตก สู่ยุโรปตะวันออก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่เกี่ยวกับอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ ส่วนสินค้าที่มีการลักลอบขนจากยุโรปตะวันออกไปสู่ตะวันตก ได้แก่ ทองคำ สุรา บุหรี่ และการลักลอบค้าอาวุธ รวมไปถึงอาวุธสงคราม

5. องค์การอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีองค์การอาชญากรรมประเภทนี้มีลักษณะเป็นองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ หนึ่งบริการทางเพศบางส่วนจะเดินทางจากถิ่นกำเนิดของตนไปยังประเทศอื่นด้วยความสมัครใจ โดยหวังจะไปทำงานหรือมีโอกาสหรือชีวิตที่ดีกว่าอยู่ในประเทศของตนแต่ก็อาจถูกหลอกลวงหรือบังคับให้ทำงานค้าบริการทางเพศ

6. องค์การอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้าอาวุธสงครามและอุปกรณ์ทางนิวเคลียร์ ภายหลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ทำให้ประเทศในยุโรปตะวันออกต่างพากันแยกตัวเป็นอิสระ เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นยังอยู่ในฐานะยากจนดินแดนที่ถูกสหภาพโซเวียตปกครองมีอาวุธนิวเคลียร์ของโซเวียตหลงเหลืออยู่ ต่างก็นำอาวุธ และอุปกรณ์นิวเคลียร์ออกมาจำหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศตะวันออกกลางก่อให้เกิดรายได้แก่องค์การอาชญากรรมที่ค้าอาวุธสงครามและอุปกรณ์นิวเคลียร์สูงไม่แพ้การค้ายาเสพติด

7. องค์การอาชญากรรมในรูปแบบอื่นๆ เช่น การก่อการร้าย การลักลอบนำคนเข้าเมืองจากยุโรปตะวันออก ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมหาศาลแก่องค์การอาชญากรรม

อาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทยมี 7 ประเภท คือ

1. การลักลอบค้ายาเสพติด
2. การลักลอบคนเข้าเมือง
3. การค้าอาวุธ
4. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการค้าอาวุธ
5. การค้าหญิงและเด็ก
6. การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ
7. การฟอกเงิน

จากการสำรวจพบว่าอาชญากรที่เป็นชาวต่างชาติได้แอบแฝงตัวเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลายแห่ง เช่น

- ย่านถนนรัชดาภิเษกเขตในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง สถานีตำรวจนครบาลสุทิสสาร จะเป็นถิ่นที่อยู่ และที่เหยี่ยวของชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ พวกที่มาจากฮ่องกงและมาเก๊าเคยมีการจับกุมพวก “แก๊งลูกหมู” คือ พวกที่รับจ้างนำชาวจีนจากแผ่นดินใหญ่ผ่านเข้าประเทศไทยก่อนที่จะเดินทางต่อไปประเทศที่สาม พวกเรียกค่าคุ้มครองและค้ายาเสพติด

- ย่านหลังโรงแรมอินทรา ประตูน้ำ ท้องที่สถานีตำรวจนครบาลพญาไท เป็นถิ่นที่อยู่แหล่งหลบซ่อนของชาวแอฟริกา ไนจีเรีย มักจะรับจ้างขนยาเสพติดออกนอกประเทศ

- ย่านซอยนานา สุขุมวิท เขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลลุมพินี เป็นพวกชาวตะวันออกกลาง

- ย่านบางรัก สีพระยา เขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลบางรัก เป็นแหล่งอาชญากรรมของพวกปากีสถาน เป็นขบวนการลักลอบนำชาวต่างชาติเข้ามาในกรุงเทพฯ จากเอเชียใต้ อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ ศรีลังกา ตะวันออกกลาง อิรัก อิหร่าน ลิเบีย ซีเรีย แอฟริกาตะวันตก ไนจีเรีย ไนเจอร์ และเซเนกัลเข้ามาประเทศไทยเพื่อขนยาเสพติด

- ย่านสาทร ย่านรามคำแหง และเขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลยานนาวา เขตท้องที่สถานีตำรวจนครบาลห้วยหมากเป็นถิ่นของนักศึกษาพม่าหนีจาก

ศูนย์กักกันทั้งหลาย ที่หลบหนีเข้ามาหลบซ่อนนอกเหนือจากแหล่งโรงงานประเภทต่างๆ ในหลายจังหวัดที่รับชาวพม่าหลบหนีเข้าเมืองทำงานตามที่รัฐบาลผ่อนผัน ซึ่งเปรียบเสมือนระเบิดเวลาที่ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเสี่ยง

- ย่านพญา ชลบุรี ในเขตท้องที่สถานีตำรวจภูธรตำบลพญา เป็นถิ่นของพวกมาเฟีย ยุโรป เยอรมัน และรัสเซีย ดำเนินธุรกิจบาร์เบียร์บังหน้า

แนวทางการแก้ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติของประเทศไทย มี 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การใช้มาตรการทางกฎหมาย

1.1 กฎหมายอาญาและกฎหมายที่มีโทษทางอาญาอื่นๆ

การบังคับใช้กฎหมายโดยอาศัยหลักการกระทำความผิดในราชอาณาจักร หรือถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมาย การกระทำความผิดในเรือไทย หรืออากาศยานไทยไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร คำว่าราชอาณาจักร หมายถึงแผ่นดินไทย และพื้นน้ำห่างจากฝั่ง 12 ไมล์ทะเล หลักการดังกล่าว เหมาะกับความผิดคดีอาญาทั่วไป แต่ไม่อาจนำไปบังคับใช้กับคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่มีเครือข่ายมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเช่นในยุคปัจจุบัน เช่น

1.1.1 เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด
ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นปัญหาสำคัญของชาติ ในรัฐบาลสมัย ฯพณฯ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดตั้งหน่วยงาน ป.ป.ส. (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด) เมื่อ พ.ศ. 2519 มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดีความผิดตามกฎหมายยาเสพติด และพิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้เสนอให้มีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้ความผิดที่เกี่ยวเนื่องกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิด 5 ฐานความผิดดังกล่าว

และยังมีการกำหนดขยายเขตอำนาจศาลให้กว้างกว่าประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดสากลไม่ว่าการกระทำความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในประเทศใด ผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร จะต้องได้รับโทษในราชอาณาจักร ถ้ามีผู้กระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิดเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

1.1.2 เกี่ยวกับปัญหาการค้าหญิงหรือเด็ก เนื่องจากการกระทำความผิด ชื่อ ขาย จำหน่าย ชักพา หรือจัดหา หญิง เด็กหญิง หรือเด็กชาย เพื่อสนองความใคร่ตนเอง หรือผู้อื่น เพื่อการอนาจาร หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นอันมิชอบ ไม่ว่าโดยการขายเด็กให้เป็นขอทาน หรือให้ทำงานในสภาพที่ใช้แรงงานโดยทารุณโหดร้าย นอกจากนี้ผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมที่กระทำในรูปของการเตรียมสมคบกันเป็นขบวนการ เชื่อมโยงทั้งในประเทศระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสังคม จึงได้มีพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2540 โดยมีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด มาตรการในการเยียวยาช่วยเหลือหญิงและเด็ก ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2540 แก้ไขฐานความผิดในบทบัญญัติที่เกี่ยววข้องกับหญิงและเด็กให้กว้างขวางขึ้น และแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282 และมาตรา 283 ซึ่งบัญญัติให้ศาลไทยมีอำนาจลงโทษการกระทำความผิดตาม มาตรา 282 และมาตรา 283 แม้จะกระทำในต่างประเทศ โดยแยกไว้เป็นเอกเทศให้เห็นชัดเจนใน มาตรา 7 (2 ทวิ)

1.1.3 เกี่ยวกับปัญหาการฟอกเงิน
มีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เนื่องจากผู้ประกอบอาชญากรรมกระทำความผิดกฎหมายหลายประเภทได้นำเงินหรือทรัพย์สิน

ที่ได้จากการกระทำความผิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นการฟอกเงินเพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดเหล่านั้น เพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมจึงได้มีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ความว่าผู้ใดกระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ถ้าปรากฏว่า

- ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทย หรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย เช่น นาย ก. เป็นบุคคลสัญชาติไทยนำเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดของนาย ข. ในต่างประเทศไปซื้อที่ดินในต่างประเทศเพื่อเป็นการซุกซ่อนหรือปกปิด แหล่งที่มาของเงินดังกล่าว อันเป็นการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน นาย ก. จะต้องรับโทษในราชอาณาจักรไทย

- ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย เช่น นาย เอ. เป็นคนสัญชาติอื่น โอนเงินที่ได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติดของผู้อื่นจากต่างประเทศมาให้นาย ข. ในประเทศไทย นาย เอ. จะต้องรับโทษในราชอาณาจักรไทย

- ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้นหากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เช่น นาย ก. เป็นคนสัญชาติอื่นกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายของประเทศนั้นได้เดินทางหลบหนีเข้ามาในประเทศไทย และประเทศนั้น ๆ ก็ไม่ได้ร้องขอให้ประเทศไทยส่งตัวนาย ก. ข้ามแดนไปดำเนินคดี

ในกรณีดังกล่าว นาย ก. อาจถูกจับกุมและดำเนินคดีในข้อหาฟอกเงินในประเทศไทยได้

1.2 กฎหมายลักษณะพิเศษที่เกี่ยวข้อง

1.2.1 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีวัตถุประสงค์

- เพื่อควบคุมดูแลคนต่างด้าว หากพบว่าเดินทางเข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาต หรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการอนุญาตสิ้นสุดลง หรือมีพฤติการณ์เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร ก็สามารถสืบสวนจับกุมดำเนินคดี และผลักดันออกนอกราชอาณาจักรได้

- เป็นมาตรการในการสกัดกั้นไม่ให้บุคคลที่ไม่พึงประสงค์เข้ามาในราชอาณาจักร โดยเมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจพบสามารถผลักดันไปได้ทันที

- เพื่อเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรและผลักดันออกนอกราชอาณาจักร กรณีที่มีข้อมูลว่าบุคคลนั้น ๆ เป็นอาชญากรหลบหนีเข้ามาอาศัยในประเทศไทยหรือมีพฤติการณ์เป็นภัยต่อสังคม แม้ยังไม่ได้กระทำความผิดในราชอาณาจักรก็ตาม

1.2.2 พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 สนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ และพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่รัฐหนึ่งร้องขอต่ออีกรัฐหนึ่งซึ่งผู้กระทำความผิดไปปรากฏอยู่ที่ส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนให้รัฐที่ร้องขอเพื่อพิจารณาดำเนินคดีในความผิดที่ก่อขึ้นไว้ โดยคำร้องขอนั้นต้องร้องผ่านช่องทางทางการทูตผ่านทางกระทรวงต่างประเทศ เพื่อพิจารณาหากเห็นชอบที่จะให้ความช่วยเหลือตามที่ร้องขอ ก็จะได้มีคำสั่งจับกุมผู้ถูกต้องการตัว และมีการนำขึ้นสู่การพิจารณาของศาลในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การจะส่งตัวให้หรือไม่ขึ้นจะขึ้นอยู่กับพิจารณาของ

รัฐที่ได้รับการร้องขอเป็นสำคัญ ในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ประเทศไทยก็สามารถร้องขอได้ในทำนองเดียวกับที่ประเทศอื่นๆ ร้องขอมายังประเทศไทย ขึ้นอยู่กับสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่ประเทศไทยมีกับประเทศนั้น ปัจจุบันประเทศไทยมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับประเทศสหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เบลเยียม สาธารณรัฐประชาชนจีน อังกฤษ แคนาดา และออสเตรเลีย

1.2.3 พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือระหว่างรัฐในเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวน ฟ้องคดี ทรัพย์สิน และการดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา หากประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทย ประสงค์ขอความช่วยเหลือ ก็ให้ทำคำร้องขอส่งไปยังผู้ประสานงานกลาง (Central Authority) โดยตรง สำหรับในประเทศไทย คือสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งได้จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้น เพื่อรับผิดชอบโดยตรง คือสำนักงานต่างประเทศ (International Affair Department) แต่สำหรับประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าวกับประเทศไทย ให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีการทางทูตผ่านกระทรวงการต่างประเทศการกระทำผิดที่เป็นมูลกรณีของการร้องขอต้องเป็นความผิดตามกฎหมายไทย เว้นแต่จะมีสนธิสัญญาระบุเป็นอย่างอื่น ประเทศไทยอาจปฏิเสธคำร้องขอได้ถ้าการให้ความช่วยเหลือมีผลกระทบต่องบดุล ความเป็นมั่นคง หรือสาธารณประโยชน์ที่สำคัญของประเทศไทย หรือเกี่ยวกับความผิดทางการเมือง หรือการทหาร แต่หากผู้ประสานงานกลาง (อัยการสูงสุด) พิจารณาคำร้องขอแล้วเห็นควรให้ความช่วยเหลือก็จะส่งเรื่องไปให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติฯ เช่น ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ พนักงานอัยการ ดำเนินการในส่วนเกี่ยวข้องต่อไป พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 นี้

กำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการให้ความช่วยเหลือ เช่น สอบสวนบุคคล การรวบรวมพยาน หลักฐานชั้นสอบสวน การจัดส่งเอกสาร การค้น การยึดเอกสารหรือวัตถุพยาน และการสืบหาบุคคล ปัจจุบันประเทศไทยมีสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือทางอาญากับประเทศในระบบกฎหมาย Common Law ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ แคนาดา สำหรับประเทศส่วนใหญ่ในทวีปยุโรป ซึ่งใช้ระบบ Civil Law ประเทศไทยยังไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าว ยกเว้นประเทศฝรั่งเศส

2. ความร่วมมือระหว่างประเทศ

2.1 ผ่านทางองค์การตำรวจสากล โดยการประสานข้อมูลแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันระหว่างประเทศ สมาชิกองค์การตำรวจสากล หรือผ่านทางสำนักเลขาธิการองค์การตำรวจสากล ในบางกรณีประเทศสมาชิกบางประเทศอาจจะสามารถดำเนินการสืบสวนเฝ้าดูความเคลื่อนไหวสถานที่อยู่ของคนร้ายเพื่อแจ้งให้ประเทศสมาชิกที่ร้องขอทราบ เพื่อเป็นช่องทางในการขอตัวหรือนำตัวผู้กระทำความผิดนั้น ๆ กลับไปรับการพิจารณาคดีในประเทศของตนต่อไป หรือการส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเดินทางไปยังอีกประเทศหนึ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของประเทศอื่นๆ สืบสวนติดตามจับกุมคนร้ายที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ

2.2 ประสานงานผ่านเจ้าหน้าที่ประจำสถานเอกอัครราชทูต หรือกงสุลประเทศต่างๆ ที่ประจำอยู่ในประเทศไทย ปัจจุบันสถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลประเทศต่างๆ ในประเทศไทยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่รักษากฎหมายอื่นๆ ถูกส่งมาประจำทำหน้าที่ประสานในเรื่องคดี เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส มาเลเซีย และออสเตรเลีย ฯลฯ ทำให้การประสานงานในเรื่องคดีหรือเรื่องเกี่ยวกับตำรวจสะดวกรวดเร็วขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหา อาชญากรรมข้ามชาติของประเทศไทย

การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย นอกจากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของไทย นับตั้งแต่ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์จะต้องร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่รับผิดชอบ และประสานงานร่วมกันเพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขควบคุมอาชญากรรมธรรมดา และอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่างๆ มิให้เพิ่มปริมาณสูงขึ้นจนประชาชนตกอยู่ในความเกรงกลัวหวาดภัย จนอาจมีชีวิตอย่างปกติสุข ประเทศสหรัฐอเมริกา แม้เป็นประเทศมหาอำนาจอันดับหนึ่งของโลก มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูง มีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นที่ยอมรับ และเป็นแบบอย่างของประเทศอื่นๆ แต่ทางการสหรัฐอเมริกาก็ยอมรับว่า ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมีความรุนแรงจนอาจจะเป็นปัญหาที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติได้ และจากเหตุการณ์วันที่ 11 กันยายน 2544 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ถูกผู้ก่อการร้ายใช้เครื่องบินก่อวินาศกรรมตึกเวิลด์เทรด นอกจากจะก่อความเสียหายต่อประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของโลก

สำหรับประเทศไทย การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสาเหตุดังนี้

1. กฎหมายต่างๆ ที่ให้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม มีลักษณะไม่เอื้อประโยชน์ให้สามารถปฏิบัติงานในเชิงรุก เพื่อให้ทันต่อการพัฒนาและรูปแบบของอาชญากรรม และองค์กรอาชญากรรมที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การไม่มีกฎหมายอนุญาตให้มีการดักฟังทางโทรศัพท์ในคดีอาญา หรือคดีที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมข้ามชาติทั่วไป ยกเว้นในกรณีเกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พ.ศ. 2542 มาตรา 46 และยังไม่มีกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ในการแสวงหาความร่วมมือจากพยาน คือ ความคุ้มกันที่จะไม่ถูกดำเนินคดี (Immunity) ซึ่งเป็นมาตรการที่จะคุ้มครองพยานที่ให้การเป็นประโยชน์ต่อรูปคดีแม้ค่าให้การพยานดังกล่าวอาจพาดพิงตนเองว่ามีส่วนในการกระทำความผิดในคดีดังกล่าวหรือคดีอื่นๆ และยังไม่มามีมาตรการคุ้มครองพยานในการดูแลรักษาความปลอดภัยให้พยาน

2. เจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดประสบการณ์ความรู้ความสามารถในการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆ เช่น อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ และคำตอบแทนถ้าไม่มีแรงจูงใจ

3. การสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือระหว่างประเทศ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในระดับใช้ปฏิบัติงานโต้ตอบโดยไม่ต้องผ่านล่ามมีจำนวนน้อย ทำให้การติดต่อประสานงานระหว่างประเทศล่าช้า ทำให้ขาดความสนใจเท่าที่ควร ยังไม่มีภาษาโลกที่ใช้สื่อสารถึงกันได้โดยไม่ต้องใช้ล่าม

4. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยหลักแล้วจะไม่มี การส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่ประเทศที่ร้องขอ ถ้าความผิดของจำเลยในข้อหาที่ขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน มีบทบัญญัติในการลงโทษประหารชีวิต สำหรับประเทศไทย การส่งผู้ร้ายข้ามแดนมักไม่เกิดปัญหาในกรณีที่ประเทศไทยเป็นฝ่ายถูกขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน แต่ที่มักมีปัญหา คือกรณีที่ประเทศไทยเป็นฝ่ายขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดน เช่น ในกรณีของนายราเกซ ซึ่งอยู่ที่ประเทศแคนาดา นายปิ่น ซึ่งอยู่ที่ประเทศอังกฤษ นายวินัย หรืออดีตพระยันทระ ซึ่งอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็ว และจริงจังจากประเทศดังกล่าว เพราะสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

ในเดือนธันวาคม 2543 ประเทศไทย และประเทศต่าง ๆ 124 ประเทศ ได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงเจตจำนงที่จะให้ความร่วมมือในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม กล่าวโดยเฉพาะก็คือ อนุสัญญานี้ได้ขอให้แต่ละประเทศออกกฎหมายที่จะเอาผิดกับการสมคบกันกระทำความผิด ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์กรอาชญากรรม อนุสัญญานี้ยังต้องการให้ทุกประเทศถือการฟอกเงินเป็นอาชญากรรมด้วย โดยขอให้ยกเลิกเอกสิทธิ์ของธนาคารที่จะปกปิดข้อมูลของลูกค้า เพื่อว่าการดำเนินธุรกรรมทางการเงินที่ผิดกฎหมายจะถูกตรวจสอบ และสืบหาเจ้าของผู้ที่เป็นผู้รับประโยชน์ได้ นอกจากนี้ เพื่อที่จะช่วยให้การดำเนินคดีกับสมาชิกองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล อนุสัญญายังระบุให้แต่ละประเทศจัดทำมาตรการคุ้มครองบุคคลที่จะมาให้ข้อมูลข่าวสาร และให้การเป็นพยานยืนยันความผิดต่อองค์กรอาชญากรรม สุดท้าย อนุสัญญายังได้กำหนดให้แต่ละประเทศให้ความช่วยเหลือจัดหาเอกสาร และพยานหลักฐานแก่ประเทศที่เข้าร่วมประชุมในการสืบสวนและดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมอย่างเต็มความสามารถ

เพื่อให้อนุสัญญาดังกล่าวข้างต้นสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย ผู้เขียนขอเสนอมาตรการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ต้องปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สามารถลงโทษผู้สมคบในการกระทำความผิด กฎหมายของประเทศไทยปัจจุบันมีช่องว่าง ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับบุคคลระดับหัวหน้าองค์กรอาชญากรรมได้ เพราะคนเหล่านี้จะได้รับการปกป้องจากสมาชิกมีแต่ลูกน้องระดับล่างเท่านั้นที่ถูกจับดำเนินคดี ทำให้องค์กรอาชญากรรมยังคงมีอยู่ เพราะกฎหมายไม่สามารถเอาผิดหัวหน้าผู้อยู่เบื้องหลังได้

2. การเพิ่มการล่อซื้อ/การใช้สายลับหรือสายข่าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวน กฎหมายของไทยควรจะเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ทำการ

ล่อซื้อล่อขาย (Controlled deliveries) และเพิ่มการใช้สายลับหรือสายข่าว (Informants) เนื่องจากจุดมุ่งหมายของอนุสัญญานี้ก็เพื่อที่จะจัดการกับกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ด้วยการอนุญาตให้ผู้บังคับใช้กฎหมาย สามารถทำการล่อซื้อเพื่อที่จะสาวไปถึงตัวการของกลุ่ม ในสหรัฐอเมริกาบ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้วิธีการปฏิบัติการทางลับ หรือใช้สายข่าวในการล่อซื้อธนบัตรปลอม หรือของต้องห้าม และแม้กระทั่งแก๊งจัดหาเงินให้กับกลุ่มองค์กรที่ทำการฟอกเงิน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการทางลับหรือสายข่าวเหล่านี้จะดำเนินการตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ หลายครั้งที่มีโอกาสจะเข้าถึงเป้าหมายของการสืบสวนสอบสวน โดยใช้การลักลอบบันทึกเทปการสนทนากันในเรื่องอาชญากรรมหรือเรื่องอาชญากรรมที่ก่อขึ้นในอดีต ซึ่งจะใช้เป็นพยานหลักฐานที่สำคัญในการดำเนินคดีในศาลได้ แต่ในขณะนี้วิธีการเหล่านี้ยังไม่เป็นที่นิยมใช้ในประเทศไทย ซึ่งหากมีการนำวิธีเหล่านี้มาใช้ ก็น่าจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นอย่างมาก ในสหรัฐอเมริกา กว่า 75% ของคดีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมมีการใช้สายข่าวในการปฏิบัติการลับ และส่วนใหญ่ของสายข่าวเหล่านั้นก็คือบุคคล ซึ่งให้ความร่วมมือโดยหวังว่าจะได้รับโทษน้อยลงเป็นการตอบแทน

3. การต่อรองการลงโทษ (Plea Bargaining) เพื่อให้ได้มาซึ่งคำให้การจากสมาชิกของผู้ร่วมกระทำความผิด การต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งคำให้การหรือคำรับสารภาพ เป็นเรื่องที่พนักงานอัยการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาการดำเนินคดี หรือการเปลี่ยนแปลงบทลงโทษ เพื่อให้เหมาะสมกับอาชญากรรมและพฤติการณ์แห่งคดี ตัวอย่างเช่น คดีฆาตกรรมซึ่งผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษประหารชีวิต หากบุคคลนั้นให้ความร่วมมือกับทางการในการนำตัวผู้ร่วมกระทำความผิดอื่น ๆ มาลงโทษ เช่น ผู้จ้างวาน บุคคลนั้นก็อาจได้รับโทษน้อยลง อาจจะได้รับเพียงโทษจำคุกแทนที่จะเป็นโทษประหารชีวิต

4. โครงการคุ้มครองพยาน (Witness Protection) ผู้ประกอบอาชญากรรมพยายามที่จะป้องกันมิให้สมาชิกให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ หากมีสมาชิกขององค์กรหรือบุคคลใดตกลงใจที่จะให้การขัดทอดหรือยืนยันความผิดของกลุ่มสมาชิกองค์กรอาชญากรรม การแก้แค้นหรือการขู่เข็ญเอาชีวิตก็จะถูกนำมาใช้กับพยานเหล่านั้น ภายใต้อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติ รัฐบาลไทยมีพันธะที่จะต้องให้การคุ้มครองพยานที่ให้การขัดทอด องค์การอาชญากรรมกระทำการตามพันธะกรณีดังกล่าวนี้อาจไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายใหม่มารองรับ แต่งบประมาณที่เหมาะสมก็จะช่วยให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการโครงการนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ งบประมาณสำหรับโครงการนี้ส่วนหนึ่งอาจได้มาจากทรัพย์สินที่ยึดได้จากองค์กรอาชญากรรม โดยใช้กฎหมายฟอกเงินของไทย หน่วยงาน ป.ป.ส. ศุลกากร FBI และ U.S. SECRET SERVICE จะทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือพัฒนาโครงการคุ้มครองพยานในประเทศไทยได้

5. การใช้กฎหมายสมรู้ร่วมคิด/การต่อรอง การลงโทษและการคุ้มครองพยานในการที่จะได้ข้อมูลข่าวสาร พยานหลักฐานจำเป็นในการดำเนินคดีดังกล่าว จำเป็นต้องมีคำให้การของ “คนใน” หรือของบุคคลซึ่งอยู่ภายในองค์กร หรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ตัวอย่าง นางสาว ก. ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในการฆาตกรรมอดีตผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่ง นางสาว ก. ได้แสดงความประสงค์ที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดีกับ ผู้ถูกกล่าวหาและพวก เพื่อแลกเปลี่ยนกับการลดโทษ ถ้าศาลไทยสามารถที่จะตอบสนองความต้องการของนางสาว ก. โดยการลดโทษเพื่อแลกเปลี่ยนกับความร่วมมือทางคดีของเธอทางราชการอาจจะทราบได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาเกี่ยวข้องกับฆาตกรรมนี้หรือไม่อย่างไร เพราะเหตุใด และองค์กรอาชญากรรมที่อยู่เบื้องหลังการฆาตกรรมเป็นใคร มีหลักฐานเกี่ยวกับการขู่กรโชกทรัพย์สินหรือไม่ ซึ่งอาจจะทำให้สามารถดำเนินคดีกับ

บุคคลทุกคนในกลุ่มได้ อีกประเด็นที่สำคัญนอกเหนือจากการต่อรองการลงโทษก็คือ กฎหมายไทยต้องสามารถให้ความช่วยเหลือคุ้มครองพยานมิให้ถูกข่มขู่หรือทำร้ายเป็นการแก้แค้น ทั้งในและนอกสถานที่จึงจำโดยอาจมีการย้ายภูมิลำเนา (Witness relocated) ภายหลังได้รับการปล่อยตัว

6. การริบทรัพย์สิน (Asset Forfeiture) เช่นเดียวกับกฎหมายฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยให้อำนาจในการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดบางประเภท แต่อย่างไรก็ตามการริบทรัพย์สินตามกฎหมายของประเทศไทยนั้น แตกต่างจากของสหรัฐอเมริกา ตรงที่กฎหมายไทยไม่ได้บังคับว่าทางเจ้าหน้าที่จะได้รับเงินหรือผลประโยชน์ตอบแทนเท่าใดหรือเงินเข้าหลวงเป็นจำนวนเท่าใดจากการริบทรัพย์สิน ผู้กระทำความผิดนี้ เพื่อนำเงินไปใช้ในการปราบปรามอาชญากรรม หรือจัดอัตราเงินเดือนและสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน อันอาจจะทำให้การฉ้อราษฎร์บังหลวงลดลงได้ และยังสามารถที่จะใช้เงินนี้มาบริหารและดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานได้อีกด้วย

7. การจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจ ประเทศไทยไม่มีหน่วยเฉพาะกิจของตำรวจและพนักงานอัยการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม และไม่มีฐานข้อมูลกลางหรือข้อมูลทางข่าวกรองที่จะสรุปให้เห็นเกี่ยวกับขอบเขตของปัญหาแน่นอนสิ่งเหล่านี้ก็คือปัญหาในตัวเอง ผู้เขียนคิดว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งถ้าจะมีหน่วยงานภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีหน้าที่โดยตรงในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมโดยเฉพาะเพื่อที่จะได้เป็นหน่วยงานหลักในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัองค์กรอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ

ในสหรัฐอเมริกา เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานอัยการทำงานกันอย่างใกล้ชิดในแต่ละคดีและในระยะยาวในหน่วยเฉพาะกิจร่วมกัน เช่น ผู้เขียนทำงานให้กับหน่วยเฉพาะกิจ องค์กรอาชญากรรม (Or-

ganized Crime Task Force) เป็นเวลา 10 ปี จนกระทั่งรู้ว่ากลุ่มอาชญากรได้ประกอบอาชญากรรมในพื้นที่ และเราจะดำเนินการเชิงรุกเพื่อปราบปรามหน่วยเฉพาะกิจตำรวจจะทำงานด้านสืบสวนสอบสวนตามคำแนะนำและช่วยเหลือของพนักงานอัยการ ซึ่งจะเป็นผู้ดำเนินคดีขั้นสุดท้ายในศาล ด้วยเหตุนี้ตำรวจ จะมีความมั่นใจว่าเมื่อมีหมายค้น จะสามารถทำการตรวจค้นได้อย่างถูกกฎหมาย และเมื่อมีการจับกุมตัวผู้ต้องหา พนักงานอัยการจะดำเนินการส่งฟ้องผู้ต้องหา

8. การอนุญาตให้ทีมสืบสวนเป็นผู้ทำการสอบสวน ปัจจุบันประเทศไทย เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญกรรมวิธีสอบสวนปากคำ (พนักงานสอบสวน) จะเป็นผู้สอบปากคำผู้ต้องหาและพยานหลังการจับกุม แม้ว่าระบบนี้จะทำให้เจ้าหน้าที่สอบปากคำพัฒนาเทคนิคการสอบสวนปากคำขึ้น แต่มักจะทำให้ข้อมูลที่ได้รับคลาดเคลื่อน พนักงานสืบสวนจะเป็นผู้ที่รู้เรื่องในคดีมากที่สุดและรู้ว่าผู้ถูกจับกุมโกหกหรือไม่ นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังอยู่ในฐานะที่ดีที่สุดที่จะใช้ข้อมูลจากการสอบสวนปากคำดำเนินการสืบสวนต่อไป คำให้การของผู้ต้องหาหลังจากถูกจับกุมจะเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี หลักฐานที่ปรากฏและอื่นๆ จะมีประโยชน์มากขึ้น ถ้าพนักงานสืบสวน และพนักงานสอบสวน จะดำเนินการสอบปากคำภายหลังการจับกุมร่วมกัน

9. การกำหนดวงเงินในการรายงานธุรกรรมทางการเงินภายใต้กฎหมายการฟอกเงินของประเทศไทย กำหนดให้มีการรายงานการดำเนินธุรกรรมใดที่มีวงเงินเกิน 2 ล้านบาท เพื่อให้แน่ใจว่าเงินนั้นไม่ได้มาจากการกระทำผิด ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ธนาคารต้องรายงานธุรกรรมหรือความเคลื่อนไหวของเงินเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐ จะเห็นว่ากฎหมายสหรัฐเข้มงวดกว่ากฎหมายไทยถึง 4-5 เท่า เงิน 2 ล้านบาทไทยเท่ากับ 45,000 เหรียญสหรัฐของไทยถ้าคนค้ายาเสพติดมีเงินน้อยกว่า 2 ล้านบาท ก็สามารถดำเนินการทางการเงินได้ จึงควรมีการแก้กฎหมายเรื่องการรายงานธุรกรรมเพื่อให้ยอดเงินต่ำลง

แม้ในสหรัฐอเมริกายอดเงิน 10,000 เหรียญสหรัฐ คือ 450,000 บาท ก็ยังดูสูงเกินไป นอกจากนี้กฎหมายฟอกเงินของไทยยังน่าจะแก้ไขให้รวมถึงการรายงานการขนส่ง การโอน และการนำเงินเข้าหรือออกประเทศด้วย ในสหรัฐฯ ต้องมีการรายงานต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรเมื่อมีการนำเงินสดเข้าและออกนอกประเทศ เกินกว่า 10,000 เหรียญ

10. เพิ่มจำนวนประเภทของคดีที่จะสามารถนำกฎหมายฟอกเงินมาใช้บังคับ กฎหมายฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา ให้อำนาจที่จะยกย้ายทรัพย์สินของอาชญากรเกือบทุกประเภทคดี สำหรับประเทศไทย กฎหมายฟอกเงินถูกจำกัดแต่เพียงความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฉ้อโกง ลักลอบค้าผู้หญิง และเด็กเพื่อการอนาจาร กระโชกทรัพย์ ซึ่งมีจำเลยเป็นสมาชิกในองค์กรลับ หรือองค์กรอาชญากรรม ข้อจำกัดประการแรกของประเทศไทย คือ กรณีกระโชกทรัพย์ และริดเอาทรัพย์โดยเปิดเผยความลับนั้น จะต้องพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรลับหรือองค์กรอาชญากรรม ข้อจำกัดประการที่สอง คือ ประเภทข้อกำหนดให้นำกฎหมายฟอกเงินมาใช้บังคับได้นั้น ทำให้อาชญากรได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดและเก็บเกี่ยวผลประโยชน์เหล่านั้นได้

11. การขจัดทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ เพื่อแก้ไขภาพพจน์ กระบวนการยุติธรรมของไทยในเรื่องการทุจริตให้เกิดความโปร่งใสจากวิจัยเมื่อเดือนกันยายนปี 2543 พบว่าคนไทยเห็นว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นภัยอันตรายคุกคามอันดับสามตามประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาของสหประชาชาติเรื่ององค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ประเทศไทยได้ตกลงที่จะต่อสู้และจัดการทุจริตคอร์รัปชัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานอับ อบ นวด จ่ายสินบนแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือธุรกิจที่จ่ายเงินค่าคุ้มครองให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือทหาร ควรจะต้องมีหน่วยงานและองค์กรสืบสวนสอบสวนขึ้นมารับผิดชอบ

ในเรื่องเหล่านี้ โดยอาจจะดำเนินการผ่านหน่วยงานตรวจสอบภายใน (Internal affair) หรือจัดตั้งเป็นหน่วยงานใหม่ เช่น FBI ในประเทศไทย เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผู้เขียนขอแนะนำหนังสือคู่มือพิมพ์โดยองค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยเรื่องการต่อสู้การทุจริตคอร์รัปชันเพื่อใช้เป็นข้อมูลและวิธีการในการต่อสู้การทุจริตคอร์รัปชัน หนังสือคู่มือดังกล่าวสามารถตรวจสอบดูได้ผ่านทางเว็บไซต์ของ UN ชื่อ undep.org.

1. วิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อที่จะต่อต้านองค์กรอาชญากรรม

1.1 การดักฟังทางโทรศัพท์ (Wiretapping) และการติดตามผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic surveillance) ในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม จำเป็นต้องมีกฎหมายที่อนุญาตให้ดักฟังโทรศัพท์ หรือการอัดข้อความการสนทนาทางโทรศัพท์ โดยทั้งผู้โทรศัพท์ ผู้รับสายไม่ทราบ และการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ในการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่จำเป็นเพื่อจะดำเนินคดีกับหัวหน้าองค์กรอาชญากรรมได้ มีข้อสังเกตว่า การดักฟังทางโทรศัพท์นั้นได้มีการนำเอาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพในประเทศซึ่งกฎหมายอนุญาตให้ทำได้ โดยที่กฎหมายดังกล่าวยังคงมีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญด้วย ดังนั้น การที่จะใช้วิธีการดังกล่าวนี้ได้จึงควรต้องได้รับความเห็นชอบจากศาลก่อน และบทบัญญัติดังกล่าว ควรจะให้หน่วยงานการโทรคมนาคมสามารถยุติการดักฟังได้ หากการสนทนาดังกล่าวเป็นเรื่องส่วนตัวและมีได้เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่กำลังติดตามอยู่ และควรต้องจำกัดเวลาในการดักฟังด้วย

1.2 การใช้ผู้ให้ข้อมูล (Informants) ให้เป็นประโยชน์และความคุ้มกันทางอาญา (Criminal Immunity) ในการใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพอีกวิธีหนึ่ง ในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาต่อองค์กรอาชญากรรม ซึ่งผู้ที่จะมีข้อมูลซึ่งเกี่ยวข้องมากที่สุดก็จะมีเฉพาะแต่สมาชิกองค์กร

อาชญากรรม หรือผู้ที่มีความใกล้ชิดต่อกลุ่มองค์กรอาชญากรรม ดังนั้นรัฐจึงจำเป็นต้องสร้างโครงสร้างทางกฎหมายที่อนุญาตให้มีการใช้ผู้ให้ข้อมูลได้ ทั้งในระหว่างการสอบสวนและการฟ้องสมาชิกของกลุ่มองค์กรอาชญากรรม เช่น ให้มีความคุ้มกันแก่ผู้ให้ข้อมูลจากการถูกฟ้อง การลดอัตราโทษให้แก่ผู้ให้ข้อมูล และให้ความคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลเช่นเดียวกับพยานทั่วไป

1.3 การล่อให้กระทำผิด (Decoy Operation) การล่อให้กระทำผิดนี้ เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในต่างประเทศใช้กันมาก เพราะบ่อยครั้งที่กลุ่มองค์กรอาชญากรรมมักจะกำหนดให้มีการทดสอบให้ทำความผิดอาญา (Criminal test) สำหรับสมาชิกใหม่ โดยทั่วไปจะให้สมาชิกใหม่ของกลุ่มกระทำความผิดอาญาที่ร้ายแรงเพื่อแสดงความซื่อสัตย์ที่มีต่อกลุ่ม ระบบกฎหมายหลายระบบต่างๆ ก็ไม่เห็นด้วยที่ให้มีการกระทำความผิดอาญา เจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายหลายระบบต่างก็ไม่เห็นด้วยที่ให้มีการกระทำความผิดทางอาญา โดยเจ้าหน้าที่ที่บังคับใช้กฎหมายในระหว่างการสืบสวนเสียเอง แม้การปฏิบัติการโดยการล่อให้กระทำผิดนี้จะประสบความสำเร็จในการรวบรวมข้อมูล แต่วิธีการนี้ก็ยังเป็นปัญหา เพราะว่ามีวิธีการดังกล่าวอาจจะถูกพิจารณาว่าเป็นการผิดกฎหมาย เนื่องจากได้เข้าไปยุ่งให้เกิดการประกอบอาชญากรรม โดยการล่อชักจูงทั้งที่เขาไม่เต็มใจอย่างไรก็ตาม การที่จะป้องกันปัญหาเหล่านี้อาจจะกระทำได้โดยกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะให้เกิดการยอมรับฟังพยานหลักฐานที่รวบรวมมาโดยวิธีการดังต่อไปนี้

- ระดับความสงสัยที่มีมาก่อนล่วงหน้า
- ระดับของการเตรียมกระทำผิดของจำเลย
- จำเลยถูกชักจูงให้กระทำความผิดแท้จริง หรือเจตนาเอง
- จำเลยพยายามที่จะงดเว้นกระทำผิดหรือไม่

1.4 การใช้คอมพิวเตอร์ รวบรวมข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ การจัดการเกี่ยวกับเอกสารที่

เกี่ยวกับข้อมูลอาชญากรรมโดยปกติในประเทศต่าง ๆ จะใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิด นอกจากนี้ การจัดการเอกสารดังกล่าวยังช่วยผู้สืบสวนในการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่กลุ่มองค์กรอาชญากรรมกระทำด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การใช้คอมพิวเตอร์เป็นความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพสูงสุดระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ เช่น หน่วยงานในการควบคุมการออกใบอนุญาต การควบคุมคนเข้าเมือง แผนกสอบสวนคดีอาญา และสำนักงานอัยการ ระบบการรวบรวมข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ และระบบการเรียกข้อมูลจากศูนย์กลาง (Retrieval system) ประเทศญี่ปุ่นได้รับการยกย่องว่าเป็นประเทศที่มีระบบคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดของโลกระบบหนึ่ง ดังนั้นจึงได้มีการเสนอให้ทุกประเทศนาระบบนี้เข้าไปใช้

1.5 ปลอ่ยให้มีการเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน เงินทุนที่ผิดกฎหมาย วิธีการซึ่งปลอ่ยให้มีการเคลื่อนย้ายทรัพย์สิน เงินทุนที่ผิดกฎหมาย ในขณะที่อนุญาตให้มีการสืบสวนถึงเครือข่ายการติดตามขององค์กรอาชญากรรมเป็นวิธีการซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพมาก แต่จะต้องได้รับความเห็นชอบของเจ้าหน้าที่ระดับสูงด้วย

2. การปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม

2.1 การทำให้โครงสร้างของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายร่วมมือและการประสานกันระหว่างหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ปัจจุบันมีปัญหาติดขัด (Watertight compartment) หลายประการ ที่ทำให้ความร่วมมือกันเป็นไปด้วยความยุ่งยาก แม้ในกรณีที่หน่วยงานหนึ่งต้องการความช่วยเหลือจากอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเหมือนกัน ก็ไม่สามารถแบ่งปันข้อมูลกันได้อย่างเต็มที่ เพราะกลัวว่าหน่วยงานที่ขอข้อมูลจะทำงานสำเร็จและได้รับความเชื่อถือ นับเป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่ง ยิ่งกว่านั้นการปราศจาก

ความรู้ความเข้าใจในองค์กรอาชญากรรม จะทำให้การประเมินสถานการณ์ที่ผิดพลาด ดังนั้น โครงสร้างของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายที่ไม่เหมาะสมยังคงมีอยู่ และปรากฏอยู่ในทุกระดับ ทุกเรื่อง กล่าวคือในเรื่องการฝึกอบรมบุคลากรในวิชาชีพ (Professional training) กลไกในเรื่องข้อมูลข่าวสาร เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ กฎหมาย และความร่วมมือในระหว่างหน่วยงาน

หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในแต่ละหน่วยงานควรจะทำในสิ่งต่อไปนี้

1) การรวบรวมข้อมูล (Intelligence gathering) จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาระบบเครือข่าย (Network) ให้มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ เพราะหากขาดสิ่งเหล่านี้แล้วหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายจะทำหน้าที่ไม่ได้ การที่จะต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม โดยปราศจากข้อมูลที่สมบูรณ์เกี่ยวกับองค์กรแต่ละองค์กร และกิจกรรมขององค์กรย่อมทำไม่ได้ ข้อมูลที่หน่วยงานหนึ่งได้มาควรจะต้องให้หน่วยงานอื่นรับรู้ด้วยจนทำให้สามารถที่จะจับโจรมงครอาชญากรรมได้ เช่น กรณีของยุโรป การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายในประเทศต่าง ๆ ของยุโรป ทำให้สามารถพบว่ามีมีการเคลื่อนย้ายผู้กระทำผิดข้ามเขตแดน

2) การฝึกอบรมในวิชาชีพ (Professional training) หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยจะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยในการให้การฝึกฝนวิชาชีพกับบุคลากรของตน และการฝึกฝนนี้จะต้องเตรียมบุคคลให้พร้อมทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ และจะต้องได้รับการออกแบบมาเพื่อกระตุ้นผู้รับการฝึกฝนด้วย

3) การวิจัยและการพัฒนา (Research/Development) ในหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยควรมีรูปแบบของระบบการตรวจสอบกฎหมายและขั้นตอนต่าง ๆ ตามกฎหมายอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ตัดสินใจได้ว่าเป็นการเพียงพอหรือยังในการที่จะต่อสู้อาชญากรรม และเมื่อใดที่จะเป็นจะต้องมีกฎหมายใหม่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรจะได้รับคำแนะนำที่เหมาะสม

4) จัดตั้งกลุ่มที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนเป็นพิเศษ (Special investigative groups) และส่งเสริมสนับสนุนมาตรการเชิงรุกด้านการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ เนื่องจากรูปแบบของการประกอบอาชญากรรมกำลังก้าวหน้า เชี่ยวชาญมากขึ้นเรื่อยๆ จึงจำเป็นที่หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบสวนเป็นพิเศษ ซึ่งมีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีเครื่องมือยานพาหนะ สำหรับอาชญากรรมเฉพาะประเภท การปฏิบัติการลับ (Undercover Operation) จับกุมกลุ่มผู้กระทำความผิดที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้การหาพยานบุคคลหรือพยานหลักฐานในทางปกติดำเนินการได้ยาก

5) ธนาคารข้อมูล หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยจะต้องมีธนาคารกลางข้อมูล ซึ่งรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม และผู้กระทำความผิดเอาไว้ และข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ได้เมื่อต้องการธนาคารข้อมูลนี้ควรจะต้องเก็บข้อมูลของหน่วยงานตัวเองและของหน่วยงานอื่นด้วย ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งกระทำการในระดับระหว่างประเทศ ก็ควรจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ เพื่อเป็นการขยายแนวป้องกันอาชญากรรมดังกล่าวออกไป

6) การประสานความร่วมมือ ที่เหมาะสมระหว่างหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจ เจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง สรรพากร และอื่นๆ เป็นสิ่งที่จำเป็น และวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะบรรลุได้ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานกลางในระดับชาติ

7) การให้การศึกษาแก่สาธารณะเพื่อแสวงหาการสนับสนุนหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย จะต้องมีความหมายประชาชนสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบถึงงานที่หน่วยงานกฎหมายได้ปฏิบัติไป ปัญหาที่กำลังเผชิญความพยายามที่จะต้องใช้เพื่อเอาชนะปัญหาเหล่านั้น

เพื่อที่ประชาชนจะให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้กับอาชญากรรม

2.2 การปรับปรุงความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสำหรับการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม การที่จะบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่บังคับใช้จะต้องมีความสามารถในระดับอาชีพ และมีแรงบันดาลใจสูง จึงจำต้องมีแผนงานที่เป็นระบบสำหรับการพัฒนาหน่วยงานดังกล่าวด้วย

การสรรหา (Recruitment) บุคคลที่เหมาะสมเป็นสิ่งที่จะต้องตรวจสอบอย่างละเอียดเกี่ยวกับประวัติพื้นฐานและลักษณะส่วนบุคคล โดยนักจิตวิทยา นอกจากนี้บุคคลดังกล่าวข้างต้นจะต้องใช้ในหน่วยงานเฉพาะด้าน บุคคลควรมีความรู้สองภาษา ได้รับการศึกษาที่ดีในเรื่องคอมพิวเตอร์และฝึกฝนการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

การฝึกฝน (Training) ควรจะมีลักษณะครอบคลุมทุกๆ เรื่องในการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง การสัมมนา การฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ ในวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการพัฒนา ปรับปรุงกฎหมายในการควบคุมอาชญากรรม วิธีการต่างๆ ต้องทำการวิจัยโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์ระหว่างระบบกฎหมาย

ประเทศใดประเทศหนึ่ง ไม่สามารถปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติได้โดยลำพัง ต้องร่วมมือกันระหว่างประเทศในด้านของการให้ความช่วยเหลือทางอาญา และในด้านของการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นทุกประเทศจะต้องตระหนักถึงความสำคัญ และควรให้ความร่วมมือกัน เว้นแต่ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย หรืออีกนัยหนึ่ง ต้องมี Spirit of cooperation อย่างไรก็ดีเพื่อให้การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญาเป็นหน้าที่ จึงควรจัดทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศไม่ว่าเป็นแบบทวิภาคี หรือพหุภาคีให้มากขึ้น

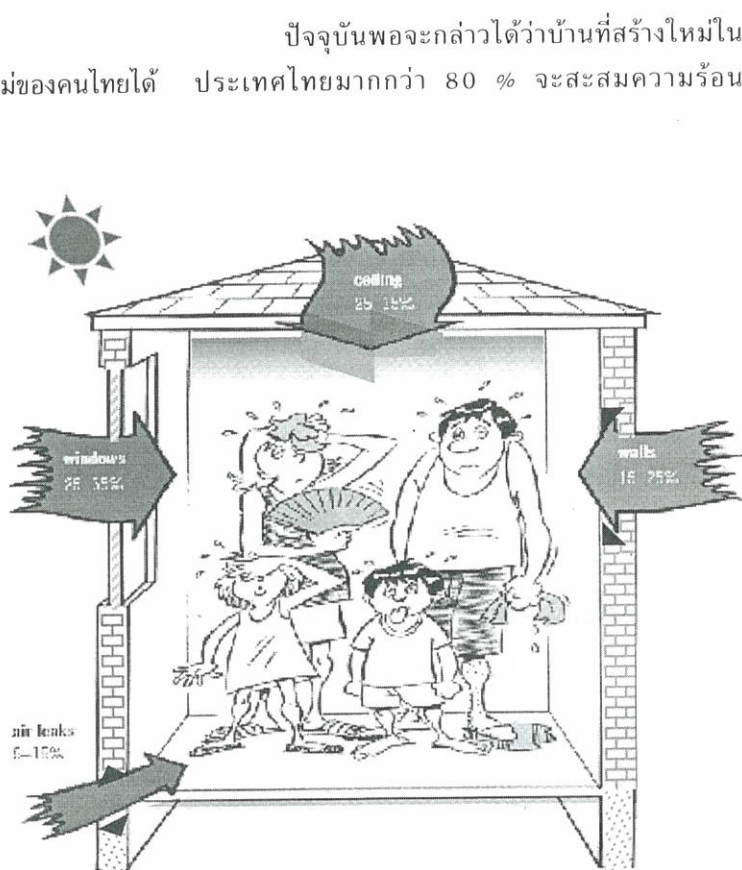
แนวคิดบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย

: ตอนที่ 3 แนวทางป้องกันความร้อน

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติกะ บุญนาค

รูปแบบบ้านในปัจจุบัน

การสร้างบ้านพักอาศัยสมัยใหม่ของคนไทยได้เปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นทรงอเมริกันหรือทรงยุโรปเกือบทั้งหมด โดยที่ละเลยไม่ได้ใส่ใจกับสภาพทางกายภาพของบ้านและสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างกันแม้แต่น้อย เมื่อพิจารณามันตรกณ์อเมริกันหรือยุโรปที่ลอกเลียนแบบกันมากันอย่างละเอียดย่อมพบว่าบ้านที่ถูกออกแบบในเขตอากาศหนาวซึ่งสภาพอากาศจะหนาวเย็นและค่อนข้างแห้งตลอดปี เพื่อให้เกิดการประหยัดในการใช้พลังงานภายในบ้านจึงต้องมีลักษณะเฉพาะให้สะสมความร้อนไว้ในบ้านให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อลดการใช้ระบบทำความร้อนภายในบ้าน และยังต้องให้บ้านมีลักษณะที่ปกปิดอีกด้วย

รูปที่ 1 แสดงลักษณะของการสะสมความร้อนในบ้าน

*อาจารย์ประจำวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเทคโนโลยีทางด้านพลังงาน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : Ph.D. (เทคโนโลยีพลังงาน) มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี

ตลอดทั้งวันโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบ้านถูกปิดทั้งหมด ในช่วงที่ไม่มีคนอยู่บ้านความร้อนที่สะสมภายในบ้านส่วนใหญ่มาจากแสงอาทิตย์ที่ตกกระทบหรือผ่านเข้ามาสะสมในบ้าน โดยมีอัตราส่วนความร้อนที่ส่งผ่านเข้ามาในบ้านดังแสดงในรูปที่ 1

การป้องกันความร้อนที่นิยมใช้ในบ้านปัจจุบัน

ปัจจุบันการป้องกันความร้อนสะสมภายในบ้านปัจจุบันจึงนิยมใช้ แบบทางตรง (Active Protection) เป็นการป้องกันความร้อนผ่านเข้าสู่ตัวบ้านโดยตรงในทุกทางที่ความร้อนจากแสงอาทิตย์จะผ่านเข้ามาในตัวบ้าน ซึ่งการป้องกันแบบนี้เป็นที่นิยมใช้อย่างมากในประเทศไทยโดยมีวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

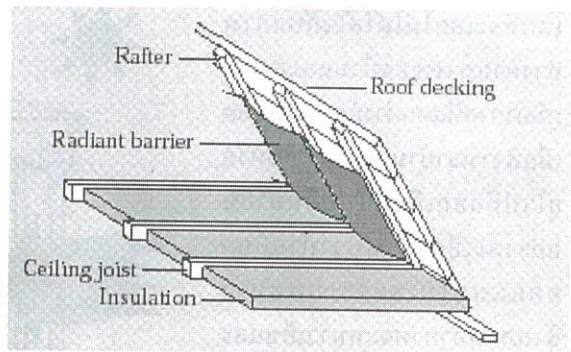
1. การใช้ฉนวนกันความร้อน (Insulator)

การใช้ฉนวนกันความร้อนมักจะใช้กับหลังคาบ้าน ดังรูปที่ 2 นอกจากนั้นในปัจจุบันมีการใช้ฉนวนกับผนังบ้านเพื่อประโยชน์ในการป้องกันความร้อนที่ส่งผ่านจากหลังคาหรือจากผนังหรือผนังอีกด้วยอย่างไรก็ตามการใช้ฉนวนกันความร้อนเป็นวิธีการที่จะช่วยในการยืดระยะเวลาในการส่งผ่านความร้อนที่สะสมบนกระเบื้องหลังคาหรือที่ผนังให้ผ่านเข้ามาในตัวบ้านได้นานขึ้นด้วยปริมาณที่น้อยลง แต่การใช้ฉนวนกันความร้อนไม่ใช่การป้องกันความร้อนให้เข้ามาในบ้านเนื่องจากความร้อนจากโครงหลังคาหรือผนังก็ยังสามารถส่งผ่านมาได้แต่ยากขึ้นเท่านั้น

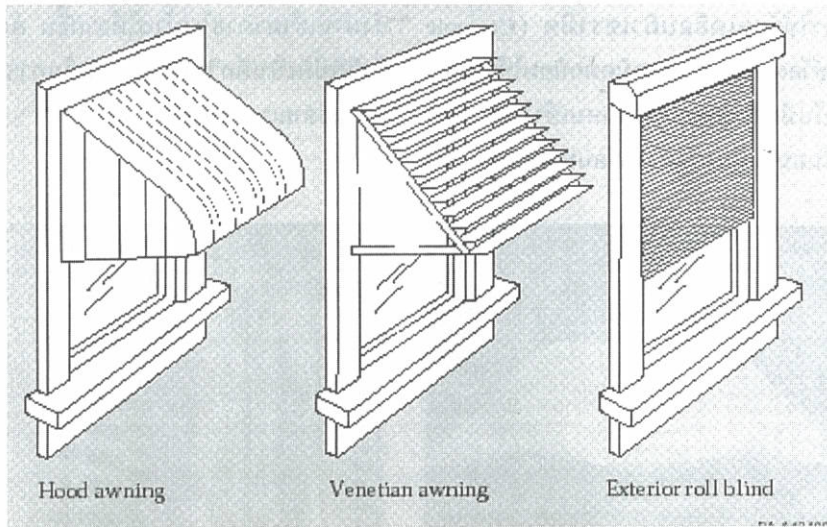
รูปที่ 2 แสดงการใช้ฉนวนกันความร้อนใต้หลังคา

2. การใช้แผ่นสะท้อนความร้อนใต้หลังคา (Radiant barrier) แผ่นสะท้อนความร้อนเป็นแผ่นอลูมิเนียมสีเงินที่ให้ค่าการสะท้อนแสงและความร้อนสูง ซึ่งแผ่นสะท้อนความร้อนจะติดตั้งใต้กระเบื้องหลังคา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสะท้อนความร้อนที่จะส่งผ่านจากผิวด้านในของกระเบื้องเข้าสู่ใต้โครงหลังคาดังแสดงรูปที่ 3 แผ่นสะท้อนความร้อนเป็นอีกรูปแบบของการป้องกันความร้อนแบบทางตรงที่เป็นตัวช่วยในการยืดระยะเวลาในการส่งผ่านความร้อนเข้ามาในบ้าน ผ่านทางโครงหลังคา ในปัจจุบันบ้านสมัยใหม่จะมีการติดตั้งแผ่นสะท้อนความร้อนร่วมกับการใช้ฉนวนกันความร้อนเหนือฝ้าเพดานเพื่อป้องกันความร้อนจากหลังคาเข้าสู่ตัวบ้าน

รูปที่ 3 แสดงลักษณะการติดตั้งแผ่นสะท้อนความร้อน

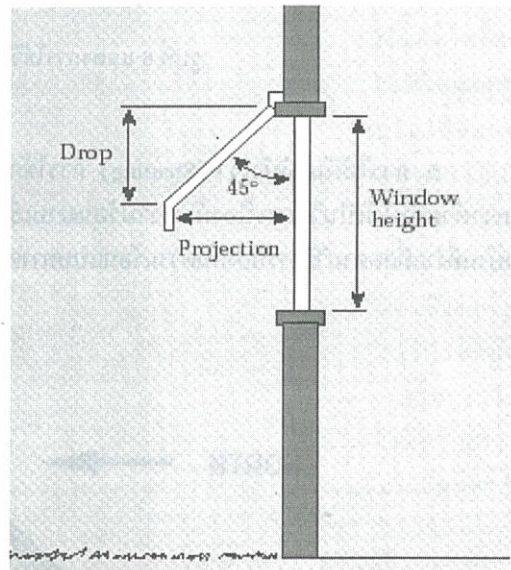
3. การใช้ม่าน มู่ลี่ และ กันสาด (Awning and blind) การใช้ม่าน มู่ลี่ภายในหรือภายนอก และการใช้กันสาดทั้งหมดนี้เป็นการป้องกันความร้อนผ่านเข้าสู่ตัวบ้านทางกระจกหน้าต่างดังแสดงในรูปที่ 4

รูปที่ 4 แสดงรูปแบบของการป้องกันแสงผ่านหน้าต่าง

โดยทั่วไปการใช้กันสาดจะเป็นการบังรังสีตรงจากดวงอาทิตย์ไม่ให้ผ่านเข้ามาทางกระจกหน้าต่าง ซึ่งแสงที่ผ่านเข้ามาได้จะเป็นแสงจากรังสีกระจาย ซึ่งให้ค่าความร้อนน้อยกว่ารังสีตรง (ดูรูปที่ 5) อย่างไรก็ตามเมื่อมีแสงผ่านเข้ามาในห้องจะต้องมีความร้อนตามเข้ามาด้วยเสมอไม่มากนักน้อย นั่นคือวิธีการนี้ก็เป็น การลดปริมาณความร้อนที่จะเข้ามาสะสมในบ้านทาง กระจกหน้าต่างนั่นเอง

ในส่วนของการใช้ม่านและมู่ลี่เป็นการลดแสงที่จะส่องผ่านเข้ามาในห้องจากภายในบ้าน ซึ่งหมายถึงแสงอาทิตย์จะตกกระทบกระจกเต็มที่และส่องผ่านเข้ามาได้ จนถึงม่าน หรือมู่ลี่ซึ่งจะบังแสงไว้ไม่ให้เข้ามาในห้อง อย่างไรก็ตามดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า เมื่อมีแสงผ่านเข้ามา ความร้อนจะตามเข้ามาด้วยทันทีดังนั้นการป้องกันแสง ด้วยม่านหรือมู่ลี่จะกันได้เพียงแสงเท่านั้นไม่สามารถกัน ความร้อนได้

รูปที่ 5 แสดงลักษณะการป้องกันแสงของกันสาด

4. การใช้วัสดุเคลือบผิวเซรามิก (Ceramic coating) การใช้วัสดุเคลือบผิวเซรามิกมักนิยมใช้กับหลังคาแต่ในปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้ผสมเข้าไปกับสีทาภายนอกเพื่อเป็นฉนวนป้องกันความร้อนทำให้ความร้อน

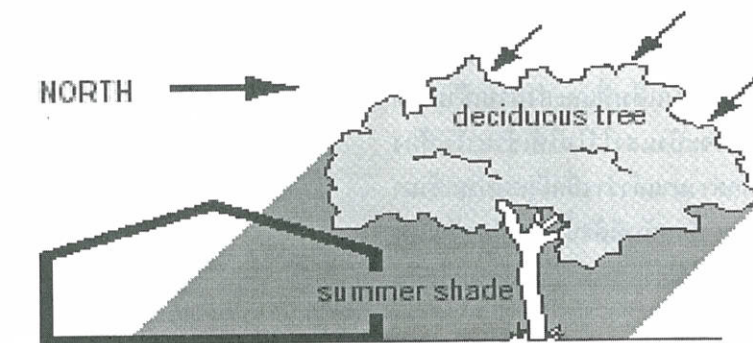
ส่งผ่านเข้ามาภายในบ้านได้ยากขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 6 ซึ่งวิธีนี้ก็เป็นอย่างอื่นหนึ่งตามหลักการของการป้องกันความร้อนแบบทางตรง

รูปที่ 6 แสดงการใช้วัสดุเคลือบผิวเซรามิกกับอาคาร

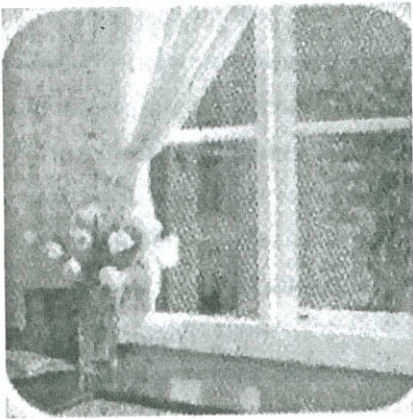
5. การใช้ต้นไม้บังเงา (Shading) การใช้การบังเงาด้วยต้นไม้เป็นวิธีการป้องกันความร้อนผ่านเข้าสู่ตัวบ้านที่ง่ายที่สุดตามวิธีการป้องกันความร้อนแบบทางตรง

แต่อย่างไรก็ตามวิธีนี้เป็นวิธีที่ต้องใช้พื้นที่ว่างและเวลาพอสมควรต้นไม้จึงจะให้ร่มเงาแก่บ้านได้

รูปที่ 7 แสดงการป้องกันความร้อนโดยใช้ต้นไม้บังเงา

6. การใช้ฟิล์มกรองแสงกับกระจก (Window Film) การใช้ฟิล์มกรองแสงเป็นการกรองแสงและสะท้อนความร้อนออกจากอาคาร ดังรูปที่ 8 ถือเป็นการเพิ่มระยะเวลาการสะสมภาวะความร้อนที่จะผ่านเข้ามาในบ้านทางหน้าต่างประตูกระจกและช่องแสงกระจกทุกช่องสู่ตัวบ้านให้นานขึ้นอย่างไรก็ตามการใช้ฟิล์มกรองแสงเป็นเพียงหนทางในการหน่วงเวลาที่บ้านจะร้อนให้ยาวออกไปเท่านั้น

รูปที่ 8 แสดงการใช้ฟิล์มกรองแสงกับกระจกหน้าต่าง

วิธีการทั้ง 6 ที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นเป็นเพียงวิธีการหลักๆ ที่มีการใช้ในบ้านสมัยใหม่ทรงยุโรปหรืออเมริกันเท่านั้น อย่างไรก็ตามการใช้วิธีการ active protection เพียงอย่างเดียวกับบ้านไม่พอเพียงเนื่องจาก การป้องกันเปรียบเสมือนการตั้งรับเพียงอย่างเดียว ความร้อนก็ยังคงค่อยๆ รุกคืบเข้ามาในบ้านได้อยู่ดีและบ้านก็ยังคงร้อนเท่าเดิมเพียงแต่ต้องใช้เวลานานมากขึ้นจาก 4 ชั่วโมงเป็น 7-8 ชั่วโมงแทนที่จะร้อนสุดตอนเที่ยงกลับยืดออกเป็นบ่ายสามหรือสี่โมงเย็น ดังนั้นการใช้วิธีนี้เพียงอย่างเดียวจึงไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย

การป้องกันความร้อนสะสมภายในบ้านอีกวิธีที่ส่วนใหญ่ผู้มักจะละเลยไป หรือบางคนคิดว่าไม่สามารถใช้ร่วมกับการป้องกันความร้อนแบบโดยตรงได้ซึ่งไม่ถูกต้องคือการใช้การป้องกันความร้อนแบบทางอ้อม (passive Protection) ซึ่งเป็นการป้องกันความร้อนสะสมภายในบ้านด้วยการใช้การระบายอากาศ (ventilation method) โดยใช้ช่องเปิด ซึ่งวิธีนี้เป็นวิธีที่บรรพชนของเราได้ใช้กันมาตั้งแต่ต้นในการออกแบบบ้านทรงไทยนั่นเอง สำหรับรายละเอียดของการป้องกันความร้อนแบบทางอ้อมจะได้กล่าวถึงในตอนต่อไป “การป้องกันความร้อนที่ถูกต้องสำหรับบ้านสมัยใหม่”

บรรณานุกรม

- ดิเกะ บุนนาค, 2545 “แนวคิดของบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย (ตอนที่ 1 บ้านทรงไทย)”, วารสารสุทธิปรีกัสน์, ปีที่ 15 ฉบับที่ 48
- “ปัญหาการสร้างบ้านทรงยุโรปในประเทศไทย”, วารสารร่มไทรทอง, 7, 1, มิถุนายน-กรกฎาคม 2540 : 15-17.
- “Adaptation of Features of Thai-Style House To Modern House”, วารสารสุทธิปรีกัสน์, 13, 40, พฤษภาคม-สิงหาคม 2542 : หน้า 66-77.
- พาสนา ดัฒนลักษณ์, “ภาวะภูมิอากาศกับการออกแบบอาคาร”, กรุงเทพฯ : พิมพ์พิทักษ์อักษร, 2527.

การตลาดสร้างความสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนรัตน์ ลิ้ม

กว่า 30 ปี ที่การตลาดมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทั้งด้านกรอบการทำงาน (frameworks) และรูปแบบการทำการตลาดสินค้าและบริการ ไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งจะพบว่าในปี 1950S ได้มีการนำเทคโนโลยีใหม่คือโทรทัศน์ และมีการพัฒนาเทคนิคด้านการตลาดมวลชน (Mass Marketing) เข้ามาใช้จนทำให้สินค้าหลายตัว เช่น โคคา-โคล่า โซนี่ หรือแม้แต่แม็คโดแนลด์ส์ เป็นตราสินค้าที่ผู้บริโภครู้จักจนจบจนทุกวันนี้ การตลาดได้ถูกพัฒนาให้มีประสิทธิภาพด้วยการศึกษาจากรูปแบบพฤติกรรมผู้บริโภค เราจะเห็นพัฒนาการด้านบทบาทของผู้จัดการฝ่ายตราสินค้าเป็นกุญแจสำคัญสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับแนวคิดทางการตลาด (Marketing Concept) บทบาททางการตลาดที่มีแนวคิดแบบการจำแนกผู้บริโภคให้เห็นชัดเจน และการเข้าถึงความต้องการของลูกค้า จะทำให้บริษัทอยู่รอดได้

จนกระทั่งในช่วง 10 ปีหลังของศตวรรษที่ 20 จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นซึ่งแตกต่างไปจากการตลาดยุคก่อนๆ เช่น ลูกค้าเปลี่ยนไปมีความทันสมัยและเรียกร้องเกี่ยวกับสินค้าและบริการมากขึ้น วิธีการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคเปลี่ยนไปผู้บริโภคเป็นผู้แสดงความต้องการและเรียกร้องในตัวสินค้า มีความจงรักภักดี

ต่อตราสินค้าน้อยลง และพร้อมที่จะล้มสินค้าและบริการที่ไม่สามารถสนองความต้องการหรือมาตรฐานที่เขาตั้งไว้ นอกจากนี้วิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และตราสินค้าเปลี่ยนไปอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งช่องทางการจัดจำหน่ายการกระจายสินค้าเปลี่ยนเป็นการใช้ช่องทางเสมือนจริง (virtualized) ปัจจุบันการขายสินค้าและบริการมีการใช้ช่องทางต่างๆ กันมากมาย โดยเฉพาะการซื้อขายผ่านทางโทรศัพท์ที่มีเพิ่มมากขึ้น การใช้อินเทอร์เน็ตพร้อมกับโทรศัพท์เป็นช่องทางสำคัญสำหรับการขายสินค้าและบริการ ทั้งโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตไม่ใช่ช่องทางใหม่ช่องทางเดียวแต่ยังมีการใช้เครื่องอัตโนมัติ (Automated teller Machines : ATM) มาใช้มากขึ้นไม่เพียงแต่ใช้สำหรับการเบิกจ่ายเงินเท่านั้น แต่ยังใช้กับบริการอย่างอื่น การใช้โทรศัพท์ดิจิทัลและการบริการที่มีการโต้ตอบกันจะทำให้บริษัทขายสินค้าและบริการผ่านสื่อเหล่านี้ โทรศัพท์มือถือถูกนำมาใช้สนับสนุนการทำกิจกรรมทางการพาณิชย์มากขึ้น และระบบการจ่ายชำระเงินก็เปลี่ยนไปเป็นแบบเสมือนจริง มีการใช้บัตรเครดิต (Plastic cards) ในการชำระเงินค่าสินค้าและบริการ การใช้จ่ายต่างๆ ผ่านบัตรเครดิตเงินสด แทนการใช้เช็ค การใช้บัตรเครดิต

ในการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการของลูกค้าสุดท้ายคือการตลาดมีความเป็นสากลมากขึ้น มีการสร้างแบรนด์ให้เป็นสากล เป็นที่รู้จักของประเทศต่างๆ ตลอดจนสร้างองค์การให้เป็นสากลด้วย มีการร่วมทุนกับบริษัทต่างชาติมากขึ้น

เมื่อยุคดิจิทัลมาถึง

การตลาดในยุคดิจิทัลมีความท้าทายกว่าการตลาดในยุคก่อนมาก ในระยะเวลาไม่กี่ปี อัตราการใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในสหรัฐอเมริกา ทำให้วงการธุรกิจ และผู้จัดการฝ่ายการตลาดในประเทศแถบยุโรปและแถบเอเชียแปซิฟิกตื่นตัวและได้พิจารณาเห็นว่าในการดำเนินงานด้วยดิจิทัลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำธุรกิจ มีการใช้อีดีไอ (Electronic Data Interchange:EDI) ช่วยในการสั่งซื้อสินค้า การออกใบเสร็จ โดยส่งจากบริษัทหนึ่งไปยังบริษัทอื่นๆ ประโยชน์ที่ได้รับ จากการใช้อีดีไอ คือการลดต้นทุนในการดำเนินงาน ปัจจุบันการใช้อีดีไอ กำลังถูกแทนที่ด้วยอีดีไอที่ปฏิบัติการบนเว็บ ในการส่งข้อความผ่านอินเทอร์เน็ต การทำธุรกิจการพาณิชย์ที่ใช้งานบนอินเทอร์เน็ตมีความยืดหยุ่นสูง มีการโต้ตอบมากกว่า

รูปแบบการตลาดสำหรับยุคดิจิทัล

ผู้จัดการฝ่ายการตลาดควรจะปรับกรอบการทำงานด้านการตลาดให้เข้ากับยุคดิจิทัลและทำความเข้าใจและรวบรวมศักยภาพด้านการตลาดของอินเทอร์เน็ต ซึ่งต้องหลีกเลี่ยงหลุมพรางที่มีในอินเทอร์เน็ต ตลอดจนมีการวางแผนในการให้บริการที่สามารถโต้ตอบได้มากขึ้น และโทรทัศน์ดิจิทัล สามารถสร้างอำนาจให้อยู่ในมือของผู้ซื้อมากกว่าผู้ขาย (buyer-driven) โดยการให้สารสนเทศเพิ่มขึ้นแก่ผู้ซื้อและทำให้ผู้บริโภคต้องตัดสินใจให้กับตนเองว่าจะซื้ออะไร ซื้อที่ไหน และซื้อเมื่อไหร่ ดังนั้นนักการตลาดต้องเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงของโลก หน้าที่ทางการตลาดต้องมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย

การตลาดที่ใช้ความสามารถของเทคโนโลยี (Technology-enabled Marketing)

ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตจะมีผลต่อหน้าที่ทางการตลาด การแบ่งกลุ่มลูกค้าจะถูกเคลื่อนสู่ยุคสารสนเทศ โดยกำหนดตามพฤติกรรมผู้บริโภคมากกว่าการแบ่งกลุ่มลูกค้าแบบเดิมที่แบ่งตามประชากรศาสตร์ (demographic methods) การส่งเสริมการขายจะกลายเป็นมุ่งเป้าหมายไปสู่ผลลัพธ์เพื่อที่จะได้สารสนเทศให้มากและดีกว่าเดิมการทำตลาดแบบเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับการทำตลาดที่ใช้เทคโนโลยี จะพบความแตกต่างดังตารางต่อไปนี้

Marketing Area	Traditional	Technology-enabled Marketing	Marketing implication
Pricing	Seller-driven	Buyer-driven	Internal-Digital TV
Segmentation	Geo-demographic	Psychographic	Customer database
Advertising	Broadcast	Interactive	Internal/Digital TV
Promotions	Mass	Tailored	Customer database
Sales management	Data with sales	Data shared	Marketing Information Systems
Distribution Channels	Intermediaries	Direct	Multi-channel
Customer ownership	Company	Network	Alliances
Product	Constrained	Buyer-driven	Marketing Information Systems

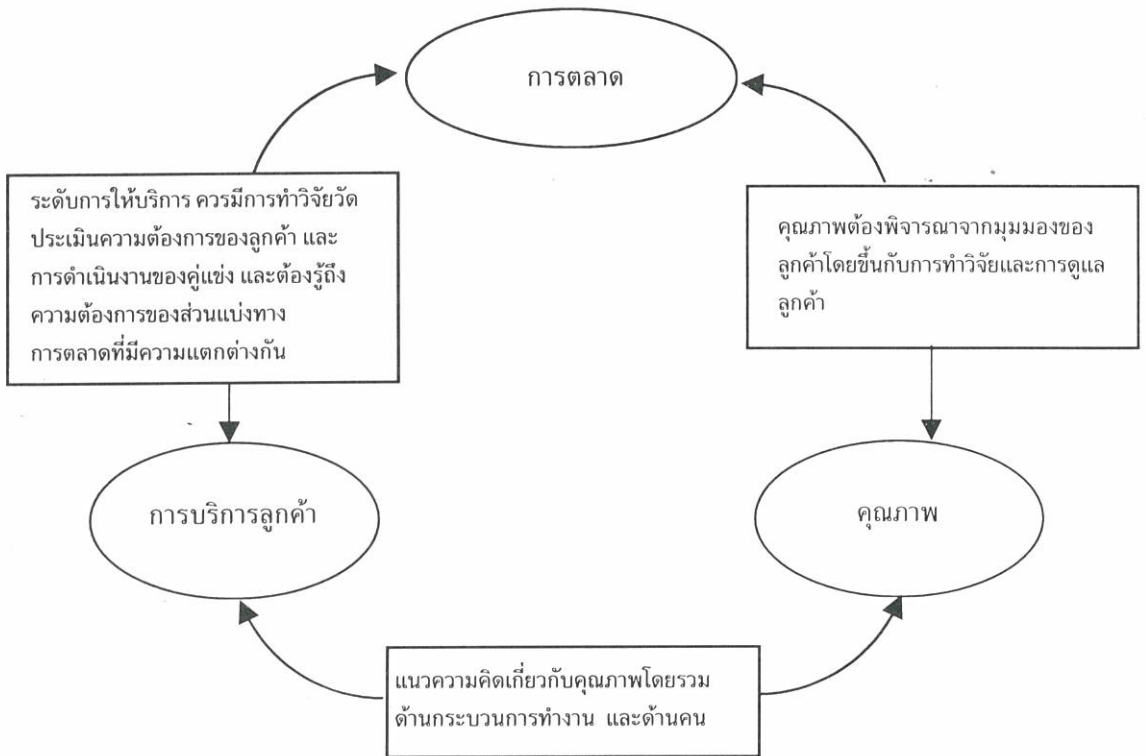
ที่มา: Marketing in Digital Age.1997

ดังนั้น การทำความรู้จักกับลูกค้าอย่างใกล้ชิดมากกว่าที่เคยทำ และสร้างความเข้าใจลูกค้าและมองลูกค้าใหม่ให้มากกว่าเดิม เป็นสิ่งเกิดขึ้นในยุคดิจิทัล การบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยการใช้สารสนเทศที่เกี่ยวกับลูกค้า ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และอินเทอร์เน็ตเพื่อขยายข้อเสนอด้านสินค้า ราคา สถานที่จำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด ไปยังลูกค้า ตลอดจนใช้ในการสนับสนุนประสิทธิภาพในการขายและการบริการจัดส่ง

การตลาดสร้างความสัมพันธ์ (Relationship Marketing) ในยุคดิจิทัล

การตลาดสร้างความสัมพันธ์ ไม่ใช่แนวคิดใหม่ Leonard Berry ได้แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างการตลาดสร้างความสัมพันธ์ที่กำหนดโดยแนวคิดในการพัฒนาความสัมพันธ์กับลูกค้าในระยะยาวกับการตลาดที่เป็นเพียงการติดต่อธุรกิจเท่านั้น (Transaction Marketing)

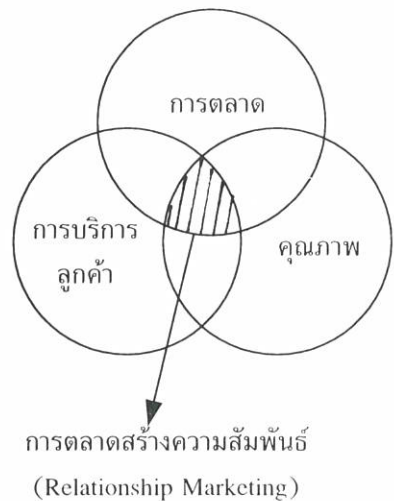
ถ้าพิจารณาการตลาดสร้างความสัมพันธ์จะพบว่าเป็นการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับลูกค้าขององค์การคุณภาพ และการบริการลูกค้าเป็นหลัก (Martin Christopher, 1994) ดังภาพ ก

ภาพ ก ความสัมพันธ์ระหว่างการตลาด การบริการลูกค้า และคุณภาพ

จากองค์ประกอบในภาพ ก การทำตลาดแต่เดิมที่ผ่านมา (Traditional Marketing) นักการตลาดจะทำงาน ดูแลเกี่ยวกับการตลาด การบริการลูกค้า และคุณภาพ แยกจากกัน ทำให้องค์กรกับลูกค้ามีความสัมพันธ์กันน้อย จึงเป็นการนำมาสู่แนวคิดการตลาดสร้างความสัมพันธ์ ที่มีการทำตลาดที่ผสมผสานการให้บริการลูกค้า และคำนึงถึงคุณภาพควบคู่กัน (integrating customer service and quality with a market orientation) โดยนอกจากจะหาลูกค้าใหม่แล้วยังต้องการรักษาลูกค้าเดิมไว้ให้อยู่กับองค์กรในระยะยาว ดังภาพ ข

นอกจากนี้ Gordon (1997) ได้ให้คำจำกัดความของการตลาดสร้างความสัมพันธ์ ไว้ว่า “ongoing process of identifying and creating new value with

individual customers and then sharing the benefits from this over a lifetime of association.”

ดังนั้น ถ้าองค์กรใดสามารถสร้างความสัมพันธ์ในตลาดด้วยขบวนการที่สามารถจำแนกลูกค้าและสร้างคุณค่าใหม่ให้เกิดขึ้นกับลูกค้าแต่ละรายได้และใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์นี้ตลอดระยะเวลาที่องค์กรมีความสัมพันธ์กับลูกค้า การพัฒนามาตรฐานระยะยาว การทำความเข้าใจให้มีความหมายให้มีความคุ้มค่าต่อลูกค้า จะทำให้ลูกค้ามีการสั่งซื้อสม่ำเสมอ และในระยะยาวทำให้เกิดการซื้อมากขึ้น นอกจากนี้การทำให้ลูกค้าพอใจอาจเป็นช่องทางการสร้างลูกค้ารายใหม่ได้ ดังนั้นจะสามารถทำให้ลูกค้ามีความจงรักภักดีต่อสินค้าและที่สำคัญทำให้คู่แข่งเข้ามาแย่งตลาดหรือสร้างส่วนแบ่งตลาดยากขึ้น

ในยุคดิจิทัลการตลาดสร้างความสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทสำคัญที่จะทำให้องค์กรสามารถสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าได้แน่นแฟ้นขึ้น สามารถเจาะลึกถึงผู้บริโภคหรือลูกค้าได้เป็นรายคน (one-to-one) สามารถให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างมีคุณภาพ และผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตามความต้องการของลูกค้าโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศในการรวบรวม ค้นหาข้อมูลจากผู้บริโภค หรือลูกค้า

บทบาทของ เทคโนโลยีสารสนเทศกับการตลาดสร้างความสัมพันธ์ (The Role of Information Technology in Relationship Marketing)

บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้า นั้น บางครั้งก็ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับบริษัทลดลงหรือน้อยลงไป เช่น การที่ธนาคารพาณิชย์นำเอาเครื่องอัตโนมัติ (ATM) เข้ามาใช้ในการให้บริการลูกค้า ทำให้ลูกค้าไปใช้บริการที่ธนาคารน้อยลง และทำให้มีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับธนาคารน้อยลง แต่ถ้ามองในแง่ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการทำงาน จะพบว่า ทำให้พนักงานทุกคนของบริษัทสามารถให้บริการกับลูกค้า

ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการลดข้อบกพร่องในการติดต่อกับลูกค้าและเพิ่มคุณค่าในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าได้มากขึ้น

ในการบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้าด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้น วิธีหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญก็คือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในระยะยาว ซึ่งเครื่องมือสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะเป็นอาวุธให้กับนักการตลาด คือ ฐานข้อมูลของลูกค้า (Customer Database)

ฐานข้อมูลของลูกค้าทำให้

- ผู้จัดการฝ่ายการตลาดมีเป้าหมายและเจาะไปที่ลูกค้าที่ต้องการโดยใช้วิธีเข้าถึงตัวลูกค้ามากกว่าการใช้การตลาดแบบมวลชน (Mass Marketing)

- เปลี่ยนการทำไคเร็กมาร์เก็ตติ้ง จากการใช้เครื่องมือที่มีการสื่อสารทางเดียวเป็นการสื่อสารแบบสองทางที่มีการพูดคุยกับลูกค้า

- ทำให้ตัวแทนขายและพนักงานขายมีโอกาสรู้จักกับลูกค้าเป็นส่วนตัวมากขึ้น

เทคโนโลยีฐานข้อมูล (Database Technology) (Regia Brady: 1997) สร้างโอกาสให้กับบริษัทในการได้มาซึ่งฐานข้อมูล การใช้ฐานข้อมูลจะสร้างจุดแข็งในการควบคุมลูกค้าแต่ละรายบุคคล และเพิ่มความสำเร็จในการสร้างสารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค การใช้ฐานข้อมูลจะเพิ่มความสำเร็จของการโฆษณาในด้านการแจ้งข่าวสาร การโน้มน้าวใจ และการเตือนความจำ ให้กับลูกค้า

นักการตลาดสามารถสื่อสารโดยตรงกับลูกค้าเป็นรายบุคคลด้วยสื่อสมัยใหม่มากกว่าการตะโกนร้องเป่าไปยังกลุ่มคนจำนวนมากด้วยสื่อแบบเดิมที่เน้นสื่อสารกับกลุ่มคนมากกว่ารายบุคคลสื่อสมัยใหม่ในยุคดิจิทัลเป็นการสื่อสารข้อมูลข่าวสารแบบสองทางระหว่างผู้ขายกับลูกค้าแต่ละราย ลูกค้าสามารถติดต่อกลับไปยังผู้ขายได้ ธุรกิจสามารถสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้ารายเดิมในขณะเดียวกันก็สามารถส่งข้อมูล

ผ่านเมลล์ หรือ กระดานข่าว ไปยังลูกค้ารายใหม่ โดยเสียค่าใช้จ่ายไม่มากในการเข้าถึงลูกค้าแต่ละราย

บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริการลูกค้าและการขายสินค้า

เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายวิธี เพื่อสนับสนุนการให้บริการลูกค้า และการปฏิบัติการในการขายสินค้า เช่น การขายแบบอัตโนมัติ (Sale force automation) ปัจจุบันมีซอฟต์แวร์ที่สามารถนำมาใช้กับงานทางการตลาดมากมาย เพื่อปรับปรุงความมีประสิทธิภาพของการขายแบบเดิม (Transaction Sales Force) ซอฟต์แวร์เหล่านี้ช่วยให้ลูกค้าสามารถติดต่อกับพนักงานขายด้วยการเชื่อมโยงไปยังระบบคอมพิวเตอร์ของบริษัท ทำให้พนักงานขายสามารถเข้าถึงลูกค้า และการเข้าถึงข้อมูลด้านการขาย

การใช้ ศูนย์บริการลูกค้าทางโทรศัพท์ (Telephone Call Centers) เป็นการบริการลูกค้าได้ติดต่อกับบริษัทเกี่ยวกับการสั่งซื้อสินค้า การสอบถามรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับสินค้าและบริการเป็นต้น นอกจากนี้จะเห็นว่ามีการใช้อินเทอร์เน็ตร่วมกับการบริการด้วย Call Center ติดต่อกับมาที่หมายเลขที่ผู้ใช้ใส่เข้าไปทางหน้าจอ

การใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรายละเอียดของสินค้าและบริการ และราคา การขายสินค้าบนเว็บไซต์ โดยสามารถออนไลน์ (Online) ไปยังลูกค้า กลุ่มเป้าหมาย ลูกค้าของบริษัท ตัวแทนขาย ผู้ซึ่งจะได้รับประโยชน์จากสารสนเทศ

สรุปแล้วนักการตลาดในยุคดิจิทัลจะต้องปรับกรอบการทำงานให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าเป็นรายบุคคลมากกว่าการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าเป็นกลุ่ม ทำความเข้าใจและรวบรวมศักยภาพของเทคโนโลยีในการทำฐานข้อมูลลูกค้า ซึ่งจะช่วยให้บริษัทมีข้อมูลของลูกค้าและสามารถสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าเป็นรายบุคคลได้ดียิ่งขึ้น เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตในการขายสินค้าการขายแบบอัตโนมัติด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การใช้ศูนย์บริการลูกค้าทางโทรศัพท์ผ่านอินเทอร์เน็ต การใช้ Electronic Data Interchange

บรรณานุกรม

- Erady, Regina, Forrest, Edward and Mizensk, Richard. **Cybermarketing : your interactive marketing consultant.** Lincolnwood, Ill. : NTC Business Books, 1997.
- Gordon, L. **Relationship Marketing.** Toronto : John Wiley, 1997.
- O'Connor, John and Galvin, Eamonn. **Marketing in the digital age.** 2nd ed. New York [NY] : Financial Times Prentice Hall, 2000.

ทางเลือกใหม่การบริหารสุขภาพด้วยสมุนไพรไทย : แนวทางป้องกันมะเร็งด้วยแพทย์แผนไทย

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิชัย ตันศรีสกุล

สถิติการเสียชีวิตจากการป่วยเป็นโรคมะเร็งแต่ละปีมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าแพทย์แผนปัจจุบันจะก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่ก็ยังไม่มีข้อยุติแนวทางในการรักษาโรคมะเร็งให้หายขาดได้ ส่วนแพทย์แผนไทยก็ได้ศึกษาจากตำราและหมอพื้นบ้านที่เชี่ยวชาญหาวิธีการรักษาด้วยการป้องกันก่อนที่จะเกิดโรค พื้นฐานโดยทั่วไปพบว่า การเป็นโรคมะเร็งนั้นเนื่องมาจากการกินอาหารที่ปนเปื้อนสารเคมีและบริโภคเนื้อสัตว์จำนวนมาก ถึงแม้ว่าข้อมูลนี้ยังไม่ชัดเจนว่าการใช้สมุนไพรนั้นจะมีประสิทธิภาพเพียงใด แต่แพทย์แผนไทยยังคงมีแนวความคิดว่าการป้องกันไม่ให้เกิดโรคนั้นเป็นหนทางที่ดีกว่าเมื่อเกิดโรคแล้วจึงจะทำการรักษา แต่อย่างน้อยผู้อ่านบทความนี้จะได้ทำความเข้าใจถึงสมุนไพรพืชผักที่อยู่รอบๆ ตัวเราว่าตัวใดจะมีคุณค่าดีกว่าที่จะไม่ให้ความสนใจเลย

การแพทย์แผนไทย

เป็นหลักการแพทย์โดยอาศัยการกำหนดกฎเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการหาสาเหตุ การตรวจวินิจฉัย การรักษา ซึ่งประกอบไปด้วยกายวิภาค สรีรวิทยา (การทำงานระบบต่างๆ) ชีวเคมีต่างๆ

เพื่อจะทราบถึงความสำคัญของชีวเคมีต่อร่างกาย พยาธิวิทยา (พยาธิสภาพของโรคต่างๆ การเกิดโรค) จุลชีววิทยาอันมีไวรัส แบคทีเรีย เชื้อรา ที่มีผลต่อมนุษย์ วิทยาศาสตร์ทางคลินิกเรื่องราวของโรคต่างๆ ที่ปรากฏทางอายุกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม และสูติ-นารีเวชกรรม

มะเร็งเป็นโรคที่คร่าชีวิตมนุษย์เป็นอันดับสอง รองจากโรคหัวใจและหลอดเลือด ในปี ค.ศ.1994 ทั่วโลก จำนวน 18 ล้านคนเป็นมะเร็ง และเป็นมะเร็งพบใหม่อีก 9 ล้านคน เสียชีวิตด้วยมะเร็ง 6 ล้านคน คาดว่าในปี ค.ศ.2020 จำนวนผู้เสียชีวิตจะเป็น 11 ล้านคน ในประเทศไทย ปี ค.ศ. 1990 มีจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคมะเร็ง 60,000-80,000 คนต่อปี เสียชีวิต 20,000 คน มะเร็งที่เป็นในเพศชาย ได้แก่ มะเร็งปอด-ตับ-ลำไส้ใหญ่และกระเพาะอาหาร ในเพศหญิง ได้แก่ มะเร็งปากมดลูก-ตับ-เต้านม-ปอด

เราจะไม่อาจใช้คำว่าพืชสมุนไพร ทำให้โรคมะเร็งนั้นหายไปได้ แต่เราคิดว่ามะเร็ง คือเนื้อร้ายที่เกิดขึ้นในร่างกายและสามารถจะแพร่กระจายและทำลายชีวิตมนุษย์ในที่สุด และเราจะมีวิธีหรือแนวทางในการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคอย่างไร

การป้องกันไม่ให้เกิดโรค

ถ้าเราได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องของมะเร็งตั้งแต่เป็นเซลล์ การกำเนิดของเซลล์ การเจริญเติบโต และลูกหลาน การแพร่กระจายของเซลล์ จะทำให้เราสามารถควบคุมไม่ให้เซลล์เกิดขึ้นอีก เซลล์ที่เกิดขึ้นไม่สามารถแบ่งตัวเจริญเติบโตเป็นเนื้องอกได้ หรือเมื่อเกิดเป็นเนื้องอกแล้ว สามารถทำให้มันฝ่อหรือยุบลงได้สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัยวิทยาศาสตร์พื้นฐานในการเรียนรู้เรื่องโมเลกุลของเซลล์ในระดับ Chromosome ที่เป็นที่อยู่ของ Gene เป็นตัวส่งเสริมให้มี

การแบ่งตัวของเซลล์ที่ผิดปกติ หรือเป็นตัวยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์ เมื่อเรารู้กลไกของการเกิดของมะเร็ง เราก็สามารถป้องกันไม่ให้มะเร็งเกิดได้

แพทย์แผนปัจจุบันแก้ไขปัญหาระยะโรคมะเร็งอย่างไร

จากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคมะเร็งในระดับเพียงพอในระดับหนึ่งบุคคลากรทางการแพทย์จึงได้วางแนวทางในการแก้ไขปัญหาระยะโรคมะเร็งตามนโยบายป้องกันและควบคุมโดย

ปัญหา	แนวทางแก้ไข	การดำเนินการ
อุบัติการณ์โรคมะเร็งมาก	การป้องกัน (Prevention)	- ให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องสารก่อมะเร็งและพฤติกรรมเสี่ยง - การควบคุมการบริโภคยาสูบ - การส่งเสริมการบริโภคอาหารต้านมะเร็ง - ควบคุมการดื่มสุรา - ส่งเสริมอาชีวอนามัย - ฉีดวัคซีนต้านจุลินทรีย์ก่อมะเร็ง
ตรวจพบเมื่อโรคลุกลาม	การตรวจเมื่อไม่มีอาการ (Early Detection)	- ส่งเสริมให้ตรวจร่างกาย ค้นหา มะเร็งเมื่อไม่มีอาการ : มะเร็งเต้านม มะเร็งปากมดลูก อื่น ๆ - วิจัยและพัฒนาวิธีตรวจหามะเร็ง ระยะแรกเริ่ม : ตัวบ่งชี้มะเร็ง รังสี วินิจฉัย การใช้กล้องส่องตรวจ
การรักษาที่มีขีดจำกัด	พัฒนาการรักษา (Treatment Development)	- การรักษาแบบมาตรฐาน การผ่าตัด รังสีรักษา เคมีบำบัด ฮอโมน บำบัด - การรักษาแนวใหม่ อิมมูนบำบัด ชีวบำบัด จิตบำบัด โภชนาบำบัด การรักษาด้วยความร้อน รังสีโปรตอน รังสีนิวตรอน แสงเลเซอร์ และกระแสไฟฟ้า ตลอดจนการใช้ ยามะเร็งปริมาณสูงร่วมกับ การปลูกถ่ายไขกระดูก
ผู้ป่วยมีความทุกข์ทรมาน	การดูแลผู้ป่วยแบบประคับประคอง (Palliative Care)	- คลินิกบำบัดความปวด - คลินิกดูแลผู้ป่วยที่บ้าน - คลินิกทวารใหม่ - โภชนาคลินิก

สมุนไพรรักษาฤทธิ์ด้านอนุมูลอิสระ	สมุนไพรรักษาเซลล์มะเร็ง
- มะขาม - ยอ - ฟักทอง - ชี้เหล็ก - ฝรั่ง - กระเจี๊ยบแดง	- โสม - เห็ดหลินจือ - กระเพรา - ขมิ้นอ้อย - กระชาย - บัวบก - คื่นฉ่าย - ดีปลี

สีสันทันก็เป็นเซลล์หลักในการโภชนาการที่ดีจากการวิจัยแพทย์ชาวอเมริกันพบว่าอาการที่ขาดสีสันทันมีส่วนก่อให้เกิดโรคหัวใจ มะเร็ง อ้วนและเบาหวาน

จึงมีหลักในการเลือกโดยแบ่งออกตามหมวดหมู่ของสีด้วย เราจึงอาจต้องประยุกต์การบริโภคพืช ผัก ผลไม้ และธัญพืช ดังนี้ :-

สีม่วงแดง	ประกอบด้วยสารแอนโทไซยานินต้านอนุมูลอิสระ ลดอัตราเสี่ยงโรคหัวใจ เช่น เลือดอุดตัน
	เชอร์รี่ บลูเบอร์รี่ แบล็กเชอร์รี่ ลูกพลับ พริกแดง ไวน์แดง องุ่นม่วง/แดง กะหล่ำปลีสีม่วง แอปเปิ้ลแดง ราสเบอร์รี่ ลูกพรุน มะเขือม่วง สตอเบอร์รี่
สีแดง	มีสารไลโคปีนต้านมะเร็ง
	มะเขือเทศ ฝรั่งเนื้อแดง แดงโม
สีส้ม	มีสารเบตาแคโรทีนต้านมะเร็ง บำรุงสายตา
	แคนตาลูป ฟักทอง มันเทศ แครอท มะม่วงสุก
สีส้ม/เหลือง	มีสารเบตาแคโรทีนต้านอนุมูลอิสระที่ถูกละลาย
	ส้มเขียวหวาน สับปะรด ลูกพีช มะละกอ ส้มเซ้ง พริกเขียว/พริกเหลือง แดงฮันนี่ดิว
สีเหลือง/เขียว	มีสารลูทีนและซีแซนทีน ป้องกันต้อกระจกและการทำลายจอตา
	ข้าวโพด ผลกีวี ถั่วแขก ถั่วลันเตา ผักกาดหอม แดงกวาทิ้งเปลือก ผักปวยเล้ง ชุกกินทิงเปลือก อะโวคาโด มีสตาร์ด
สีเขียว	มีสารไอโซโทไอโซชาเนต กระตุ้นการสร้างเอนไซม์จากตับ ต่อด้านมะเร็ง
	บรอกโคลี กะหล่ำปลี ผักกวางตุ้ง แขนงกะหล่ำ กะหล่ำดอก คื่นฉ่าย
สีขาว/เขียว	มีสารอัลลิซิน ต้านมะเร็ง สารฟลาโวนอยด์ยับยั้งการเสื่อมของเซลล์
	กระเทียม เห็ด กุ้ยช่าย หัวหอม คื่นฉ่าย ต้นกระเทียม เซเลอรี่ (คื่นฉ่ายฝรั่ง)

ผลจากการวิจัยในวารสารอาหารและสุขภาพ พบว่า ผู้หญิงมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งในปอดสูงกว่าผู้ชายถึงสามเท่า และผู้หญิงที่ไม่เคยสูบบุหรี่มีโอกาสจะเป็นโรคมะเร็งในปอดมากกว่าผู้ชายที่ไม่ได้สูบบุหรี่ถึงสองเท่า ดังนั้นจึงขอแนะนำอาหารที่มีคุณค่าต่อโภชนาการ ดังนี้ :-

1. พยายามรับประทานผักที่มีสีสดต่างๆ
2. อย่ารับประทานน้ำตาลจะเป็นการดีที่สุด หรือให้รับประทานแต่น้อย อาหารรสหวานรวมทั้งผลไม้รสหวานให้เลิกเด็ดขาด
3. พยายามรับประทานอาหารที่ให้โปรตีนที่ไม่มีไขมันอย่างเพียงพอ เช่น ถั่วต่างๆ บรูเออร์รี่สตี เนื้อสัตว์ปีก และปลาจากแหล่งน้ำเย็น (ข้าวโลก วิทเบีมซ์ และสไปรูไลน่า
4. อาหารในสภาพธรรมชาติที่ผ่านกระบวนการผลิตน้อยที่สุด
5. รับประทานผักสดวันละ 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อย ผักสดมีสารอาหารที่ไวต่อการถูกความร้อนเหลืออยู่ เช่น กลูตาไธโอน ที่มีคุณสมบัติในการต่อสู้การติดเชื้อและมะเร็ง
6. รับประทานอาหารที่มีกากใย (ไฟเบอร์) ให้เพียงพอ
7. ดื่มน้ำให้มากทุกวัน
8. รับประทานวิตามินซีในปริมาณอย่างน้อยวันละ 10 กรัมขึ้นไป วิตามินอี, ซีเลเนียม, โคเอนไซม์คิว 10, อัลฟาไลโปอิกแอซิด, แอล-ซิสเตอีน, สารสกัดจากเมล็ดองุ่น (Grapeseed extract), IP 6 (สารผู้พิฆาตมะเร็ง), เห็ดหลินจือ, กระต่ายอ่อนปลาน้ำลึก

แนวทางป้องกันมะเร็ง

เป็นคำแนะนำจากสถาบันวิจัยทั่วโลกในการป้องกันมะเร็ง ดังนี้ :-

1. เลือกบริโภคอาหารจากพืชเป็นหลัก เพราะอาหารจากพืชนั้นมีวิตามิน แร่ธาตุ เส้นใยอาหาร

ไฟโตเคมีคอล มีผลต่อการป้องกันมะเร็งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะเนื้อสัตว์มีผลเกี่ยว ข้องกับโรคมะเร็ง

2. รักษาน้ำหนักตัวอย่าให้อ้วนหรือผอมเกินไป
3. ออกกำลังกาย ผู้ใช้แรงงานน้อยควรออกกำลังกายด้วยการเดินวันละหนึ่งชั่วโมง และออกกำลังกายหนัก สัปดาห์ละหนึ่งชั่วโมง ช่วยป้องกันมะเร็งได้
4. รับประทานผัก ผลไม้ รับประทานหลากหลายทุกวันอย่างน้อยวันละ 5 ส่วนขึ้นไป
5. รับประทานพืชประเภทหัว เมล็ดพืช ผัก ถั่ว ข้าว ถั่ว ข้าวโพด ที่ไม่ผ่านการขัดสี หัวผักกาด มีคุณค่าต่อร่างกาย
6. งดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นการเพิ่มความเสี่ยงการเป็นโรค
7. จำกัดเนื้อแดง (เนื้อทุกประเภทไม่เกิน 90 กรัมต่อวัน) เนื้อแดงเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดโรค โดยเฉพาะประกอบด้วยไขมันอิ่มตัว
8. จำกัดอาหารไขมันสัตว์ ให้เลือกใช้ไขมันจากพืชประเภทไม่อิ่มตัว
9. จำกัดอาหารเค็ม เครื่องกระป๋องเป็นอาหารสำเร็จรูปที่ผ่านการผลิตมีเกลือโซเดียมสูง อาหารหมักดอง
10. หลีกเลี่ยงการเก็บอาหารไว้ในอุณหภูมิห้องเป็นระยะเวลานาน ป้องกันอันตรายจากเชื้อราอาหารที่ขึ้นรา แม้เพียงเล็กน้อยก็ไม่ควรรับประทาน
11. อาหารที่ไม่รับประทานทันทีควรเก็บรักษาไว้ในตู้เย็นในอุณหภูมิที่เหมาะสม การใช้ตู้เย็นจะช่วยลดการใช้อาหารหมักดองที่มีเกลือสูง
12. การซื้ออาหารสำเร็จรูปให้ดูที่ฉลากเรื่องสารเคมี สารกันบูดมีปริมาณเท่าไร ปริมาณที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์

13. งดยาสูบ-บุหรี่ สาเหตุก่อให้เกิดโรค

14. หลีกเลี่ยงอาหารปิ้งย่างสัมผัสเปลวไฟ อาหารไหม้เกรียม มีเขม่าไฟติด เป็นสารก่อมะเร็ง อาหารที่มีส่วนผสมดินประสิว (ไนโตรท์) เช่น เบคอน แฮม ไส้กรอก กุ้งแห้ง กะปิ มีสารก่อมะเร็ง ควรเลือกวิธีการประกอบอาหารที่มีอุณหภูมิต่ำกว่าการปิ้ง-ย่าง เช่น การนึ่ง ต้ม ลวก ตุ่น อบ ย่าง ไม่สัมผัสเปลวไฟ การใช้ไมโครเวฟดีกว่าการปิ้งย่าง

ทิศทางการศึกษาวิจัยการแพทย์แผนไทย เพื่อแก้ไขปัญหาโรคมะเร็ง

1. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลการแพทย์พื้นบ้านกับโรคมะเร็งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ศึกษากระบวนการแพทย์พื้นบ้านเปรียบเทียบกับแพทย์แผนปัจจุบัน ศึกษาปัญหาของแพทย์พื้นบ้านและทัศนคติของชุมชน และบุคลากรด้านสาธารณสุขต่อแพทย์พื้นบ้าน

2. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลการแพทย์แผนไทยกับโรคมะเร็งในอดีตจนถึงปัจจุบัน ศึกษาประวัติและการพัฒนาของแพทย์แบบไทยด้านเวชกรรม เภสัชกรรม ธรรมานามัย หัตถเวชกรรม ตลอดจนนำพุทธศาสนาและการทำสมาธิมาใช้บำบัดรักษาโรค

3. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยกับโรคมะเร็งเพื่อการนำไปใช้ในอนาคต ศึกษาวิจัยศักยภาพของการแพทย์แผนไทยด้านเวชกรรม เภสัชกรรม ธรรมานามัย หัตถเวชกรรม และการทำสมาธิว่ามีผลต่อการป้องกันโรคมะเร็ง การตรวจวินิจฉัย การรักษาและการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งแบบประคับประคองหรือไม่ อย่างไร

ในปัจจุบันนี้มนุษย์สามารถมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 120 ปี และมีรายงานสูงสุดถึง 125 ปี มนุษย์ต้องเผชิญกับโรคภัยไข้เจ็บจากปัญหาสุขภาพมาก นอกจาก

ความเสื่อมของร่างกายตามอายุขัยแล้ว ยังมีปัญหาความผิดปกติของเซลล์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจาก Gene (ยีนส์) กลายพันธุ์เกิดเซลล์ผิดปกติกลายเป็นมะเร็งในอวัยวะต่างๆ ปัจจุบันศึกษาค้นพบและสันนิษฐานว่าตัวการที่ทำให้เกิดความชราโดยธรรมชาติ คือ อนุมูลอิสระในร่างกายมนุษย์ทำปฏิกิริยาออกซิเดชันกับเซลล์ทำให้เซลล์แตกตายหรือมีความผิดปกติ นับวันจะมีความเชื่อมากขึ้นในทฤษฎีนี้ อันเป็นผลต่อการอธิบายของแพทย์แผนไทย ตัวอนุมูลอิสระเป็นตัวทำลายเซลล์ในร่างกายมนุษย์ให้ผิดปกติไปโดยปฏิกิริยาที่เรียกว่า “ออกซิเดชัน” แต่ธรรมชาติยังให้โอกาสแก่มนุษย์เรา แม้เราจะไม่สามารถยับยั้งปฏิกิริยาที่วนนี้ได้ด้วยตนเอง โอกาสที่ธรรมชาติให้แก่มวลมนุษย์ก็คือมนุษย์ มีพืชเป็นอาหาร และพืชเหล่านั้นก็สามารถสร้างสร้อยยับยั้งปฏิกิริยา เราเรียกกันว่า “แอนติ-ออกซิแดนท์ (Antioxidant)” ได้ ดังนั้นถ้าคนไทยกินปลาเป็นอาหารหลัก กินผักเป็นพื้น กินสมุนไพร อาหารสมุนไพร และธัญพืชรวมทั้งผลไม้ที่มีหลากหลายเท่ากับเราได้รับสารแอนติออกซิแดนท์ ปัญหาเรื่องสุขภาพไม่ดีจะไม่เกิดขึ้น

ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ป่วยโรคมะเร็งอยู่แล้วในขณะนี้คือ ควรทำใจให้สบาย ไม่ทำงานหนัก ไม่เครียด รู้จักหาวิธีผ่อนคลาย โดยการออกกำลังกาย แต่พอเหมาะ พอดี รับประทานอาหารเน้นพืชผักที่ปลอดสารพิษ ห้ามรับประทานเนื้อสัตว์ทุกชนิด งดทานอาหารทะเล งดของมีเนมา พักผ่อนให้เพียงพอ กับการความต้องการของร่างกาย และหาเวลาว่างในการนั่งสมาธิบ้างจิตใจจะสงบ สุขภาพกายจะดีขึ้น จะทำให้ชีวิตยืนยาวต่อไป

บรรณานุกรม

กมลวรรณ นันทเพ็ชร. “มะเร็งในปอด : ทำไมผู้หญิงจึงเป็นมากกว่าผู้ชาย?” อาหารและสุขภาพ. 5, 99, 2545 : หน้า 19-21.

คู่มือต้านมะเร็งด้วยการแพทย์แผนไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาตำรากองทุนสนับสนุน
กิจกรรม มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา, 2544.

เฮเบอร์, เดวิด. “สีสันทของอาหาร.” สรรสาระ. ตุลาคม 2545 : หน้า 32-35.

วิธีการฝึกเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษ

*นันทนา ทองอินคำ

การเขียนมีความสำคัญมาก เพราะในชีวิต การเรียนและการทำงาน ทุกคนมีความจำเป็นต้องเขียน เช่น นักเรียนนักศึกษาเขียนเรียงความตอบข้อสอบเข้า เขียนรายงาน วิทยานิพนธ์ เมื่อสมัครงานอาจต้องเขียน เรียงความในการสอบข้อเขียน คนทำงานเขียนรายงาน และโครงการ เช่น รายงานการขาย รายงานความคืบหน้า ของโครงการ โครงการพัฒนาการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งองค์ประกอบพื้นฐานของเรียงความ รายงาน หรือ วิทยานิพนธ์ก็คือย่อหน้านั้นเอง

ประโยชน์ของการมีทักษะในการเขียนย่อหน้า

ทักษะในการเขียนย่อหน้ามีประโยชน์ต่อผู้เรียน หลายประการดังนี้

1. ทำให้เขียนได้เร็ว โดยเฉพาะเมื่อต้องเขียน ในเวลาจำกัด เช่น ทำข้อสอบทดสอบความสามารถ ภาษาอังกฤษ (TOEFL, IELTS เป็นต้น) เพราะทราบ ถึงโครงสร้าง ซึ่งเปรียบเสมือนโครงกระดูก (skeleton) อยู่แล้ว เมื่อลงมือเขียนเพียงแต่เติมเนื้อหาหรือเลือดเนื้อ (flesh and blood) ลงไป ก็จะได้ย่อหน้าที่สมบูรณ์ (คนหนึ่งคน)

2. งานเขียนที่ได้จะมีลักษณะหนักแน่น น่าเชื่อถือ เพราะเต็มไปด้วยเหตุผลสนับสนุน (supporting details)

3. ให้ความรู้สึกสโลลเมื่ออ่าน เพราะเหตุผล เหล่านั้นนอกจากจะสนับสนุนประโยคใจความสำคัญ แล้วยังสนับสนุนซึ่งกันและกันด้วย

4. เป็นพื้นฐานในการเขียนเรียงความเพราะ โครงสร้างของย่อหน้าและเรียงความคล้ายกัน

5. เป็นการฝึกคิด ทำให้คิดเป็น เพราะย่อหน้าที่ดี จะมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (unity) ความ ต่อเนื่อง (coherence) และการที่จะเขียนย่อหน้าที่ดีได้ ต้องเริ่มจากกระบวนการคิด คิดเป็นระบบ เลือกสรร ความคิด เป็นกระบวนการสำคัญที่นำไปสู่การสร้างคน

วิธีการสอนการเขียนย่อหน้าที่ใช้กันทั่วไป

หัวข้อเรื่องการเขียนย่อหน้า มีบรรจุอยู่ใน หลักสูตรวิชาภาษาไทย เมื่อมาเรียนวิชาการเขียนเป็น ภาษาอังกฤษผู้เรียนก็จะได้เรียนการเขียนย่อหน้าอีกครั้ง ซึ่งย่อหน้าภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีโครงสร้างและ หลักในการเขียนเหมือนกัน จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนได้เรียน

การเขียนย่อหน้ามาแล้วลักษณะการสอนเป็นการบรรยายถึงองค์ประกอบของย่อหน้าและหน้าที่ของแต่ละส่วน จากนั้นผู้เรียนจะได้รับมอบหมายให้เขียนย่อหน้าตามหัวข้อที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดมาส่งเป็นการบ้าน ผู้สอนจะตรวจโดยให้คะแนนโดยรวมหรือแยกตามองค์ประกอบ เช่น เนื้อหา โครงสร้าง ไวยากรณ์

วิธีการดังกล่าวเป็นการสอน ผู้เรียนจะทราบถึงองค์ประกอบของย่อหน้า และหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ แต่เมื่อต้องเขียนจริงอาจจะเขียนไม่ได้หรือเขียนได้แต่ประโยคใจความสำคัญ (topic sentence) จะมีลักษณะกว้างเกินไปไม่เจาะจงหรือไม่ควบคุมเนื้อหาของประโยคสนับสนุนที่ตามมาเหตุผลสนับสนุนอาจมีเนื้อหาไม่ตรงกับใจความในประโยคใจความสำคัญ

การจะสอนผู้เรียนให้เขียนย่อหน้าให้ได้ประโยคใจความสำคัญที่เจาะจง เหตุผลสนับสนุนซึ่งมีใจความไปในแนวทางเดียวกันกับเนื้อความในประโยคใจความสำคัญและสนับสนุนกันจะต้องมีการฝึก และการฝึกนี้น่าจะเป็นการฝึกโดยเขียนเพียงแค่ว่าประโยคแต่ประโยคเหล่านั้นมีคุณภาพ ดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

วิธีฝึกการเขียนย่อหน้า

1. นำเสนอตัวอย่าง

ให้ผู้เรียนดูตัวอย่างย่อหน้าข้างล่างนี้อาจเขียนบนกระดาน ขึ้นแผ่นใส หรือพิมพ์แจกแล้วอธิบายความหมายของเนื้อหาของย่อหน้าตัวอย่าง (แฮร์รี่ พอตเตอร์ เป็นเด็กที่แปลกมากในหลายๆ ด้าน

หนึ่ง แฮร์รี่เกลียดช่วงโรงเรียนปิดเทอมหน้าร้อนมากกว่าเวลาอื่นๆ ของปี สอง เขาอยากทำการบ้านมากแต่ต้องแอบทำอย่างลับๆ ในกลางคืนที่ตึกสังกัด และเขายังเผลอเป็นพ่อมดด้วย)

2. อธิบายโครงสร้างของย่อหน้า

อธิบายถึงโครงสร้างของย่อหน้าองค์ประกอบต่างๆ โดยใช้ย่อหน้าตัวอย่างประกอบ ประโยคใดคือประโยคใจความสำคัญ (topic sentence) ทำหน้าที่ควบคุมทิศทางของเนื้อหาของย่อหน้า พยายามชี้ไปที่คำว่า unusual (แปลก) ต่อไปอธิบายหน้าที่ของประโยคสนับสนุน (supporting details) ซึ่งไปที่ many ways (หลายด้าน) และความเกี่ยวโยงระหว่างความหมายของคำว่า unusual กับตัวอย่างในประโยคสนับสนุน เช่น โดยปกติเด็กส่วนใหญ่ชอบเวลาที่โรงเรียนปิดเทอม เพราะไม่ต้องไปโรงเรียน แต่แฮร์รี่กลับเกลียดช่วงเวลานี้ เข้ากับความหมายของคำว่า unusual ตัวอย่างที่ 2 เด็กส่วนใหญ่ไม่อยากทำการบ้าน และถ้าเด็กคนใดแสดงความกระตือรือร้นอยากทำการบ้านก็มักจะได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ แต่แฮร์รี่อยากทำการบ้านแต่กลับต้องแอบทำ และการเป็นพ่อมดก็ไม่ใช่ของปกติธรรมดา ทั้งหมดนี้เข้ากับประเด็นสำคัญของย่อหน้าคือ unusual

ต่อไปอธิบายคำเชื่อม คือ for one thing มีความหมายเหมือนกับ firstly (ข้อแรก อย่างแรก ประการแรก) for another มีความหมายเหมือนกับ secondly (ข้อที่สอง อย่างที่สอง ประการที่สอง)

Harry Potter was a highly unusual boy in many ways. For one thing, he hated the summer holidays more than any other time of year. For another, he really wanted to do his homework, but was forced to do it in secret, in the dead of night. And he also happened to be a wizard.

(J. K. Rowling's *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban* 1999: 7)

3. แสดงโครงสร้างของย่อหน้า

ให้ผู้เรียนดูแผนภูมิโครงสร้างของย่อหน้า

ผู้สอนอาจอธิบายซ้ำอีกครั้งแล้วเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม

Paragraph Structure (แผนภูมิโครงสร้างย่อหน้า)

topic sentence + firstly/for one thing + 1st supporting detail +
secondly/for another + 2nd supporting detail + finally + 3rd supporting detail

4. ฝึกเขียนในชั้นเรียน

ให้ผู้เรียนฝึกเขียนย่อหน้าความยาว 4

ประโยค (1 ประโยคใจความสำคัญ และ 3 ประโยคเหตุผลสนับสนุน) ในห้องเรียน หัวข้อที่ให้อาจมาจากหนังสืออ่านนอกเวลา หรือในกรณีที่ไม่มีหนังสืออ่านนอกเวลา อาจใช้ตัวละครอื่นในเรื่อง Harry Potter เพราะเป็นหนังสือขายดีเป็นที่รู้จัก หรืออาจเป็นเรื่องที่ผู้เรียนมีความสนใจร่วมกัน เช่น ชาวที่น่าสนใจในขณะนั้น ในที่นี้ขอยก Hermione (เฮอไมโอนี่) ตัวละครจากหนังสือชุด Harry Potter โดย J. K. Rowling มาเป็นหัวข้อในการเขียน เพราะมีบุคลิกที่ชัดเจนให้ผู้เรียนนึกถึงบุคลิกภาพของตัวละครตัวนี้ที่เด่นชัดที่สุด ซึ่งคำตอบน่าจะเป็นไปในทางเดียวกัน คือ studious (ขยันเรียน), bookworm (หนอนหนังสือ) เมื่อได้แนวความคิดเกี่ยวกับประโยคใจความสำคัญแล้ว ผู้เรียนเขียนประโยคลงไป

ขั้นต่อไปให้ผู้เรียนลองบอกใจความในประโยคสนับสนุน ให้อีกกันตอบ แต่ถ้าผู้สอนเห็นว่าคำตอบของผู้เรียนแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนยังไม่ค่อยเข้าใจความคิดเรื่องเหตุผลสนับสนุน ให้อำนาจไปที่คำว่า studious หรือ bookworm อาจแนะว่าอย่างไรจึงแสดงว่า studious หรือ bookworm เมื่อผู้เรียนตอบถูก ผู้สอนให้ผู้เรียนพยายามบอกประโยคเป็นภาษาอังกฤษ เมื่อได้ประโยคแล้วผู้สอนเขียนลงบนกระดาน

ขั้นต่อไปคือคำเชื่อมความหมาย ถามผู้เรียนว่าจะเติมคำหรือวลีอะไรลงไปเพื่อบอกให้รู้ว่านี่คือเหตุผล

สนับสนุนที่ 1 ถ้าผู้เรียนตอบไม่ได้ให้เปิดไปดูตัวอย่างย่อหน้าที่ให้ไว้

5. ตรวจสอบแต่ละประโยค

เมื่อเขียน 2 ประโยคแรกได้แล้ว ผู้เรียนต้องเขียนเหตุผลสนับสนุนอีก 2 ประโยคด้วยตนเอง ผู้สอนเดินตรวจโดยใช้ดินสอ ถ้าประโยคใดสนับสนุนใจความสำคัญให้ขีดถูก พร้อมทั้งบอกผู้เรียนที่ยังเขียนไม่ได้ให้ดูเป็นตัวอย่าง ผู้สอนต้องเดินดูทั่วห้อง ให้เครื่องหมายถูกถ้าผู้เรียนเขียนได้ และให้เครื่องหมายผิดถ้าประโยคสนับสนุนไม่แสดงถึงความคิด studious หรือ bookworm ถ้าเวลาหมดผู้เรียนที่ยังเขียนไม่เสร็จไปเขียนเป็นการบ้าน

การตรวจแต่ละประโยคในห้องเรียนเป็นหัวใจของการฝึกวิธีนี้ เมื่อมีผู้เรียนคนหนึ่งเขียนประโยคสนับสนุนได้ถูก คนที่เหลือซึ่งยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องเหตุผลสนับสนุนจะขอดูเป็นตัวอย่างและจะพยายามคิด ทำความเข้าใจและจะลองเขียน เมื่อผู้สอนตรวจประโยคนั้น ผู้เรียนจะรู้ว่าสิ่งที่เขานึกขึ้นถูกหรือยัง ถ้ายังไม่ถูก ผู้เรียนก็จะหายุทธวิธีที่จะเรียนรู้ต่อไป เช่น เปิดกลับไปดูย่อหน้าตัวอย่าง ดูเพื่อนคนอื่นที่เขียนได้แล้ว เป็นการให้ผู้เรียนพยายามค้นพบคำตอบด้วยตนเอง

ในช่วงต่อมา ดันช่วงผู้เรียนเข้าแถวส่งการบ้าน ผู้สอนตรวจอีก 2 ประโยคที่เหลือ ประโยคใดถูกให้เครื่องหมายถูก ประโยคที่ผิดให้เครื่องหมายผิด ผู้เรียนที่เขียนผิดต้องเขียนใหม่ แล้วส่งใหม่จนกว่าจะถูก

ฝึกครั้งที่ 2

การฝึกครั้งที่ 2 อาจใช้วิธีเลือกหัวข้อเหมือนที่แนะนำไว้ คือ เขียนจากหนังสือนอกเวลาที่คุณเรียนต้องอ่าน อาจเขียนคำสั่งดังนี้ “From the story, choose one character and write a paragraph to describe one aspect of the personality of the chosen character. The aspect of personality that you choose should be most obvious, and the paragraph must contain only 4 sentences.”

หากผู้สอนอยากเปลี่ยนแง่มุมในการเขียน เช่น แทนที่จะเขียนถึงตัวละคร อาจเขียนถึงความคิดเห็นของคุณเกี่ยวกับหนังสือแทนก็ได้ เช่น “Write a paragraph expressing your opinion about the given outside reading. Talk about the strongest feeling you had after the first reading and explain why you felt so. The paragraph must not be longer than 4 sentences.”

ผู้เรียนเริ่มเขียนด้วยกันในห้อง ผู้สอนอาจช่วยโดยถามความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องอ่าน คำตอบที่น่าจะเป็นไปได้คือ boring (น่าเบื่อ), interesting (น่าสนใจ), difficult to read (อ่านยาก), difficult to understand (เข้าใจยาก) เป็นต้น ครูเลือกความคิดที่เด่นชัดที่สุด ผู้เรียนเขียนประโยคใจความสำคัญ

ต่อไปผู้เรียนเขียนประโยคสนับสนุนประโยคแรก โดยเนื้อหาในประโยคจะต้องสอดคล้องกับใจความในประโยคใจความสำคัญ เช่น ถ้าบอกว่าหนังสือ difficult to read เหตุผลสนับสนุนอาจเป็นศัพท์ยาก ประโยคยาว และซับซ้อน เป็นต้น ผู้สอนจะต้องเดินตรวจรอบห้องให้เครื่องหมายถูกหรือผิดและคอยชี้แนะ ผู้เรียนจะต้องเขียนประโยคเหตุผลสนับสนุนอีก 2 ประโยค พร้อมทั้งเติมคำเชื่อมความหมายด้วย

หลังจากการฝึกครั้งนี้ ถ้าผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจวิธีเขียนดีแล้วอาจไปฝึกในเรื่องต่อไป ถ้าผู้เรียนยังไม่เข้าใจอาจฝึกอีกครั้งเป็นครั้งที่ 3

ฝึกเขียนประโยคสนับสนุนรอง

แสดงแผนภูมิต้นล่างนี้ให้ผู้เรียนดู

Paragraph Structure (แผนภูมิโครงสร้างของย่อหน้า)

TOPIC

topic sentence + firstly/for one thing + 1st major supporting detail + 1st minor supporting detail + secondly/for another + 2nd major supporting detail + 2nd minor supporting detail + finally + 3rd major supporting detail + 3rd minor supporting detail

จากนั้นผู้สอนอธิบายว่า เหตุผลสนับสนุนหลัก บางครั้งอาจต้องการการขยายความ ซึ่งประโยคที่มาขยายความนี้เรียกว่าเหตุผลสนับสนุนรอง (minor sup-

porting detail) ทำหน้าที่ขยายความ อธิบาย หรือ พิสูจน์เหตุผลสนับสนุนหลัก (Temianon 1990) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) Animals can adapt their shapes or form to their environment. (2) Animals that live in a water environment develop smooth bodies, free of unnecessary projection, in order to increase their efficiency in the water. (3) The function of the smooth exterior is to enable water to flow evenly over the whole surface of the body. (4) This can be seen in all kinds of fish, seals etc. (5) Other animals have developed special forms as a means of reaching food sources beyond the reach of most other animals. (6) This is well illustrated by the giraff with long neck for reaching high vegetation which is the advantage that other non-climbing animals lack.

(from *Reading and Summary Writing* 1990: 11)

ผู้เรียนอ่านย่อหน้าตัวอย่าง แล้วให้ลองบอกว่า
ย่อหน้านี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร ใจความสำคัญว่าอย่างไร
มีเหตุผลสนับสนุนกี่ข้อ อะไรบ้าง และเหตุผลสนับสนุน
แต่ละข้อถูกขยายความอย่างไร ให้ผู้เรียนลองหาคำตอบ
ด้วยตนเองก่อน แล้วจึงให้ดูเฉลย (Temiyanon 1990)
ด้านล่างนี้

Topic = Animals' forms and function

Main idea = Sentence 1

1st major detail = Sentence 2

1st minor details = Sentence 3 and 4

2 nd major detail = Sentence 5

2 nd minor detail = Sentence 6

จากนั้นให้ผู้เรียนลองฝึกหาประโยคสนับสนุน

รองจากย่อหน้าต่อไปนี้

Riding a bicycle is preferable to driving a car. First of all, a bicycle is relatively inexpensive to buy and to maintain. While a car may cost thousands of dollars to buy and hundreds of dollars annually, a good bicycle will cost only a hundred dollars or so, and its annual maintenance cost is very small. Biking is also healthier; not only does the biker get more physical exercise than the driver, but bicycles are nonpolluting. The consequence is a person with strong legs and a strong heart whose bicycle helps keep the environment clean. Finally, bicycling is, unlike driving, personally satisfying. Instead of being a robot inside a machine, the biker pedals along, enjoying the scenery, becoming a part of nature. In all but the most inclement weather, the bicycle is a pleasurable means of transportation.

Michele Eastman

(Reid 1988: 13)

Everyday Cheating

Cheating is common in everyday life. For one thing, cheating at school is common. Many students will borrow a friend's homework and copy it in their own handwriting. During a test, students will use a tiny sheet of answers stored in their pockets or sit near a friend to copy answers. People also cheat on the job. They use the postal meter at work for personal mail or take home office supplies such as tape, paper, or pens. Some people who are not closely supervised or who are out on the road may cheat an employer by taking dozens of breaks or using work time for personal chores. Finally, many people cheat when they deal with large businesses. For instance, few customers will report an incorrect bill in their favor. Visitors in a hotel may take home towels, and restaurant patrons may take home silverware. A customer in a store may change price tags because "This is how much the shirt cost last month." For many people, daily cheating is an acceptable way to behave.

(from *Writing Skill for TOEFL & College Student* 1991: 6)

ผู้สอนให้ผู้เรียนลองฝึกขยายความประโยค
สนับสนุนหลัก ใ้วิธีฝึกดังที่แสดงไว้ข้างต้น (เขียนและ
ตรวจทีละประโยค) สองถึงสามครั้ง หรือจนเห็นว่า
ผู้เรียนเข้าใจและขยายความได้แล้ว

เขียนเอง (Independent writing)

เมื่อผู้เรียนได้ฝึกมาถึงขั้นนี้แล้วน่าจะได้อ
ความคิดเกี่ยวย่อหน้าและหลักการเขียน มีความพร้อม
ที่จะเขียนด้วยตนเอง โดยได้ย่อหน้าที่มีคุณภาพ มีข้อ
พึงระลึกคือ คำสั่งที่ครูให้จะต้องละเอียด กำหนดขอบเขต
ชัดเจน เช่น หัวข้อที่ให้อควรมีขอบเขตชัดเจน ไม่กว้าง
เกินไป และกำหนดความยาวของย่อหน้า วิธีเขียน
และตรวจทีละประโยคนี้ผู้เขียนได้ทดลองใช้ในการ
สอนเขียนย่อหน้าซึ่งพบว่าได้ผลดี คือ ผู้เรียนไม่เพียง
เข้าใจวิธีเขียนแต่เขียนย่อหน้าได้จริง และทักษะนี้ยัง
จะให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนหรือนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ
อีกด้วย

บทสรุป

จะเห็นได้ว่าหลักการเขียนย่อหน้าที่นำเสนอมา
สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการเขียนประเภทอื่น ๆ ได้ เช่น
รายงานต่าง ๆ อาทิ รายงานการประชุม สัมมนา รายงาน
ความก้าวหน้าของโครงการต่อผู้บังคับบัญชา บันทึก
ข้อความขั้นตอนการปฏิบัติงาน ประกาศ บทความ
เค้าโครงงานวิจัย จดหมายต่าง ๆ เช่น จดหมายแนะนำตัว
จดหมายธุรกิจ ทักษะในการเขียนนี้ยังจะทำให้เขียนได้เร็ว
และได้ผลงานที่ดี ผู้เขียนเคยต้องเขียนเรียงความ
โดยไม่ทราบล่วงหน้าเมื่อไปเขียนใบสมัครงาน ณ
ที่ทำงานแห่งหนึ่ง แต่เพราะทักษะในการเขียนนี้ทำให้
เขียนได้เสร็จในเวลาที่กำหนด งานที่เขียนได้รับคำชมเชย
และทำให้ได้รับการคัดเลือกเข้าสัมภาษณ์

ในด้านการพัฒนาการคิด ผู้เรียนสามารถพัฒนา
การด้านทักษะในการคิดจากการฝึกเขียน โดยเฉพาะ
การคิดอย่างเป็นเอกภาพ อันหมายถึง ความสามารถ
แยกแยะความเกี่ยวเนื่องกันของข้อมูล เมื่อผู้เขียนต้อง

ฟังสัมมนาวิชาการ หรือถกประเด็นความคิด ผู้เขียนสามารถแยกได้ว่าเหตุผลที่ได้ฟังเกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่กำลังเป็นประเด็นอยู่หรือไม่ อันเป็นผลมาจากการฝึกเขียนอย่างเป็นเอกภาพ

สำหรับผู้สอน การให้ผู้เรียนเขียนเพียงแค่ 4 ประโยคเป็นการลดภาระการตรวจงานลงมากโดยที่ไม่ได้ลดประสิทธิภาพการสอน เพราะการตรวจทีละประโยคง่ายและรวดเร็ว

อนึ่ง ดังได้กล่าวแล้วว่าวัตถุประสงค์ของการเขียนบทความนี้คือให้ผู้เรียนจะได้เข้าใจความคิด

และหลักเกี่ยวกับการเขียนย่อหน้าและปฏิบัติได้จริง เพราะผู้เขียนเห็นว่าการสอนในลักษณะบรรยายไม่เพียงพอ เมื่อปฏิบัติตามขั้นตอนการฝึกนี้ ย่อหน้าที่ได้จะมีความเป็นเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่แน่นอนว่าย่อหน้าที่ดียังต้องมีสัมพันธภาพหรือความต่อเนื่อง และทักษะในระดับประโยค ซึ่งการจะให้ได้ ย่อหน้าที่ “สมบูรณ์แบบ” ต้องฝึกเพื่อแต่ละทักษะหรือหลักนั้นโดยเฉพาะ แล้วในท้ายที่สุดให้ผู้เรียนได้ประมวลทักษะทั้งหมดมาใช้

บรรณานุกรม

- Phonemsin Lertrathkarn and others, editors. **Writing skills for TOEFL & College Student.** 6 th ed. Bangkok : PBS, 1997.
- Poonsuk Temiyanon. **Advanced Reading and summary writing.** Nakhonprathom : Silpakorn University, 1990.
- Reid, Joy M. **The process of composition.** 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall Regents, 1988.
- Rowling, J.K. **Harry Potter and the prisoner of Azkaban.** London : Bloomsbury Publishing. 1999.

ทิศทางการค้าและการลงทุนระหว่างสหภาพยุโรป-ไทย ในเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน

*ลักษณะวดี บุญชู

สหภาพยุโรป หรือ European Union หรือ ประชาคมยุโรป (European Community) ในชื่อเดิม ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2501 เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีความร่วมมือที่ใกล้ชิด โดยมีเป้าหมายสุดท้ายในการ เป็นหนึ่งเดียวในด้านนโยบายการเมือง การต่างประเทศ เศรษฐกิจการเงินและสังคม และมีการเคลื่อนย้าย ประชากร แรงงาน สินค้า บริการ และเงินทุนได้อย่างเสรี ปราศจากอุปสรรคใด ๆ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตและเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของสหภาพ ยุโรป สหภาพยุโรปได้มีการพัฒนาตัวมาเป็นลำดับตั้งแต่ การเป็นสหภาพศุลกากร (Custom Union) ในตอนแรก และต่อมาในปี 2536 ได้พัฒนาเป็นยุโรปตลาดเดียว (Single Market) และหลังสุด เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2536 ไปพัฒนาเป็นสหภาพยุโรป ปัจจุบันสหภาพยุโรป มีสมาชิก 15 ประเทศ ได้แก่ เยอรมนี อังกฤษ ไอร์แลนด์ กรีซ โปรตุเกส เดนมาร์ก สเปน อิตาลี ฝรั่งเศส เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก ออสเตรีย ฟินแลนด์ และสวีเดน

เนื่องจากปัจจุบันสหภาพยุโรปได้ให้ความสำคัญ กับภูมิภาคเอเชียมากขึ้น โดยเฉพาะ ประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการค้าการลงทุน หลายประการดังนั้นสหภาพยุโรปจึงได้มีการปรับปรุง นโยบายด้านการค้าการลงทุนต่อประเทศไทยที่จะเป็น ประโยชน์ในการพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจให้ มากยิ่งขึ้นในอนาคต

การค้าระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

1) การค้าร่วม ปัจจุบันสหภาพยุโรปเป็น คู่ค้าอันดับที่ 4 ของไทย รองจากญี่ปุ่น อาเซียน และ สหรัฐฯ ตามลำดับ ในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา (2541-2544) การค้าระหว่างไทยกับ สหภาพยุโรปมีมูลค่า เฉลี่ย 16,534.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อัตราการขยาย ตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.3 ต่อปี สำหรับในปี 2544 การค้าร่วมมีมูลค่า 18,124.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 4.6 โดยไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า 2,981.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

*อาจารย์ประจำภาควิชาธุรกิจระหว่างประเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : M.P.A. (Public Administration)
University of Manila, Philippines

ตารางที่ 1 สถิติการค้าระหว่างไทย-สหภาพยุโรป

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	% Δ	มูลค่า	% Δ	มูลค่า	% Δ	
2541(1998)	14,99.1	15.5	-17.5	9,718.1	4.7	5,281.0	-40.6	4,437.1
2542(1999)	15,687.4	14.5	4.6	9,828.9	1.1	5,858.5	10.9	3,970.3
2543(2000)	17,329.2	13.1	10.5	11,005.2	12.0	6,324.0	7.9	4,681.3
2544(2001)	18,124.3	14.2	4.6	10,553.0	-4.1	7,571.3	19.7	2,981.8
2545(มค.-พค.)	6,730.5	13.1	-15.8	3,998.4	-14.3	2,732.1	-18.0	1,266.4

ตารางที่ 2 สินค้าส่งออก

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ		2542	2543	2544	2545 (มค.-พค.)	Δ % 2545 (มค.-พค.)
1	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ	1,539.30	1,535.40	1,5872.70	532.7	-21.2
2	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	628.4	687.2	1,027.60	327.4	-15.07
3	แผงวงจรไฟฟ้า	581.1	944.5	718.5	278.7	-27.1
4	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	681.8	695.3	611.9	217.2	-8.25
5	อัญมณีและเครื่องประดับ	471.1	522.8	523.5	206.6	-3.32
6	เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ	317.8	394.4	353	185.1	-32.14
7	รองเท้าและชิ้นส่วน	336.9	302.3	322.9	134.8	-13.42
8	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วน ประกอบ	207.7	407.3	247.2	107.4	-1.13
9	เครื่องโทรสาร โทรพิมพ์ โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	120.2	177.3	160.5	95.2	62.03
10	ผลิตภัณฑ์ยาง	197.3	195.8	204.5	92.1	2.88
รวม 10 รายการ		5,081.60	5,862.20	5,752.30	2,177.30	-15.6
อื่น ๆ		4,747.00	5,139.00	4,800.80	1,821.20	-12.81
มูลค่ารวม		9,828.70	11,001.30	10,553.00	3,998.40	-14.35

ตารางที่ 3 สินค้านำเข้า

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545 (มค.-พค.)	Δ % 2545 (มค.-พค.)
1 เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม	595.1	939	1,348.00	477.6	-16.63
2 เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	649.8	662.5	1,352.90	397.7	-32.65
3 เคมีภัณฑ์	502.2	698.5	792.9	321.8	-11.89
4 เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	240.7	340.2	343.1	131.8	-31.33
5 แผงวงจรไฟฟ้า	395	486.2	391.5	107.3	-47.8
6 ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบโครงรถ	37.5	196.2	277.4	102.8	-2.18
7 เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	168.4	191.8	238.7	100.6	-3.23
8 ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม	209.3	218.2	243.8	98.1	-1.93
9 เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	131.1	187	189.5	71.7	-12.92
10 สินแร่โลหะอื่นๆ และเศษโลหะ	119.8	5,335.10	157.3	62.5	-30.34
รวม 10 รายการ	3,248.90	4,051.20	5,752.30	1,871.90	-22.24
อื่น ๆ	2,609.60	2,272.80	2,236.20	860.2	-7.1
มูลค่ารวม	5,858.50	6,324.00	7,571.30	2,732.10	-18.03

2) การส่งออก สหภาพยุโรปเป็นตลาดส่งออกอันดับ 3 ของไทย รองจากสหรัฐฯ และอาเซียน สำหรับการส่งออกไปประเทศในสหภาพยุโรป ตลาดสำคัญ 3 ประเทศแรกได้แก่ สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ และเยอรมนี ตามลำดับในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา (2541-2544) การส่งออกสินค้าไปสหภาพยุโรปมีมูลค่าเฉลี่ย 10,276.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.0 ต่อปี ในปี 2544 การส่งออกมีมูลค่า 10,553.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 4.1

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป อัญมณี และเครื่องประดับ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ

รองเท้าและชิ้นส่วน เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ และส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาง และเครื่องโทรสาร โทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เป็นต้น

3) การนำเข้า สหภาพยุโรปเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 4 รองจากญี่ปุ่น อาเซียน และสหรัฐฯ ตามลำดับในระยะ 4 ปีที่ผ่านมา (2541-2544) การนำเข้าจากสหภาพยุโรปมีมูลค่าเฉลี่ย 6,258.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อัตราการขยายตัวลดลงเฉลี่ยร้อยละ 12.8 ต่อปี ในปี 2544 การนำเข้ามีมูลค่า 7,571.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ร้อยละ 19.7

สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ แผงวงจรไฟฟ้า รวมทั้งโครงรถและตัวถัง

เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์เวชกรรมเภสัชกรรม เครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ลิ้นแวลโลหะต่างๆ และเศษโลหะ เป็นต้น

นโยบายการค้าระหว่างประเทศของสหภาพยุโรป

1) ส่งเสริมและรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของสหภาพยุโรปในเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์

2) เจรจาเพื่อเปิดตลาดในระดับทวีภาคีและพหุภาคี ในประเด็นใหม่ๆ เช่น เรื่อง สิ่งแวดล้อมกับการค้า กฎระเบียบความปลอดภัยด้านอาหาร (food safety) การผลักดันให้มีกฎ ระเบียบระหว่างประเทศ เรื่องสินค้าอาหารที่มีการเปลี่ยนแปลงพันธุกรรม (GMO) และสุขอนามัย สัตว์ (animal welfare) และการผลักดันประเด็นใหม่ๆ ที่เพิ่มความเข้มงวดทางการค้า เช่น การสืบย้อนกลับหาที่มาของวัตถุดิบ ในอาหาร (traactability) การเกษตรหลายบทบาท (multifunctiona-lity) และการกำหนดให้ผู้ผลิตออกค่าใช้จ่ายจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (polluter's pay principle) ภายใต้ระเบียบควบคุมเศษเหลือทิ้งของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (WEEE) เป็นต้น

3) สร้างหลักประกันการค้าที่เป็นธรรมตามกฎระเบียบตามความตกลงทวีภาคี และพหุภาคี เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย โดยผ่านนโยบายปกป้อง เช่น มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการตอบโต้การอุดหนุนเพื่อตอบโต้การค้าที่ไม่เป็นธรรม

4) ดูแลให้เกิดการเปิดตลาดเป็นนโยบายเชิงรุกที่เปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมสามารถยื่นคำร้องต่อกรรมาธิการยุโรปหากมีเหตุผลที่น่าเชื่อถือว่าธุรกิจประสบกับการกีดกันทางการค้าซึ่งจำกัดการเข้าสู่ตลาดในประเทศนอกกลุ่ม เพื่อกรรมาธิการยุโรปจะได้ดำเนินการเจรจาเพื่อเปิดตลาดต่อไป

นโยบายการค้าการลงทุนของสหภาพยุโรปต่อประเทศไทย

ในอดีตสหภาพยุโรปไม่เคยมีนโยบายการค้าการลงทุนกับประเทศไทยที่ชัดเจน ส่วนใหญ่ เป็นการช่วยเหลือแบบให้เปล่าเช่นเดียวกับประเทศด้อยพัฒนา แต่ปัจจุบันนโยบายการค้าของสหภาพยุโรปได้เปลี่ยนรูปแบบจากการช่วยเหลือแบบให้เปล่าไปสู่ความร่วมมือเพื่อประโยชน์ร่วมกัน (Strategic partner) ดังนั้นนโยบายและยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรปต่อประเทศไทยจะมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคและการเสริมสร้างความสามารถทางการแข่งขันในสาขาต่างๆ (Capacity building) ซึ่งยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรปต่อประเทศไทยสำหรับช่วงปี 2545-2549 จะเน้น 2 ด้านคือ

- การค้า การลงทุน และเพื่อส่งเสริมความร่วมมืออย่างยั่งยืน
- ด้านสาธารณสุขและการบริการด้านสุขภาพ

การให้ความช่วยเหลือด้านการค้าและการลงทุนในภาพรวม ประกอบด้วย

- สนับสนุนหน่วยราชการและภาคเอกชนของไทยในการปรับตัวให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อการค้า เช่น นโยบายความปลอดภัยด้านอาหาร (food safety) นโยบายด้านขยะอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า (waste electrical and electronic equipment - WEEE), และการปิดฉลากสินค้า GMOs เป็นต้น

- สหภาพยุโรปให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อการลงทุนในไทย โดยเฉพาะสนับสนุนให้มีการหารือระหว่างเจ้าหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย การเปิดตลาดระหว่างกันให้แก่ภาค เอกชนของทั้งสองฝ่าย สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง Thai-EC Investment Promotion and Facilitation initiative โดยให้มีการจัดตั้ง

Thai-EC Business Forum หรือขยายจาก EU business network ที่มีอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความสนใจของสหภาพยุโรปโดยเฉพาะเยอรมนีต่อการเข้ามาลงทุนเพื่อใช้เป็นฐานในการผลิตเพื่อส่งออกไปยังภูมิภาคอาเซียนและตลาดโลกในอุตสาหกรรม เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การลงทุนด้านพลังงาน การขนส่ง โทรคมนาคม เป็นต้น

- กิจกรรมต่าง ๆ ข้างต้นจะเน้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ SMEs ของไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับประเทศไทย

- สหภาพยุโรปจะพิจารณาขยายขอบเขตความร่วมมือในลักษณะไตรภาคี (Trilateral cooperation) กับประเทศอาเซียน โดยเฉพาะที่เป็นเพื่อนบ้านของไทยบางประเทศ รวมทั้งความร่วมมือในลักษณะอนุภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับประเทศไทยในการสร้าง ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสร้างโอกาสทางการตลาดในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เป็นต้น

ปัญหาการค้า

1) ไทยถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (Generalized System of Preferences-GSP) ในเรื่อง GSP ซึ่งเป็นสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร โดยการลดหรือยกเว้นภาษีที่ EU คิดกับประเทศกำลังพัฒนานั้น ในปี 2542 ไทยถูกตัดสิทธิ GSP ที่เคยได้รับในสินค้า 9 กลุ่ม เป็นสินค้าเกษตรและประมง 3 กลุ่ม คือ ประมง พืชผักและผลไม้ อาหารปรุงแต่ง และสินค้าอุตสาหกรรม 6 กลุ่ม คือ ผลิตภัณฑ์พลาสติกและยางผลิตภัณฑ์หนัง เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้าและดอกไม้ประดิษฐ์ อัญมณี และเครื่องประดับ และสินค้าเบ็ดเตล็ด สินค้าที่ได้ผลกระทบคือ สินค้าประมงประเภทสินค้ากุ้งแช่เย็น แช่แข็ง เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่ถูกตัด GSP เป็นผลทำให้ประเทศไทยต้องเสียภาษีปกติคือ 12% ในขณะที่ประเทศที่ยังได้รับ GSP เสียภาษีเพียง 0-3.5%

ตามแต่ชนิดของกุ้งสำหรับสินค้าอีก 5 กลุ่มแม้จะต้องเสียภาษีปกติ แต่ไม่ได้รับผลกระทบเนื่องจากยอดส่งออกไม่ได้ลดลง

2) Food Safety สืบเนื่องมาจากการระบาดของโรคอหิวาต์ และปัญหาการปนเปื้อน สารไดออกซิน ในอาหารสัตว์ ทำให้ EU ได้เพิ่มความเข้มงวดในสินค้าอาหารมากขึ้น โดยคณะกรรมการอาหารยุโรปได้ให้ความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายความปลอดภัยด้านอาหาร (White Paper on of Food Safety) ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหาร (European Food Authority : EFA) ขึ้น เพื่อควบคุมดูแลความปลอดภัยด้านอาหารแบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิต วัตถุดิบ (การเพาะปลูก หรือการเพาะเลี้ยง) จนถึงการใช้บริโภคขั้นสุดท้าย คาดว่าจะออกเป็นระเบียบเพื่อประกาศใช้ภายในปลายปี 2545 ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าอาหารของไทยที่ต้องปรับกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับกฎระเบียบดังกล่าวในทุกขั้นตอนจนถึงการส่งออก

3) มาตรการด้านการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนสินค้า (Anti-Dumping and Countervailing Duty) ปัจจุบันสหภาพยุโรปได้ใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนในการนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย 10 รายการ ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ สายเคเบิล สายเคเบิล สังกะสี เหล็กกล้า เหล็กกล้าเคลือบ Polyethylene Teraphthalate เส้นลวด เหล็กเกลียว และท่อเหล็กชนิด welded tubes มาตรการ AD/CVD ทำให้เกิดอุปสรรคทางการค้า กล่าวคือ ทันทิที่สหภาพยุโรปมีการกล่าวหาสินค้าไทยชนิดหนึ่งชนิดใด จะทำให้การส่งออกสินค้าที่ถูกกล่าวหาหยุดชะงักลงทันที แม้ว่าในบางครั้งการไต่สวนเบื้องต้นพบว่าคดีไม่มีมูลและได้ระงับการไต่สวนโดยไม่เรียกเก็บภาษี AD/CVD แต่การกระทำ ดังกล่าวทำให้สินค้าไทยต้องสูญเสียตลาดไปในที่สุด

4) Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE) การเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยเศษเหลือทิ้งผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Proposal for a Directive on Waste Electrical and Electronic Equipment : DWEEE) และร่างกฎหมายว่าด้วยการห้ามใช้สารอันตรายบางชนิดในผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Proposal for a Directive on the Restriction of the Use of Certain Hazardous Substances in Electrical and Electronic Equipment) ของสหภาพยุโรป คาดว่า จะประกาศออกเป็นระเบียบประมาณปี 2545 และหลังจากนั้น ประเทศสมาชิกจะต้องปรับปรุงหรือออกกฎหมายให้สอดคล้องกับระเบียบ จึงจะมีผลบังคับใช้โดยสมบูรณ์ประมาณปี 2547 สำหรับผลกระทบต่อประเทศไทย คือ

● **ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย** การใช้มาตรการดังกล่าวคาดว่าจะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตอันเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตหรือเทคโนโลยีการผลิต และการใช้วัสดุทดแทนวัสดุต้องห้าม เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่สหภาพยุโรปกำหนด ขณะเดียวกันผู้นำเข้าในสหภาพยุโรปอาจผลกระทบค่าใช้จ่ายในการจัดการกับสินค้าหมดอายุการใช้งานให้กับผู้ส่งออกของไทย

● **ผลกระทบด้านการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์สำคัญของไทยไปสหภาพยุโรป** เนื่องจากตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญตลาดหนึ่งของไทยในปี 2542 ไทยส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าไปสหภาพยุโรป คิดเป็นมูลค่า 15,003.31 ล้านเหรียญสหรัฐ กฎหมายดังกล่าวอาจมีผลทำให้การส่งออกสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ของไทยไปสหภาพยุโรปลดลง

5) การดำเนินนโยบาย Integrated Product Policy (IPP) สหภาพยุโรปได้ให้ความสำคัญ

เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมานานแล้ว และโดยเฉพาะในระยะที่ผ่านมา ได้มีเหตุการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวเพิ่มขึ้น เช่น ปัญหาการสังสมของไดออกซินในสภาวะแวดล้อม ปัญหามลภาวะที่เกิดจากการถ่ายเทของเสียของโรงงานลงในแม่น้ำ ฯลฯ ซึ่งล้วนมีส่วนเชื่อมโยงไปถึงปัญหาสุขภาพและความปลอดภัยของชีวิตตลอดจนความเป็นอยู่ของประชาชนในยุโรป และทำให้เกิดการพัฒนาแนวความคิดต่อมาว่าการป้องกันผลกระทบตอสังแวดล้อมไม่ควรเพียงจำกัดเฉพาะเกี่ยวกับของเสีย (Waste) เท่านั้น แต่จำเป็นต้องดำเนินการตลาดทั้งวัฏจักรอายุของสินค้า (Product Life Cycle) คือ ตั้งแต่ช่วงการผลิต การใช้งาน ไปจนถึงเมื่อสินค้าหมดอายุการใช้งานและกลายเป็นเศษซากเหลือทิ้ง จึงได้กลายเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับ IPP ซึ่งคณะกรรมการ EU ได้ศึกษาและจัดทำเป็น Green Paper ขึ้น

ประเด็นที่ฝ่ายไทยควรตระหนักเกี่ยวกับ IPP

- IPP มิได้เกิดขึ้นเพื่อการกีดกันสินค้านำเข้า
- ควรเปิดกว้างพร้อมที่จะพิจารณาในแง่มุมต่าง ๆ
- ร่วมกันดำเนินการและโน้มน้าวโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

คณะมนตรีด้านสิ่งแวดล้อมได้มีมติเมื่อวันที่ 7-8 มิถุนายน 2544 เห็นด้วยกับ Green Paper on IPP และได้เสนอแนะให้คณะกรรมการยุโรปสรุปผลจัดทำเป็น White Paper ว่าด้วย IPP แล้ว แต่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ คาดว่าคณะกรรมการฯ จะสามารถออกประกาศเป็น White Paper ได้ในช่วงเดือนมีนาคม 2545 และขั้นตอนต่อไป คณะกรรมการฯ จะเริ่มจัดทำร่างข้อเสนอแนะสำหรับออกเป็นกฎระเบียบต่างๆ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน White Paper ต่อไป

การส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค

● การประชุมเอเชีย-ยุโรป (อาเซม)

ความร่วมมือภายใต้กรอบอาเซมจะดำเนินการบนหลักการของความสมัครใจของประเทศสมาชิก ครอบคลุมทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา สมาชิกประกอบด้วย 15 ประเทศ คือ อาเซียน 7 ประเทศ (ยกเว้นลาว พม่า และกัมพูชา) จีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี กับสหภาพยุโรป 15 ประเทศ รวมทั้งคณะกรรมการยุโรป

สำหรับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจภายใต้กรอบอาเซมที่สำคัญ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกทางการค้า เพื่อมุ่งลดอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี ส่งเสริมโอกาสทางการค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียและยุโรป เน้น 8 สาขาความร่วมมือ ได้แก่ พหุการศุลกากร มาตรฐานและการตรวจสอบการจัดซื้อโดยรัฐ มาตรการด้านสุขอนามัย คน สัตว์ และพืช สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การเดินทางของนักธุรกิจ พาณิชนียอิเล็กทรอนิกส์ และกิจกรรมทางการค้าอื่นๆ เช่น การจัดจำหน่าย

นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกร่วมมือกันที่จะส่งเสริมการลงทุนโดยจัดทำเครือข่าย ข้อมูล การลงทุนทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายของหน่วยงานรัฐบาลด้านการลงทุนของสมาชิกที่มีอยู่แล้วเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแลกเปลี่ยนข้อมูล นโยบาย กฎระเบียบ การลงทุน และข้อมูลทางเศรษฐกิจระหว่างกัน

การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซม ครั้งที่ 4 จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 4-5 กันยายน 2545 ณ กรุงโคเปนเฮเกน ก่อนการประชุมผู้นำเอชชช ครั้งที่ 4 ที่จะมีขึ้นระหว่างวันที่ 22 - 24 กันยายน 2545

● ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรป เพื่อกระชับและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรปในด้านการค้า การลงทุน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทรัพย์สินทางปัญญา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นที่จะลดอุปสรรคทางการค้าที่ใช้ภาษี และปรับกฎระเบียบ

ต่าง ๆ ด้านการลงทุนให้ง่าย ไม่ซับซ้อน โปร่งใส เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า และการลงทุนระหว่างสองภูมิภาค

ผลจากการที่ประเทศไทยเป็น Strategic Partner กับสหภาพยุโรป

จุดแข็งของไทย

- เป็นผู้ส่งออกสินค้ารายการสำคัญของโลก รายการ เช่น สินค้าประมง อัญมณี ข้าว ยาง ฯลฯ อีกทั้งไทยยังมีศักยภาพทางด้านอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และสนับสนุนในหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ ทำให้ไทยมีศักยภาพที่เป็นศูนย์กลางทางการค้าและฐานการผลิตของสหภาพยุโรปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- ในภาพรวมสินค้าไทยมีคุณภาพและมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในตลาดสหภาพยุโรปซึ่งเห็นได้จากในปัจจุบัน สหภาพยุโรปได้มีความตกลงให้หน่วยงานของไทยเป็นผู้ตรวจสอบสินค้าไทยที่ส่งออกไปสหภาพยุโรปหลายรายการ เช่น สินค้าประมง สินค้าสัตว์ปีก ผลิตภัณฑ์สัตว์ปีก และสินค้าผักและผลไม้ เป็นต้น

- มีศักยภาพสูงที่จะขยายตลาดสินค้าเกษตร อาหารและเกษตรกรรมแปรรูป สินค้า อุปกรณ์บริโภค สินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับต่ำและปานกลาง

จุดอ่อนของไทย

- การส่งออกของไทยไปยังประเทศในสหภาพยุโรปเน้นการส่งผ่านผู้นำเข้าต่างชาติใน ยุโรป ผู้ส่งออกไทยยังเข้าไม่ถึงเครือข่ายการจัดจำหน่ายและผู้บริโภคในยุโรป รวมทั้งภาคเอกชนไทยยังมีสำนักงานตัวแทนการค้าในยุโรปน้อยมาก จึงควรมีความร่วมมือกัน เช่น การอาศัยบริษัทของ EU ที่ลงทุนอยู่ในประเทศไทย เช่น คาร์ฟู หรือ แมคโคร เป็นตัวกลางกระจายสินค้าไทยในสหภาพ ยุโรป

เราอาจกล่าวได้ว่าในโลกยุคไร้พรมแดน เช่น ปัจจุบันการเป็นพันธมิตรทางการค้าเป็นหัวใจสำคัญ

เพื่อความอยู่รอดในตลาดโลก ความสัมพันธ์ในลักษณะ
Strategic Partner ระหว่างไทยกับสหภาพยุโรป จึงมิใช่
เป็นเพียงการสร้างสะพานการค้าที่เข้มแข็งระหว่างกัน

แต่ยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งร่วมกันเพื่อให้สามารถ
เผชิญอุปสรรคทางการค้าในตลาดโลกได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

Apirat Petchsiri, Russirin Charoenpithaya, and Paveena Sutthisripok, editors. **Interdisciplinary re-
search on European studies.** Bangkok : Interdisciplinary Department of European Studies
Chulalongkorn University, 2001.

Siberston, Aubrey. **Trade in action : the trade policy of the European community ; legal basis,
instruments, commercial relations.** Netherland : European Institute of Public Administration,
2001.

การเปรียบเทียบตัวแบบการพยากรณ์สินค้ายุทธศาสตร์เกษตร : กรณีผักและผลไม้

*ยุพาภรณ์ อารีพงษ์

ในปัจจุบันการพยากรณ์มีความสำคัญมากในองค์กรต่างๆ เนื่องจากตัวเลขที่ได้จากการพยากรณ์จะมีประโยชน์อย่างมากในการนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินนโยบายให้เหมาะสมกับองค์กรนั้นๆต่อไป

ในบทความนี้ผู้เขียนต้องการที่จะนำเสนอถึงการหาตัวแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสมจากการใช้ข้อมูลจริง โดยใช้กรณีศึกษา สินค้ายุทธศาสตร์เกษตรกรณีผักและผลไม้ ซึ่งเป็นการพยากรณ์ ผลผลิตราคาที่เกษตรกรขายได้ มูลค่าการส่งออก และปริมาณการส่งออก ของผักและผลไม้ 5 ชนิด คือ ข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดหวาน มะม่วง มะพร้าวอ่อน และสับปะรด ซึ่งทางสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ได้ทำการพยากรณ์ไว้ โดยใช้วิธีการพยากรณ์แบบปรับให้เรียบคือวิธีเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย (Simple Moving Average Method) ดังนั้นผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาหาตัวแบบการพยากรณ์ที่เหมาะสม และนำไปเปรียบเทียบกับวิธีเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อให้ได้ตัวแบบพยากรณ์ที่ดีกว่า โดยวิธีพยากรณ์เชิงสถิติที่นำมา

ประยุกต์ประกอบด้วย วิธีการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) วิธีการวิเคราะห์หอนุกรมเวลาแบบคลาสสิก(Classical Decomposition Method) วิธีการปรับให้เรียบแบบเลขชี้กำลัง (Exponential Smoothing Method) และวิธีบ็อกซ์และเจนกินส์(Box-Jenkins Techniques) โดยหลังจากได้ตัวแบบแล้วทำการตรวจสอบความแม่นยำในการพยากรณ์ ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดความถูกต้องของการพยากรณ์ในการวิจัยครั้งนี้คือค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (Mean\Absolute Percentage Error หรือ MAPE) โดยพิจารณาจากค่า MAPE ของการพยากรณ์ในแต่ละวิธี และจะเลือกตัวแบบที่มีค่า MAPE น้อยสุดเป็นตัวแบบพยากรณ์หลังจากได้ตัวแบบพยากรณ์แล้วจะนำตัวแบบนั้นมาใช้พยากรณ์ล่วงหน้าต่อไปอีก 3 คาบเวลา โดยจะแสดงเฉพาะการหาตัวแบบสำหรับพยากรณ์ราคาสินค้าเกษตร กรณี มะพร้าวอ่อน

ในการศึกษาครั้งนี้จะแบ่งลักษณะข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์การถดถอย ข้อมูลมีลักษณะเป็นรายปี โดยมีข้อมูลทั้งหมด 17 ปี สำหรับการวิเคราะห์โดย วิธีการวิเคราะห์หอนุกรมเวลาแบบคลาสสิก

*อาจารย์ประจำภาควิชาคอมพิวเตอร์และสถิติ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : ส.ต.ม (สถิติ)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการปรับให้เรียบแบบเลขชี้กำลัง และวิธีบอกซ์และเจนกินส์ ข้อมูลมีลักษณะเป็นรายเดือน โดยมีข้อมูลทั้งหมด 84 เดือน

ผลจากการศึกษา การเปรียบเทียบตัวแบบสำหรับพยากรณ์ราคาสินค้าเกษตร กรณี : มะพร้าวอ่อน

หลังจากทำการวิเคราะห์หาตัวแบบพยากรณ์ราคาของมะพร้าวอ่อน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอย วิธีการวิเคราะห์หอนุกรมเวลาแบบคลาสสิก วิธีการปรับให้เรียบแบบเลขชี้กำลัง และวิธีบอกซ์และเจนกินส์แล้ว ได้ตัวแบบสำหรับพยากรณ์ราคาของมะพร้าวอ่อน หลังจากนั้นจะทำการเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแบบพยากรณ์ที่ได้จากวิธีการต่างๆ แล้วจึงเลือกตัวแบบพยากรณ์จากวิธีการพยากรณ์ที่ให้ค่า MAPE ต่ำสุด แล้วจากนั้นจึงทำการพยากรณ์ ราคาของมะพร้าวอ่อนในอนาคต ดังจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

ตัวแบบสำหรับพยากรณ์ที่ได้จากวิธีการพยากรณ์ต่างๆ ดังนี้

1) วิธีการวิเคราะห์การถดถอย

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี 2525-2541 จำนวน 17 หน่วย โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปร 4 วิธีคือวิธี ENTER วิธี FORWARD วิธี BACKWARD และวิธี STEPWISE หลังจากดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างตัวแบบพยากรณ์ของวิธีการวิเคราะห์การถดถอย โดยพิจารณาจากตัวแปรอิสระต่างๆ ได้ตัวแบบที่เหมาะสมกับข้อมูลราคาของมะพร้าวอ่อนจากวิธีการคัดเลือกตัวแปรโดยวิธี BACKWARD เนื่องจากเป็นตัวแบบที่ให้ค่า MAPE ต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ได้ตัวแบบการพยากรณ์ดังต่อไปนี้

$$\hat{y}_t = 719.952 - 40.049 \ln x_{4,t-2} + 7.982 \times 10^{-4} x_{1,t} - 1.12 \times 10^{-3} x_{2,t-1} + 1.585 \times 10^{-5} x_{5,t-1} - 2.64 \times 10^{-6} x_{6,t-2} - 0.894 x_{7,t}$$

โดยที่	$\hat{y}_t$	คือ	ราคามะพร้าวอ่อน ปีที่ t
	$x_{4,t-2}$	คือ	ปริมาณการนำเข้ามะพร้าวอ่อน ปีที่ t-2
	$x_{1,t}$	คือ	ปริมาณราคามะพร้าวอ่อน ปีที่ t
	$x_{2,t-1}$	คือ	ปริมาณราคามะพร้าวอ่อน ปีที่ t-1
	$x_{5,t-1}$	คือ	ราคามะพร้าวอ่อน ปีที่ t-1
	$x_{6,t-2}$	คือ	ราคามะพร้าวอ่อน ปีที่ t-2
	$x_{7,t}$	คือ	ดัชนีราคาผู้บริโภค ปีที่ t

2) วิธีการวิเคราะห์อนุกรมเวลาแบบคลาสสิก

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2535-2541 จำนวน 84 หน่วย จากการพิจารณารูปแสดงการเคลื่อนไหวของอนุกรมเวลาของข้อมูลราคาของมะพร้าวอ่อน พบว่าลักษณะข้อมูล

อนุกรมเวลาชุดนี้มีอิทธิพลเนื่องจากแนวโน้ม และฤดูกาล ดังนั้นจึงกำหนดตัวแปรบ่งชี้เวลา (T) เป็นตัวแปรอิสระในแบบสมการพหุคูณ สำหรับอิทธิพล เนื่องจากแนวโน้ม และกำหนดตัวแปรบ่งชี้ฤดูกาล ($X_{1t}, X_{2t}, \dots, X_{11t}$) เป็นตัวแปรอิสระในแบบสมการพหุคูณ ซึ่งมีสมการพหุคูณ ดังนี้

$$\hat{Y}_t = 180.775 + 0.615t + 25.364X_{1t} + 59.7X_{2t} + 96.575X_{3t} + 115.219X_{4t} + 154.387X_{5t} + 110.477X_{6t} + 119.346X_{7t} + 85.725X_{8t} + 39.193X_{9t} + 16.635X_{10t} + 21.972X_{11t}$$

การตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแบบพหุคูณ โดยพิจารณารูปของเศษเหลือตกค้างกับแกนเวลา (rk(et)) พบว่าตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับเศษเหลือตกค้างที่เหมาะสมคือ AR(1) โดยมีตัวแบบดังนี้คือ ตัวแบบ AR(1)

$$\varepsilon_t = \phi\varepsilon_{t-1} + \eta_t \quad t = 1, 2, \dots, n$$

$$\hat{Y}_t = 176.943 + 0.682t - 29.929X_{1t} + 62.916X_{2t} + 98.953X_{3t} + 117.066X_{4t} + 115.884X_{5t} + 111.731X_{6t} + 120.414X_{7t} + 86.634X_{8t} + 39.943X_{9t} + 17.204X_{10t} + 22.306X_{11t} + \varepsilon_t$$

โดยที่ $\varepsilon_t = 0.599\varepsilon_{t-1}$

จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์อนุกรมเวลา โดยใช้เทคนิค Autoregression ดังนั้นรูปแบบสมการพหุคูณที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอย ซึ่งมีรูปแบบของเศษเหลือตกค้างเป็น AR(1) มีรูปแบบสมการพหุคูณที่เหมาะสมดังนี้

3) วิธีการปรับให้เรียบแบบเลขชี้กำลัง

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2535-2541 จำนวน 84 หน่วย ลักษณะข้อมูลราคาของมะพร้าวอ่อน มีการเคลื่อนไหวแบบแนวโน้ม และมีฤดูกาล โดยเฉพาะลักษณะที่เป็นฤดูกาลเป็นแบบเชิงพหุกับแนวโน้ม มีลักษณะข้อมูลแบบนี้เหมาะสำหรับวิธีการพยากรณ์ของวินเตอร์ การหาค่าคงที่ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณเพื่อให้ได้ค่าพยากรณ์ที่มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

กรณีข้อมูลราคาของมะพร้าวอ่อน กำหนดค่าที่ทำให้เรียบสำหรับข้อมูลชุดนี้มีค่าคงที่ 3 ค่าคือ ค่าที่ทำให้เรียบระหว่างข้อมูลกับค่าพยากรณ์ (α) มีค่าเท่ากับ 0.701 ค่าที่ทำให้เรียบระหว่างแนวโน้มจริงกับค่าประมาณแนวโน้ม (γ) มีค่าเท่ากับ 0.100 และค่าที่ทำให้เรียบระหว่างค่าฤดูกาลจริงกับค่าประมาณฤดูกาล (δ) มีค่าเท่ากับ 0.100

4) วิธีบอกซ์และเจนกินส์

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่ปี 2535-2541 จำนวน 84 หน่วย หลังจากดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างตัวแบบพยากรณ์ของ

วิธีบอกซ์และเจนกินส์ ได้ตัวแบบที่เหมาะสม เป็น ARIMA (1,1,0) (1,1,0)₁₂ ดังนั้นตัวแบบสำหรับพยากรณ์ราคาของมะพร้าวอ่อนคือ

$$(1 - \phi_1 B)(1 - \Phi_{12} B^{12})(1 - B)(1 - B^{12})Y_t = \delta - c$$

เมื่อ

$$W_t = (1 - B)(1 - B^{12})Y_t$$

$$(1 - \phi_1 B - \Phi_{12} B^{12} + \phi_1 \Phi_{12} B^{13})W_t = \delta - c$$

จะได้

$$W_t = \delta - c + \phi_1 W_{t-1} + \Phi_{12} W_{t-12} - \phi_1 \Phi_{12} W_{t-13}$$

เมื่อประมาณค่าพารามิเตอร์จะได้ค่าประมาณ ϕ_1 เท่ากับ -0.297 และค่าประมาณ Φ_{12} เท่ากับ -0.591 ดังนั้นตัวแบบพยากรณ์เป็นดังนี้

$$W_t = -0.297w_{t-1} - 0.591w_{t-12} - 0.176w_{t-13}$$

การเปรียบเทียบค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแบบพยากรณ์ที่ได้จากวิธีต่างๆ

การเปรียบเทียบตัวแบบสำหรับพยากรณ์ราคาของมะพร้าวอ่อนที่ได้จากวิธีการต่างๆ ซึ่งรวมถึงวิธีการพยากรณ์ที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้อยู่ปัจจุบัน ซึ่งใช้วิธีการพยากรณ์แบบปรับให้เรียบได้แก่วิธีเฉลี่ยเคลื่อนที่อย่างง่าย โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ค่าความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ดังแสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ ของราคาสินค้าเกษตร กรณี : มะพร้าวอ่อน ในปี พ.ศ. 2537-2541 จากวิธีการวิเคราะห์การถดถอย วิธีการวิเคราะห์หอนุกรมเวลาแบบคลาสสิก วิธีการของวินเตอร์ วิธีการของบ็อกซ์ และเจนกินส์ และวิธีการพยากรณ์ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ปี	เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนสัมบูรณ์ (APE)				
	REGRESSION	CLASSICAL	WINTER	BOX - JENKINS	วิธีการพยากรณ์ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
2537	3.98	3.52	1.43	.88	1.00
2538	.77	.85	.05	.84	0.60
2539	1.16	.02	1.56	1.02	2.28
2540	4.13	.90	3.20	.76	4.15
2541	.63	4.09	2.92	1.03	3.53
MAPE	2.133	1.567	1.880	0.906	2.310

เมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์โดยพิจารณา MAPE จะได้ ว่าค่าพยากรณ์โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยจะให้ค่า MAPE เท่ากับ 2.133 ค่าพยากรณ์โดยวิธีการวิเคราะห์หอนุกรมเวลาแบบคลาสสิก จะให้ค่า MAPE เท่ากับ 1.567 ค่าพยากรณ์โดยวิธีการพยากรณ์ของวินเตอร์ จะให้ค่า MAPE เท่ากับ 1.880 ค่าพยากรณ์โดยวิธีบ็อกซ์ และเจนกินส์จะให้ค่า MAPE เท่ากับ 0.906 และค่าพยากรณ์โดยวิธีการพยากรณ์ของสำนักงาน

เศรษฐกิจการเกษตร จะให้ค่า MAPE เท่ากับ 2.310 ดังนั้นในการคาดคะเนราคาของมะพร้าวอ่อน โดยวิธีบ็อกซ์และเจนกินส์ จะเหมาะสมกับหอนุกรมเวลาชุดนี้ ส่วนค่าพยากรณ์จากวิธีการวิเคราะห์หอนุกรมเวลาแบบคลาสสิก ค่าพยากรณ์จากวิธีการพยากรณ์ของวินเตอร์ ค่าพยากรณ์จากวิธีการวิเคราะห์การถดถอย และค่าพยากรณ์จากวิธีการพยากรณ์ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเหมาะสมเป็นอันดับ 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

เราจะได้ว่าวิธีการพยากรณ์ที่เหมาะสมคือ วิธีบ็อกซ์ และเจนกินส์

ตัวแบบการพยากรณ์

$$w_t = -0.336w_{t-1} - 0.495w_{t-2} - 0.166w_{t-3}$$

โดยที่

$$w_t = (1-B)(1-B^{12})Y_t$$

ตารางที่ 2 แสดงค่าคาดคะเนของราคาสินค้าเกษตร กรณี : มะพร้าวอ่อน ในปี พ.ศ. 2537-2541 จากวิธีการวิเคราะห์การถดถอย วิธีการวิเคราะห์อนุกรมเวลาแบบคลาสสิก วิธีการของวินเตอร์ วิธีการของบอชและเจนกินส์ และวิธีการพยากรณ์ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ปี	ราคาที่ขายได้จริง (บาท/100ผล)	ราคาของมะพร้าวอ่อน (บาท/กก.)				วิธีการพยากรณ์ ของสำนักงาน เศรษฐกิจการ เกษตร
		REGRESSION	CLASSICAL	WINTER	BOX- JENKINS	
2537	279.78	268.64	269.92	275.77	282.24	277.00
2538	279.70	281.85	277.31	279.56	282.04	278.04
2539	284.63	287.92	284.69	280.20	277.62	278.29
2540	289.47	301.42	292.07	280.20	276.92	277.94
2541	321.24	319.22	299.46	303.13	309.01	301.60

การพยากรณ์ราคาของมะพร้าวอ่อนในอนาคต 3 คาบเวลา (คือพยากรณ์ราคาของมะพร้าวอ่อนในปี หลังจากได้ตัวแบบสำหรับพยากรณ์ราคาของ 2542-2544) ดังแสดงต่อไปนี้
มะพร้าวอ่อนแล้ว จากนั้นจะทำการพยากรณ์ไปข้างหน้า

ตารางที่ 3 แสดงค่าจริงในปี 2541 และค่าพยากรณ์ราคาของมะพร้าวอ่อนในปี 2542-2544 (ราคา : บาท/100 ผล)

ค่าจริง ปี 2541	ค่าพยากรณ์ ปี 2542	ค่าพยากรณ์ ปี 2543	ค่าพยากรณ์ ปี 2544
321.24	384.13	456.27	528.41

จากตารางที่ 3 ได้ค่าพยากรณ์ราคาของมะพร้าวอ่อนในปี 2542-2544 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกว่าปี 2541 โดยมีค่าเท่ากับ 384.13 456.27 และ 528.41 ตามลำดับ

จากตัวแบบที่นำเสนอข้างต้น ผู้เขียนมีความต้องการที่จะแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนในการเลือกตัวแบบที่เหมาะสม โดยอาจสรุปได้ว่า โครงสร้างของการพยากรณ์จะต้องประกอบไปด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ในส่วนของการสร้างตัวแบบและการตรวจสอบความแม่นยำของตัวแบบ และตัวแบบพยากรณ์ที่ได้นั้น อาจจะมี ความ

เหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์ได้ในระยะสั้น เช่น 1-2 ปี และเมื่อเวลาผ่านไป ข้อมูลที่นำมาใช้หาตัวแบบการพยากรณ์จะต้องเป็นข้อมูลใหม่ที่ทันสมัย เพื่อให้เหมาะสมกับช่วงเวลาในปัจจุบัน ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปอาจจะทำให้ตัวแบบที่ได้อาจจะเปลี่ยนแปลงตามด้วย ดังนั้นควรมีการวินิจฉัยถึงความเหมาะสมของตัวแบบด้วย รวมทั้งควรคำนึงถึงปัจจัยหรือข้อจำกัดด้านต่างๆ ด้วย เช่น ลักษณะข้อมูลที่มีการจัดเก็บ ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย เป็นต้น

บรรณานุกรม

มานพ วราภักดิ์. เอกสารประกอบการสอนวิชา เทคนิคการพยากรณ์. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
ยุพาภรณ์ อารีพงษ์. “การพยากรณ์สินค้ายุทธศาสตร์ : กรณีผักและผลไม้” วิทยานิพนธ์ปริญญา
สถิติศาสตรมหาบัณฑิต (สถ.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2542
สรชัย พิศาลบุตร และเสาวรส ใหญ่สว่าง. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง เทคนิค
การออกแบบงานวิจัยและการประมวลผลข้อมูลเชิงปฏิบัติการในการวิจัยทางสังคมศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ม.ป.ป.

การศึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมพร อภิชนาพงศ์

เมื่อ 30 ปีที่แล้ว นักเรียนบ้านนอกคอกนา จะตื่นตายเป็นอย่างยิ่งเมื่อครูบอกว่าวันนี้เราจะเรียน หนังสือทางวิทยุ เป็นสิ่งแปลกประหลาดมากที่มีเสียง คุณครูพูดจาไพเราะไม่เหมือนคุณครูในห้องเรียน และ นักเรียนก็นั่งล้อมวงแหงนหน้าฟังเสียงอย่างตั้งใจฟัง บทเรียนจากวิทยุที่บางครั้งฟังชัด บางครั้งฟังไม่ชัดเพราะ มีคลื่นรบกวน แต่ปัจจุบันจากความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีทำให้มี เครื่องคอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดกระแส การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการเรียนรู้จากห้องเรียน เดิมๆ มากลายเป็นที่ไหน เวลาไหนก็ได้ (Anywhere Anytime) และผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ข่าวสาร ทำให้แวดวงการศึกษาเปลี่ยนไปจากเดิม มีการ ปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาการศึกษา ของประเทศให้โอกาสทางการศึกษากับประชาชนทุกคน ทุกระดับการศึกษา มีทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบและการศึกษาตลอดชีวิต วิธีการเรียนแบบ เดิมก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปมีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เข้ามาใช้ในการศึกษามากขึ้น เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า E-learning

คำว่า E-learning ยังไม่มีการกำหนด ความหมายไว้อย่างแน่ชัด แต่ได้มีนักวิชาการ เช่น ผศ.ดร.ธนอมพร เลาหจรัสแสง รองผู้อำนวยการสำนัก บริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้คำนิยาม E-learning หรือ Electronic learning ว่าหมายถึง การเรียนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ใช้การนำเสนอ เนื้อหาทางคอมพิวเตอร์ในรูปของสื่อมัลติมีเดีย ได้แก่ ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ ภาพนิ่ง ภาพกราฟฟิค วิดีโอ ภาพเคลื่อนไหว ภาพสามมิติ ฯลฯ ส่วนนักวิชาการ อีกท่านหนึ่ง คือ ธิดาทิพย์ จันดนา นักวิชาการศึกษา สำนักบริการคอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ให้ความหมายว่า การศึกษาที่เรียนรู้ผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต โดยผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ จะเป็นไปตามปัจจัยภายใต้ทฤษฎีแห่งการเรียนรู้สอง ประการ คือ เรียนตามความรู้ความสามารถของ ผู้เรียนเอง การตอบสนองในความแตกต่างระหว่าง บุคคล และเวลาที่แต่ละบุคคลใช้ในการเรียนรู้ การเรียนจะกระทำผ่านสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้สอนจะนำเสนอข้อมูลความรู้ให้ผู้เรียนได้ทำการ ศึกษาผ่านบริการ World Wide Web หรือเว็บไซต์

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : M.A.(Economics) Middle Tennessee State University.

โดยอาจให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น ผ่านการสนทนาโต้ตอบ ส่งข่าวสาร มี 3 รูปแบบ คือ ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนอีกคนหนึ่ง หรือผู้สอนกับกลุ่มของผู้เรียน ปฏิสัมพันธ์นี้สามารถกระทำผ่านเครื่องมือสองลักษณะ คือ

1. แบบ Real Time ได้แก่การสนทนาในลักษณะของการพิมพ์ข้อความแลกเปลี่ยนข่าวสารกันหรือส่งในลักษณะของเสียงจากบริการของ Chat room

2. แบบ Non Real Time ได้แก่ การส่งข้อความถึงกันผ่านทางบริการอิเล็กทรอนิกส์เมลล์ Web Board News-group เป็นต้น

จากความหมายที่กล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า E-learning หมายถึงการศึกษาที่ผ่านการเรียนการสอนโดยอาศัยระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา (Any where Any time) การเรียนการสอนจะอาศัยบริการ World Wide Web และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology : CT) ทำให้มีการ ปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนคนเดียว หรือเป็นกลุ่ม สามารถสนทนาโต้ตอบส่งข่าวสารระหว่างกันได้ ทำให้สามารถทราบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้

หมายเหตุ ในอนาคตอันใกล้การเขียน E-learning ก็คงจะนิยมเขียนเป็น elearning

รูปแบบของ E-learning การเรียนโดยอาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีรูปแบบต่างๆ และอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ดังนี้

ก. Distance Learning เมื่อระบบการสื่อสารได้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น มีการสื่อสารที่มีความเร็วสูง ทำให้มีการพัฒนาระบบการประชุมทางไกล ซึ่งเรียกว่า Video Conference โดยระบบดังกล่าวจะอาศัยกล้องโทรทัศน์ถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงจากครูที่อยู่

ในห้องส่งไปยังห้องเรียน และจากห้องเรียนไปยังห้องส่งได้เช่นเดียวกัน ทำให้การสื่อสารดำเนินการไปได้เหมือนอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน คุณภาพของภาพขึ้นอยู่กับความเร็วของการสื่อสารข้อมูล ซึ่งปกติความเร็วต่ำสุดควรจะเป็นที่ 64 Kbps (Kilo bit per second) และคุณภาพของภาพจะดีขึ้นตามความเร็วของการสื่อสารข้อมูลสูงขึ้นเป็น 128 256 384 Kbps ไปจนถึง 2 Mbps (Mega bit per second) ตามลำดับ

การใช้ระบบ Video Conference มาใช้ในการเรียนการสอนเรียกว่า Distance Learning คือผู้สอนอยู่ที่หนึ่งและผู้เรียนอยู่ที่หนึ่ง อาจจะเป็นคนละอำเภอคนละจังหวัด หรือแม้แต่คนละประเทศ ขึ้นอยู่กับระบบการสื่อสารไปถึงหรือไม่ มีหลายมหาวิทยาลัยใช้ระบบนี้อยู่ในประเทศไทยโดยทบวงมหาวิทยาลัยได้นำระบบดังกล่าวมาติดตั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐ เพื่อขยายวิทยาเขตออกไป เรียกว่าวิทยาเขตสารสนเทศ

การประยุกต์ใช้ระบบดังกล่าวจะมีคำถามต่างๆ มากมายที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการเรียนการสอนว่ามีประสิทธิภาพเทียบเท่าการสอนแบบปกติหรือไม่ เช่น ผังของผู้เรียนควรมีจำนวนนักเรียนได้สูงสุดกี่คน จะต้องมียาจารย์ผู้ช่วยสอนหรือไม่ อาจารย์ผู้ช่วยสอนควรมีความรู้เกี่ยวกับวิชาที่สอนอะไรบ้าง นักเรียนมีคำถามจำนวนมากๆ จะมีวิธีจัดการอย่างไร การประเมินผลการสอน การสอนทำอย่างไร นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนจะทำอย่างไร หรือถ้าระบบการสื่อสารเสียจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

ได้มีงานวิจัย การประเมินผลโครงการศึกษาทางไกลของวิทยาเขตสารสนเทศภาคเหนือ โดย ผศ.จกกล แสงอาสรวิริยะ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ทำการประเมินผลโครงการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย ที่จัดตั้งวิทยาเขตสารสนเทศในเขตภาคเหนือ 3 แห่ง คือ

มหาวิทยาลัยแม่ข่าย	วิทยาเขต
มหาวิทยาลัยนเรศวร	วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	วิทยาเขตสารสนเทศลำปาง
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	วิทยาเขตสารสนเทศแพร่

แต่เนื่องจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีการชะลอโครงการที่วิทยาเขตสารสนเทศ จึงไม่อาจทำการประเมินได้ จึงมีเพียงผลการวิจัยประเมินของวิทยาเขตสารสนเทศพะเยาก่อน ซึ่งผลการประเมินพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในระดับสูงในด้านสื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมห้องเรียน และอุปกรณ์สื่อสาร และพึงพอใจระดับปานกลางในเรื่องปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ผู้ช่วยสอน ส่วนข้อเสนอแนะได้แก่การปรับปรุงห้องสมุดโดยแยกเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ออกไป ติดตั้งโทรศัพท์ให้เพียงพอ ให้อาจารย์ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยแม่ข่ายมาสนใจนักศึกษาใหม่มากกว่านี้ แทนที่จะมอบให้อาจารย์ผู้ช่วยสอนและควรจัดตารางเรียนให้เหมาะสม ไม่ควรเรียนเข้าเกินไปหรือเลิกเรียนเกินไป

ข. Computer Based Training (CBT) เมื่อเครื่องคอมพิวเตอร์ถูกพัฒนาให้มีความสามารถสูงขึ้นสามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง (Multimedia) มีการประมวลผลเร็วขึ้น ราคาถูกลง เกิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนลงบนแผ่น CD-ROM ให้ผู้เรียนเปิดเรียนจากแผ่น CD-ROM ได้เอง คล้ายกับดูหนังจากวีดีโอเทป แต่ที่ดีกว่าคือสามารถควบคุมการเรียนได้เองว่าจะเริ่มจากตรงไหน มีภาพนิ่ง เสียงภาพเคลื่อนไหว และอาจจะมีแบบทดสอบความเข้าใจด้วยก็ได้ ซึ่งข้อดีของ CBT คือผู้เรียนอยากเรียนเมื่อไรก็ได้ ที่ไหนก็ได้ ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่จุดอ่อนคือผู้เรียนไม่สามารถโต้ตอบกับผู้สอนได้โดยตรง เนื้อหาบทเรียนจะถูกตัดต่อหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตสื่อ และการประเมินผลไม่สามารถวัดได้ชัดเจน คำถามไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และผู้เรียนอาจจะหงุดหงิดหรือไม่ก็ได้

ค. Web Based Training (WBT) เมื่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ถูกพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ราคาถูกลง มีการติดตั้งระบบเครือข่ายมากขึ้น CD-ROM ที่เป็น CBT ติดตั้งที่เครื่องทำหน้าที่เป็น Server เพื่อให้ลูกข่ายแต่ละคนสามารถเรียกดูได้ตามความต้องการ การเรียนแบบนี้เรียกว่าเป็นแบบ Asynchronous Learning คือผู้เรียนไม่จำเป็นต้องรอครูผู้สอน อยากเรียนเมื่อไรก็มาเปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อเข้าเครือข่ายสามารถเรียนได้ตามความต้องการ การเรียนในลักษณะนี้ต้องมีเครือข่ายที่มีความเร็วในการสื่อสารข้อมูลสูงพอสมควรถึงจะได้ผล เช่น กรณีที่เป็นข้อมูลภาพเคลื่อนไหวถ้าต้องการส่งภาพเคลื่อนไหวขนาด 320x200 เป็นเวลา 1 วินาที ต้องส่งข้อมูลด้วยความเร็วถึง 1,600,000 x 8 บิตต่อวินาที

ง. Internet Based Learning เมื่อ Internet ได้รับการพัฒนาดีขึ้นเรื่อยๆ มีการใช้งานอย่างแพร่หลายก็มีการนำ WBT ไปไว้บน Internet ทำให้บุคคลทั่วไปที่ได้รับอนุญาต (เช่นลงทะเบียน มี Password) สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ โดยอาศัย Internet ความเร็วสูง (กรณีใช้ Modem ความเร็ว 56 Kbps อาจจะทำให้คุณภาพของภาพไม่ดี ควรใช้ 512 Kbps)

ส่วนประกอบของ E-learning การเรียนการสอนที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำเป็นจะต้องมีอุปกรณ์ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ให้บริการได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนี้

ก. ซอฟต์แวร์สำหรับการสร้างบทเรียน เป็นซอฟต์แวร์ที่ใช้สำหรับช่วยสร้างเนื้อหาบทเรียนในหน้าเรียนให้สวยงาม สามารถใส่ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ใส่เสียง รวมทั้งสร้างภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวได้

ข. ซอฟต์แวร์สำหรับการบริหารจัดการ เป็นซอฟต์แวร์คล้ายโรงเรียน คือ คอยอนุญาตให้คนเข้ามาเรียน เก็บประวัติผู้เรียนว่าเข้ามาเรียนเมื่อไร ที่ครั้งเข้ามาเรียนแต่ละครั้งใช้เวลาเท่าไร มีการทำแบบทดสอบที่ครั้ง ได้คะแนนเท่าใด สามารถประเมินความรู้ความสามารถของผู้เข้ามาเรียนได้ในระดับหนึ่ง

ค. เนื้อหาบทเรียนเป็นกลุ่มทำงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเนื้อหาบทเรียนใส่ลงในระบบ มีฝ่ายวิชาการคอยดูแลเนื้อหา มีฝ่ายศิลปคดียกยอแต่งตั้งสร้างงานให้สวยงาม สื่อได้กับผู้เรียนมีฝ่ายเทคนิคที่รู้ว่าควรใช้ซอฟต์แวร์ใด จึงจะสื่อตรงกับผู้เรียนได้ตามวัตถุประสงค์

ง. โครงสร้างพื้นฐาน คือระบบคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่ทำหน้าที่เก็บบทเรียน ทำหน้าที่บริหารจัดการเข้ามาเรียน และรวมไปถึงลูกข่ายที่ให้ผู้เรียนใช้ ถ้าในกรณีระบบปิดใช้เฉพาะเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในหน่วยงานให้ผู้เรียนมาเรียนที่หน่วยงานก็ไม่ต้องยุ่งยากเหมือนระบบเปิดที่มีการเชื่อมต่อกับ Internet ซึ่งต่างพิจารณาถึงความเร็วในการเชื่อมต่อการรักษาความปลอดภัยให้พ้นจาก Hacker รวมถึงไวรัสคอมพิวเตอร์ด้วย และนอกจากนั้นผู้เรียนจะต้องลงทุนในเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้ที่บ้านหรือติดตัวเป็น Note Book และมีระบบเครือข่ายความเร็วสูง ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง E-learning เป็นการเรียนระบบใหม่ซึ่งอยู่ในโลกของเทคโนโลยี ดังนั้น สถาบันการศึกษาจะต้องมีความพร้อมของเทคโนโลยีเหล่านี้ คือ เทคโนโลยีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งได้แก่ Internet e-mail Search Engine File Transfer Protocol (FTP) เทคโนโลยีในการ Web page ซึ่งมีโปรแกรมต่างๆ เช่น Microsoft Front Page Macro media Deramweaver เทคโนโลยีในการสร้างกระดานถาม-ตอบอิเล็กทรอนิกส์ (Conferencing Tools) เทคโนโลยีมัลติมีเดีย เครื่องมือสร้างแบบจำลองและรูปแบบการเรียนการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ

สถาบันการศึกษา กับ E-learning การเรียนการสอนในลักษณะ E-learning ได้รับความสนใจจากสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบการเรียนการสอนทางไกลโดยใช้ระบบ Video Conference เช่น โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โครงการจัดตั้งวิทยาเขตสารสนเทศจำนวน 30 แห่ง ของทบวงมหาวิทยาลัย โดยให้มหาวิทยาลัยของรัฐเป็นแม่ข่าย และนอกจากนั้นยังให้ทุนสนับสนุนการพัฒนา Courseware ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนทางไกล มีกระบวนวิชาที่ได้รับการพัฒนาแล้วในระดับปริญญาตรีจำนวน 16 วิชา ส่วน E-learning ในลักษณะ Internet Based Learning ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (WWW.Chulaonline.com) มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศูนย์ E-learning มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (CMUonline.info) ซึ่งมหาวิทยาลัยดังกล่าวได้มีการผลิตบทเรียนหลายวิชาส่วนใหญ่จะเป็นวิชาในระดับปริญญาตรี และรวมไปถึงหลักสูตรระยะสั้นซึ่งเปิดอบรมให้แก่บุคคลทั่วไป และนอกจากนั้นโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยรามคำแหงในขณะนี้ได้พัฒนาหนังสือจนถึงเป็นตำราอิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) ให้กับผู้เรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าระบบการเรียนที่ไม่ต้องคำนึงถึงสถานที่และเวลา (anywhere anytime) ในระบบการศึกษาของประเทศไทยก็คงจะใกล้ความเป็นจริงไม่มากนัก

ส่วน E-learning ของมหาวิทยาลัยต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ มีจำนวนมากมายและเปิดสอนทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท โดยใช้ E-learning แบบ Internet based learning ตัวอย่างเช่น INDIANA WESLEYAN UNIVERSITY เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี online ในสาขาวิทยาศาสตร์ และการจัดการ (BSM) ค่าเล่าเรียน \$12,974 ใช้เวลาเรียน 20 เดือน ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์ธุรกิจสารสนเทศ

(BSBIS) ค่าเล่าเรียน \$18,345 ใช้เวลาเรียน 26 เดือน
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ (BMA) ค่าเล่าเรียน \$18,745
ใช้เวลาเรียน 24 เดือน หรือปริญญาโทการศึกษา
(M.Ed) ค่าเล่าเรียน \$10,571 ใช้เวลาเรียน 18 เดือน

ข้อพึงระวังการศึกษาแบบ e-Learning
การขาดความเข้าใจในการใช้ Multimedia การเรียนรู้
เทคนิคในการใช้สื่อการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ครู/อาจารย์
ควรจะได้รับฝึกอบรมก่อนการนำเสนอต่าง ๆ ไปใช้ในการ
เรียนการสอน โดยเฉพาะ Multimedia ที่ต้องใช้
ร่วมกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์นั้น จะมีขั้นตอนการใช้งาน
ที่ควรจะต้องได้รับการเรียนรู้มาก่อน จึงจะทำให้เกิด
ความคล่องตัวในการนำไปใช้งาน นอกจากนั้นการใช้
สื่อการเรียนการสอนที่มากเกินไป บางครั้งอาจจะ
เป็นการบั่นทอนทักษะในการสร้างจินตนาการของนักเรียนได้
ซึ่งทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนลดลงได้

- การมองข้ามการพัฒนา EQ ผู้ที่มีวุฒิภาวะ
ทางอารมณ์ (EQ) สูง จะเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะ
อยู่และทำงานร่วมกันกับเพื่อนในสังคมได้เป็นอย่างดี
และส่วนใหญ่คนผู้นั้นจะประสบความสำเร็จในชีวิตทั้งใน
หน้าที่การงานและครอบครัว การเรียนการสอน
บางประเภทใน e-Learning จะเป็นการศึกษาด้วยตนเอง
ไม่ต้องอาศัยชั้นเรียนไม่มีเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียน
ขาดการเรียนรู้บางด้านของสังคมในชั้นเรียน เช่น ความมี
มนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม การปรึกษาหารือกัน
เป็นต้น ซึ่งหากมองข้ามสิ่งเหล่านี้ไป ก็จะทำให้ผู้เรียน
มีพัฒนาการด้าน EQ ลดลงได้

- การละเลยความรู้ด้านคุณธรรมและ
จริยธรรม ผู้เรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนที่ทันสมัยมีการ
ใช้อุปกรณ์ IT สามารถรอบรู้และสืบค้นข้อมูลทุกอย่าง
ที่ต้องการได้ในทุกแนวทาง แต่ความรู้เหล่านั้นจะต้องควบคู่
กับความมีคุณธรรมและจริยธรรมด้วย มิฉะนั้นสังคม
จะเกิดความไม่สงบสุขเนื่องจากคนส่วนใหญ่ด้อยคุณธรรม
และจริยธรรม ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนใด ๆ
ก็ตาม ควรมีการเรียนรู้อะไรควบคู่คุณธรรมและจริยธรรม

- การให้ความสำคัญของสื่อมากกว่าครู/
อาจารย์ บทบาทที่สำคัญของครูจะมี 3 ด้านด้วยกันคือ
เป็นผู้จัดการการเรียนรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวก
และเป็นตัวกลางของการมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งในทาง
ปฏิบัติจริงบทบาททั้งสามจะหลอมรวมไปด้วยกัน
สื่อการเรียนการสอนที่มีในปัจจุบันนี้มีบทบาทไม่ครบ
ตามคุณสมบัติของครูที่กล่าวมาแล้วข้าง-ต้น ดังนั้น
สื่อการเรียนการสอนถึงแม้จะมีคุณภาพดีเพียงใดคงจะ
ไม่สามารถทดแทนการสอนและบทบาททั้งหมดของครูได้
คงจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการสอนของครูให้มี
ประสิทธิภาพสูงขึ้น

- การเสียดุลการค้าระหว่างประเทศ
ส่วนใหญ่ของอุปกรณ์ทางด้าน IT และสื่อ Multimedia
ที่ใช้กันในประเทศของเราขณะนี้มักเป็นสินค้าที่สั่งซื้อ
จากต่างประเทศ ดังนั้นในอนาคตหากไม่มีการส่งเสริม
และสนับสนุนให้มีการผลิตและใช้สินค้าที่ผลิตได้ใน
ประเทศให้มากขึ้น จะส่งผลต่อการขาดดุลการค้า
ของประเทศที่จะมีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

บรรณานุกรม

พนม พงษ์ไพบูลย์. “การเรียนรู้โดยผ่านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคล” ใน “E-learning for Thailand.” ม.ป.ท., ม.ป.ส.ม 2544. (อัดสำเนา)

พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์. “Virtual University.” ม.ป.ท., ม.ป.ส., 2544. (อัดสำเนา)

บุญวัฒน์ อัดชู. “E-learning.” ม.ป.ท., ม.ป.ส., 2544. (อัดสำเนา)

<http://www.uni.net.th>

<http://www.ru.ac.th/e-learning>

<http://www.cmuonline.info>

<http://www.ecollege.com>

แนวคิดโลจิสติกส์ในการค้าปลีกอาหาร

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพรรณรัตน์ วงษ์ศรี

อุตสาหกรรมอาหารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศ เนื่องจาก เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการผลิตและการส่งออกสูงสามารถนำ รายได้เข้าประเทศได้ปีละไม่ต่ำกว่า 4 แสนล้านบาท อุตสาหกรรมอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่มีอาชีพด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

สถานการณ์ปัจจุบันที่ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และมีการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนทำให้อุตสาหกรรมอาหารมีบทบาทเด่นชัดมากยิ่งขึ้น มีมูลค่าการส่งออกคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 17.34 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในปี 2543 หรือประมาณ 399,164.9 ล้านบาท

แม้ว่าในระยะที่ผ่านมาอุตสาหกรรมอาหารของไทยจะมีศักยภาพในการผลิต และการส่งออกเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด แต่ยังไม่สามารถขยายความเจริญเติบโตได้เท่าที่ควร เนื่องจากประสบปัญหาอุปสรรคทั้งภายในและภายนอกประเทศ ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อการผลิตและการส่งออกสินค้าของไทย ได้แก่ ปัญหาด้านวัตถุดิบที่การจัดการผลิตยังไม่มีประสิทธิภาพการขาดแคลนสารอาหารปศุสัตว์พื้นฐาน

ปัญหาด้านกฎระเบียบของรัฐที่ไม่มีความคล่องตัวและซ้ำซ้อน การพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยังมีน้อย ขาดระบบเชื่อมโยงและรับช่วงการผลิต การตลาด ในส่วนของปัจจัยภายนอกที่สำคัญ เช่น การแข่งขันในตลาดต่างประเทศที่มีความรุนแรงยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางการค้าสู่ยุคการค้าเสรี การดำเนินการภายใต้ข้อตกลงขององค์การการค้าโลก การรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการค้า ที่เรียกว่าเขตการค้าเสรีอาเซียน

สถานการณ์ภาพรวมการตลาดอุตสาหกรรมอาหาร

อุตสาหกรรมอาหารเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งในด้านการทำรายได้ที่เป็นเงินตราจากต่างประเทศให้ไหลเข้ามาในระบบเศรษฐกิจและแหล่งการจ้างงานจำนวนมากเป็นอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับภาคเกษตรกรรมที่เป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบสำคัญของประเทศไทยการพัฒนาอาหารเพื่อการส่งออก สัดส่วนอาหารที่ส่งออกในรูปวัตถุดิบ และกึ่งวัตถุดิบทางการเกษตร ร้อยละ 70 แปรรูปเป็นอาหารสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูป ร้อยละ 30

*นักวิจัยประจำศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : บธ.ม. (การตลาด) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ตลาดส่งออกที่สำคัญของผลิตภัณฑ์อาหารไทยปี 2541 - 2543 ประเทศญี่ปุ่นมีส่วนแบ่งการตลาดเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาคือ สหรัฐอเมริกา และกลุ่มสหภาพยุโรป

สถานการณ์การขนส่งผลิตภัณฑ์อาหาร

ผลิตภัณฑ์อาหาร ปัจจุบันเป็นสินค้าที่มีบทบาทมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทำรายได้มาก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด ทั้งมูลค่าภายในประเทศและการส่งออก

ระบบการขนส่งผลิตภัณฑ์อาหารในประเทศ

การขนส่งภายในประเทศเกือบทั้งหมดเป็นการขนส่งทางบก โดยเฉพาะการขนส่งทางถนน โดยรถยนต์ เนื่องจาก สะดวก รวดเร็ว สามารถเข้าถึงแหล่งผลิตและจุดหมายปลายทางได้ตามความต้องการ โดยโครงสร้างของตลาดผลิตภัณฑ์อาหารประเภทผักสด ผลไม้ และสินค้าประมง ส่วนใหญ่ต้องผ่านผู้ค้าคนกลางทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด และผู้ค้าส่งในตลาดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตลาดกลางที่ใหญ่ที่สุดก่อนกระจายสินค้าไปยังผู้บริโภคและการส่งออก

การขนส่งผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อการส่งออก

โครงสร้างการขนส่งขึ้นอยู่กับโครงสร้างตลาดส่งออกและโครงสร้างตามชนิดของสินค้าแต่ละประเภทสรุปเป็นรายผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ คือ

1. ผักสด การส่งออกส่วนใหญ่เป็นการขนส่งทางบก มีตลาดที่สำคัญคือ มาเลเซีย และ สิงคโปร์
2. ผลไม้สด โครงสร้างการขนส่งเพื่อการส่งออกผลไม้ของประเทศไทย การขนส่งทางทะเลมากที่สุด รองลงมาเป็นการขนส่งทางอากาศ และการขนส่งทางบก
3. สินค้าประมง โครงสร้างการขนส่งโดยรวมการขนส่งทางทะเลมีความสำคัญที่สุด รองลงมาเป็นการขนส่งทางบกในตลาดที่ใกล้เคียง และการขนส่งทางอากาศมีปริมาณน้อยที่สุด

ระบบการจัดการผลิตภัณฑ์อาหาร

ภาวะการของธุรกิจค้าปลีกในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมากทั้งธุรกิจค้าปลีกดั้งเดิม เช่น ร้านขายของชำ และธุรกิจค้าปลีกที่ทันสมัย (Modern Trade) กลยุทธ์การตลาดต่างๆ ทางธุรกิจจึงมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับความเป็นไปได้ในตลาดอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาส่วนผสมทางการตลาดอันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ส่วนการแข่งขันทางด้านราคา หากมีการนำมาใช้มากย่อมก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดีต่อผู้ผลิตในตลาดการบริหารลอจิสติกส์เป็นกระบวนการที่สำคัญที่กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารใช้เป็นกลยุทธ์การกระจายสินค้าไปสู่องค์กรเครือข่ายของธุรกิจตลอดจนส่งไปถึงลูกค้าให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการขนส่งสินค้าและการจัดการเก็บคลังสินค้า ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพของการกระจายเพิ่มขึ้น

ระบบโลจิสติกส์ (Logistics System) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การเคลื่อนย้าย การเก็บวัตถุดิบสินค้าระหว่างการผลิตสินค้าสำเร็จรูป รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากจุดกำเนิดผ่านขั้นตอนการผลิตการกระจายสินค้าจนถึงการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีวัตถุประสงค์ที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า

ระบบโลจิสติกส์ ประกอบด้วย

1. การคาดคะเนยอดขาย (Sale Forecasting) เป็นการประมาณยอดขายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง
2. การวางแผนการจำหน่าย (Distribution Planning) เป็นการเตรียมงานและเตรียมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจำแนกแจกจ่าย
3. การควบคุมสินค้าคงคลัง (Inventory Control) เป็นการจัดการให้ผลิตภัณฑ์ที่มีขายในตลาดโดยไม่ขาดแคลน

4. การจัดขบวนการจัดซื้อ (Order Processing) เป็นหน้าที่ในการสั่งซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบในปริมาณที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียผลประโยชน์

5. การบรรจุหีบห่อ (Packing) การบรรจุหีบห่อมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาและคุ้มครองสภาพของสินค้าและบริการให้อยู่ในสภาพที่ดี เกิดความเสียหายน้อยที่สุด

6. การจัดการสินค้าคงคลัง (Warehousing) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทิศทางของการเคลื่อนไหวของสินค้า การกำหนดทำเลที่ตั้งของคลังสินค้า

7. การจัดส่ง (Handing) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการนำส่งวัตถุดิบ หรือผลิตภัณฑ์ในลักษณะที่เหมาะสม

8. การขนส่ง (Transportation) กิจกรรมด้านการขนส่งที่ผู้บริหารควรคำนึงถึงคือวิธีการขนส่ง

สำหรับด้านต้นทุนของการให้บริการ (Cost of Service) พบว่าจะประกอบด้วยค่าขนส่ง ต้นทุนเกี่ยวกับสินค้าคงคลัง และคลังสินค้า เนื่องจากสามารถกำหนดระดับการให้บริการแก่ลูกค้าได้

ระบบการจัดการขนส่งอาหาร

ปัจจุบัน ในภาครัฐมีความไม่พร้อมและแยกกันทำงานทางด้านภาคเอกชน ผู้ประกอบการขนส่งยังคงแยกกันทำ บริษัทขนาดใหญ่ที่มีทุนดำเนินการมากใช้ระบบการจัดการโลจิสติกส์ เพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบการจัดการด้านอาหารและสามารถลดต้นทุนให้ต่ำลงได้

ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบการขนส่งในเรื่องค่าระวางและประกันภัยเสนอให้มีการจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการและแก้ไขระเบียบวิธีการทางศุลกากรให้มีความรวดเร็ว

ทางด้านรัฐควรมีนโยบายช่วยเหลือกิจการขนส่งขนาดเล็ก และเพิ่มน้ำหนักการขนส่งทางรถยนต์ จะทำให้อัตราต้นทุนการขนส่งต่อหน่วยลดลง

สำหรับผลดีของระบบโลจิสติกส์ (Logistics System) ที่เห็นได้ชัดเจนนี้อีกคือ การประหยัดและรวดเร็ว ซึ่งการประหยัดในต้นทุนนี้เกิดจากระบบ First In - First Out ที่ทำไม่เกิดปัญหาสินค้าหมดอายุ ไม่เกิดการสูญเสีย และสามารถนำข้อมูลที่ได้อาวางแผนการผลิตได้แม่นยำและรวดเร็วยิ่งขึ้น

มาตรฐานอาหาร และกฎระเบียบเกี่ยวกับตลาดธุรกิจอาหาร

แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ

ในอุตสาหกรรมอาหาร มาตรฐานเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการตลาดธุรกิจอาหาร ซึ่งผู้ประกอบการใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบธุรกิจ โครงการร่วมด้านมาตรฐานอาหาร หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า คณะกรรมาธิการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex Alimentarius Commission ; CAC) เพื่อมีหน้าที่กำหนดมาตรฐานให้เป็นแบบอย่างเดียวกันและเป็นที่ยอมรับของประเทศต่างๆ นอกจากนั้นยังมีองค์กรคือ “องค์กรมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ” (International Standard Organization ; ISO) ก็ได้ให้ความสำคัญของการกำหนดและส่งเสริมให้มีการนำเอาเรื่องของมาตรฐานไปใช้ในประเทศสมาชิกอย่างแพร่หลาย และเป็นแนวทางเดียวกัน เป้าหมายขององค์กรระหว่างประเทศสมาชิก มีเป้าหมายหลัก 5 ประการ คือ เพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมในด้านการค้าระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการประสานงานด้านมาตรฐานระหว่างประเทศสมาชิก และจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่ไม่มีภาครัฐ เพื่อจัดลำดับความสำคัญ ริเริ่มและแนะนำในการจัดทำร่างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ต่างๆ รวมถึงการจัดพิมพ์เผยแพร่มาตรฐานอาหารที่ผ่านการตกลงยอมรับแล้วจากประเทศสมาชิก ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานอาหารเหล่านั้นให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

ทั้งนี้ในทางวิชาการเกิดผลดีในภาคอุตสาหกรรมอาหารด้านต่าง ๆ คือ ก่อให้เกิดการผลิต ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพดีสร้างความน่าเชื่อถือในเชิงเหตุผลด้านวิทยาศาสตร์ให้แก่ประชาชนทั่วไปก่อให้เกิดการพัฒนาหรือเป็นแนวทางให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความร่วมมือกันในเชิงวิชาการ และการค้นคว้าวิจัยระหว่างประเทศ

กฎระเบียบเกี่ยวกับตลาดธุรกิจอาหาร

ตลาดธุรกิจอาหาร กฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการผลิต การตลาด และการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศมีความสำคัญมาก จัดเป็นกติกากฎที่ผู้ประกอบการใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการผลิต การตลาดและการส่งออก เพื่อให้ผู้บริโภคได้สินค้าตรงตามความต้องการและเงื่อนไข โดยเงื่อนไขดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลทางด้านความปลอดภัยในการบริโภค ความน่าเชื่อถือ และก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการค้าระหว่างประเทศ

มาตรการกฎและระเบียบของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทย

จากการศึกษาถึงมาตรการ กฎ และระเบียบของประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยจำนวน 8 ประเทศ ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่น ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกา พบว่าประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่จะมีการเก็บภาษีศุลกากรนำเข้าหรือภาษีชนิดอื่น แต่ประเทศไทยจะได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษในรูปของ GSP* แต่ทุกประเทศจะเข้มงวดในเรื่องสุขอนามัย โดยจะต้องมีใบรับรองการตรวจโรคและแมลงรวมทั้งสารตกค้างของผักสด ผลไม้สด และสินค้าประมงที่นำไปขายในต่างประเทศ ดังกล่าว เหล่านี้

ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการขนส่งผักและผลไม้ มีดังนี้คือ

ผักและผลไม้ เป็นสินค้าที่คล้ายคลึงกันทั้งในด้านลักษณะสินค้า และลักษณะการขนส่ง ทำให้ปัญหาที่ประสบมีความคล้ายคลึงกัน ปัญหาการขนส่งภายในประเทศ ได้แก่ เส้นทาง การควบคุมขนส่งจากแหล่งผลิตของเกษตรกรมายังตลาดหรือแหล่งรวบรวมผลผลิตยังไม่ดีพอ และในช่วงฤดูฝนจะยิ่งประสบกับความลำบากมากยิ่งขึ้นในการขนส่งทำให้สินค้าที่ขนส่งชำรุดเสียหาย การจำกัดเวลารถบรรทุกเข้ากรุงเทพฯ ทำให้ผู้ขนส่งจะต้องจัดเวลาเดินทางเหมาะสมเพื่อให้ต้องติดเวลารอคอยในการเดินทางเข้ากรุงเทพฯ มีผลทำให้ผู้ขนส่งต้องใช้เวลาในการขนส่งมากขึ้น การจำกัดน้ำหนักรถบรรทุก ทำให้การบรรทุกแต่ละเที่ยวไม่สามารถทำการบรรทุกได้เต็มที่ ทำให้ต้นทุนการขนส่งต่อหน่วยของสินค้าสูงขึ้น

ปัญหาการขนส่งในระดับส่งออก แบ่งออกเป็น การขนส่งทางทะเล การขนส่งทางอากาศ และการขนส่งทางบก ปัญหาที่สำคัญคือ การขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ชนิดปรับอุณหภูมิ เนื่องจากประเทศไทยมีปริมาณการส่งออกสินค้าที่ใช้ตู้คอนเทนเนอร์แบบปรับอุณหภูมิมากกว่าการนำเข้าในลักษณะเดียวกัน ปัญหาความเสียหายของสินค้าจากการขนถ่าย เนื่องจากกรมกรไม่ให้ความระมัดระวังต่อการขนถ่ายสินค้าทำให้เกิดการกระทบกระเทือนและความเสียหายต่อสินค้า ปัญหาการบรรจุหีบห่อ ปัญหาประการนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการขนส่งโดยตรง แต่เมื่อการบรรจุหีบห่อไม่ถูกต้องกับลักษณะและวิธีการขนส่งสินค้าก็จะมีผลให้สินค้าเกิดความสูญเสียในระหว่างขนส่ง

*GSP (Generalized System Preference) หมายถึง สิทธิพิเศษทางภาษีอากร เช่น การเก็บภาษีนำเข้า ประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ภาษีสิ่งทอ ภาษีอาหารสำเร็จรูป เช่น ไทยได้สิทธิภาษีศุลกากรนำทางการค้าเข้าอาหารของประเทศ สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

การขนส่งทางอากาศ มีปัญหาที่สำคัญคือ การขาดแคลนระวางการขนส่ง ทั้งนี้เนื่องจากอัตราค่าระวางของสินค้าอื่นโดยทั่วไป ทำให้ผู้ส่งสินค้าไม่นิยมขนส่งผักและผลไม้ทางเครื่องบิน เพราะมีต้นทุนค่าเสียโอกาสสูง ปัญหาการบรรจุหีบห่อ ปัญหานี้ถึงแม้จะไม่ใช่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการส่งออกโดยตรง แต่เมื่อการส่งออกประสบปัญหาความล่าช้าอันเนื่องมาจากระวางสินค้าไม่เพียงพอ และเมื่อผนวกกับคลังสินค้าบริเวณท่าอากาศยานดอนเมืองไม่เพียงพอต่อความต้องการสำหรับพักรอสินค้าก่อนขึ้นเครื่องบินทำให้อาจเกิดผลเสียหายด้านคุณภาพของสินค้า

ทางด้านสินค้าประมงปัญหาการขนส่งในประเทศ ได้แก่ ความแออัดของท่าเทียบเรือหรือสะพานปลา เนื่องจากท่าเทียบเรือส่วนใหญ่สร้างมานานแล้ว มีสภาพเก่าขาดการบำรุงรักษาและปรับปรุงให้มีสภาพดีขึ้น ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณท่าเทียบเรือไม่เพียงพอ โดยเฉพาะห้องเย็น น้ำสะอาด และบริการขนส่งสินค้าประมงออกจากท่าเรือ ซึ่งมีผลทำให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพของสัตว์น้ำและอัตราการสูญเสียสูงขึ้นตามไปด้วย ปัญหาการบรรทุก สำหรับบรรทุกสัตว์น้ำมีไม่เพียงพอ ปัญหาน้ำจากรถบรรทุกไหลลงสู่พื้นถนน ผู้ขนส่งไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ ทำให้ถูกตำรวจปรับอยู่เสมอ

ทางการขนส่งทางอากาศ สำหรับการส่งออกสินค้าประมงยังใช้การขนส่งทางอากาศไม่มากนัก เนื่องจากเครื่องบินไม่มีตู้คอนเทนเนอร์ชนิดปรับอุณหภูมิ ซึ่งทำให้ไม่สามารถขนส่งสินค้าประมงแช่เย็นแช่แข็งไปยังตลาดที่อยู่ไกลได้รถบรรทุกที่ใช้ในการขนส่งจะต้องซื้อรถจากประเทศมาเลเซียและจะต้องจดทะเบียนรถยนต์ทั้งในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย (รถ 2 ทะเบียน) และจะต้องเป็นรถบรรทุก 6 ล้อเท่านั้น

จุดแข็งของระบบอาหารไทย (Strength)

1. ปริมาณการผลิตอาหารในประเทศมีมากเพียงพอ ทั้งเพื่อผู้บริโภคภายในประเทศ และ สามารถ

ส่งออกขายต่างประเทศเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

2. อาหารไทยมีชนิดและประเภทอาหารที่หลากหลาย เพราะ มีสภาพภูมิโนศหลากหลายทำให้ได้ผลิตภัณฑ์นานาชนิด อีกทั้งอาหารไทยเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ด้วย

3. อาหารไทยเป็นอาหารสุขภาพเนื่องจากมีองค์ประกอบของสมุนไพรหลายชนิด และส่วนประกอบหลายอย่างมีคุณค่าทางอาหารสูง

4. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารไทยรายใหญ่มีศักยภาพที่จะพัฒนาระบบการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานในระดับสากลเพื่อการแข่งขันในตลาดเสรีโลกได้

จุดอ่อนของระบบอาหารไทย (Weakness)

1. ยังไม่มีแผนการจัดการและดูแลด้านความมั่นคงทางอาหาร โดยเฉพาะในประเด็นการกระจายและความสามารถในการเข้าถึงอาหารของกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส

2. ระบบการกำกับดูแลระบบอาหารไทยปัจจุบันมีหน่วยงานจำนวนมากเกี่ยวข้องอาหารนับจากการเริ่มปลูก เลี้ยงเรื่อยไปจนถึงการบริโภค รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่นทุกระดับต่างมีบทบาทหน้าที่และกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน โดยขาดการประสานงานที่ดีในระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง

3. การดำเนินงานตามแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับอาหารทุกแผนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องด้วยมีหน่วยงานเกี่ยวข้องจำนวนมาก ต่างมีแผนงานโครงการที่ซ้ำซ้อนไม่ต่อเนื่องกัน

4. มีช่องว่าง และความซ้ำซ้อนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อาหาร

5. การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในระบบอาหารยังไม่เกิดผลอย่างจริงจัง ทำให้การกำกับดูแลด้านความสะอาดปลอดภัยไม่เกิดผลเต็มประสิทธิภาพ

6. ระบบการตรวจสอบเฝ้าระวังปัญหาและระบบข้อมูลข่าวสารยังไม่มีประสิทธิภาพไม่มีการเชื่อมโยงไม่มีระบบเฉพาะเพื่อรองรับการดำเนินการรับมือกับภาวะฉุกเฉินด้านอาหาร

7. การพัฒนาระบบอาหารไทยยังไม่มีการใช้องค์ความรู้เป็นฐานอย่างเต็มที่ โดยขาดกระบวนการวิจัย และพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8. ภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการในลักษณะเครือข่ายกับองค์กรเอกชน และองค์กรประชาชน เพื่อแสดงบทบาทในการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

9. จุดอ่อนในส่วนของผู้บริโภคพบว่าลักษณะพฤติกรรมกรบริโภคของคนไทยเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการบริโภคอาหารที่ไม่สะอาดปลอดภัย

10. จุดอ่อนในภาคผู้ผลิต พบว่า ผู้ผลิตบางส่วนไม่มีจริยธรรมในการผลิตและจำหน่ายไม่คำนึงถึงผลกระทบในทางสุขภาพ และสิทธิของผู้บริโภค ผู้ผลิตจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ทั้งในฐานะผู้ผลิตเพื่อประชาชน และบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องปฏิบัติเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

อนาคตประเทศไทยจะมีบทบาทที่สำคัญในตลาดอาหารโลก แต่มีปัญหาในระบบอาหารทั้งภายในประเทศในเรื่องของความไม่มั่นคงทางด้านอาหาร โดยเฉพาะทางด้านคุณภาพและความหลากหลาย ของชนิดของอาหารตามธรรมชาติที่มีแนวโน้มลดลง ตลาด

มีการเปลี่ยนแปลงเป็นตลาดเสรีที่มีความชอบธรรมในการผูกขาดมากขึ้นด้วยทุนนิยม เพราะตลาดในระบบเศรษฐกิจใช้สิทธิพลทางด้านการโฆษณาและกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางการค้าการขาย ทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาหารเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว นอกจากกระบวนการผลิตจะเป็นการทำลายคุณค่าทางโภชนาการมีการเติมสารเคมีและสีสังเคราะห์เข้าไปในอาหาร ธุรกิจทางอาหารรายย่อย ประคองตัวอยู่รอดเติบโตในตลาดระบบค้าปลีกอาหารสมัยใหม่ต้องใช้ระบบ สาขา (Chain Store) ร่วมกับแนวคิดโลจิสติกส์สร้างความมั่งคั่งยิ่งใหญ่และร่วมมือกับนักธุรกิจข้ามชาติจากต่างประเทศ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางอาหารของประเทศไทย จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องอยู่ในจิตสำนึกของคนไทยทุกระดับและเชื่อมโยงเพื่อประโยชน์ร่วมกันโดยการร่วมมือมากกว่าที่จะแยกส่วน ผู้ประกอบการที่เข้มแข็งต้องหยิบยื่นความช่วยเหลือให้กับกลุ่มผู้ประกอบการรายเล็กที่พร้อมจะเติบโตไปด้วยกันกับการพัฒนาของตลาดอาหารสมัยใหม่ ซึ่งการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีทางอาหารที่ต้องผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคด้านการกระจายของอาหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการตลาดมีความจำเป็นต้องพัฒนาควบคู่กับเทคโนโลยีการคมนาคมและการขนส่ง รวมทั้งการจัดการที่ทำให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัด และความปลอดภัยของอาหาร

บรรณานุกรม

ข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านความมั่นคงขนาดอาหาร. กรุงเทพฯ : กองสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2545.

นภาพรณ นพรัตน์ภรณ์. แนวทางการสร้างอาหารไทยเป็นอาหารโลกในสิบปีข้างหน้า. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2543.

รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน. กรุงเทพฯ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543.

สมุดสถิติรายปีประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544.

สรุปสถานการณ์สุขภาพอาหาร ข้อเสนอต่อการจัดการด้านความสะอาดปลอดภัยเพื่อผู้บริโภคภายในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กองสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2543.

การแก้ไขรัฐธรรมนูญ : สร้างสรรค์ หรือสนองความต้องการนักการเมือง

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรียัน สุวรรณราช

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีผลใช้บังคับพร้อมกับการเปิดโอกาสให้มีการแก้ไขปรับปรุงในมาตราใดมาตราหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามบทเฉพาะกาล มาตรา 336 ที่ให้อำนาจแก่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเท่านั้นที่จะทำรายงานเสนอความเห็นต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่นใดได้ แต่หลังจากนั้นจะเป็นระยะเวลาอันเท่าใด รัฐธรรมนูญมิได้กำหนดไว้เนื่องจากในหมวด 12 มาตรา 313 รัฐธรรมนูญให้อำนาจคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของ ส.ส. หรือ ส.ส. และ ส.ว. รวมกัน คือ ส.ส. 100 คน หรือ ส.ส. และ ส.ว. รวมกัน 140 คน ร่วมเสนอเป็นญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ แต่ถ้าเป็น ส.ส. เสนอร่วมจำเป็นต้องมีมติของพรรคการเมืองที่ ส.ส. คนนั้นหรือกลุ่มนั้นสังกัด มีมติให้เสนอด้วย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540** มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 และได้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ 3 มีนาคม

พ.ศ. 2543 เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 พร้อมกับการจัดตั้งรัฐบาลที่มี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อจากนั้นได้มีการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นอิสระตามรัฐธรรมนูญกำหนด เป็นต้นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ก.ก.ต.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา จึงทำให้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติอย่างสมบูรณ์จนเป็นสาเหตุหนึ่งของการรับรู้ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญมากยิ่งขึ้น กระแสของการริเริ่มที่จะให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญปรากฏต่อสาธารณชนเป็นระยะๆ ตลอดมาทั้งจากกลุ่ม ส.ส. กลุ่ม ส.ว. กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มประชาชนอิสระต่างๆ ในหลายประเด็น โดยเฉพาะกรณีบุคคลในบัญชีรายชื่อพรรค (Party List) ที่ยังไม่ได้ถูกเรียกเป็น ส.ส. เมื่อมีการรวมพรรคการเมืองเกิดขึ้น จะมีการจัดเรียงลำดับอย่างไร หรือเมื่อมีการตายการลาออกจาก ส.ส. การลาออกจาก รัฐมนตรี ทำให้เกิดปัญหาว่าจะเรียกบุคคลจากบัญชีรายชื่อของพรรคใด

*อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

**ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก.

เข้ามาเป็น ส.ส. แทนที่ตำแหน่งซึ่งว่างลง ซึ่งกรณีดังกล่าวทั้งในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนหรือในกรณีของความพยายามที่จะให้ ส.ว. ต้องสังกัดพรรคการเมือง สามารถหาเสียงเลือกตั้งได้เหมือนกับ ส.ส. ซึ่งประเด็นดังกล่าวล้วนแต่มีกระแสของการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในด้านที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างกว้างขวาง แต่เมื่อสรุปประโยชน์ต่างๆ ที่ประชาชนส่วนใหญ่จะได้รับหรือเกิดขึ้นแล้ว กลับตกเป็นของนักการเมืองและพรรคการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่นักการเมืองแต่ละคนพรรคการเมืองแต่ละพรรคมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นหลัก ส่วนประชาชนโดยทั่วไปมักจะอยู่ในภาวะจำยอม ดังนั้นประเด็นของเนื้อหาในการแก้ไขรัฐธรรมนูญจึงไม่ได้นำไปสู่การปฏิรูปทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองในประเทศหรือการสร้างเสถียรภาพของรัฐบาลตรงกันข้ามกลับพัฒนาไปสู่ระบบเผด็จการที่ให้อำนาจกับกลุ่มทุนในพรรคการเมืองเพียงไม่กี่คนมีอิทธิพลครอบงำตัวแทนของประชาชนให้ตกอยู่ในภาวะจำยอมที่จะต้องเชื่อและปฏิบัติตามในนามมติของพรรค และกลุ่มบุคคลดังกล่าวในพรรคตลอดเวลา

ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงมักจะอิงหลักการของประชาธิปไตยเป็นแนวทางในการพัฒนาทางการเมือง โดยเฉพาะการพัฒนาหลักการที่จะทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองขึ้นในประเทศควบคู่ไปกับเสถียรภาพของรัฐบาลจากการอาศัยประชาชน โดยส่วนใหญ่ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วยการตรวจสอบ ควบคุม รัฐบาลอย่างใกล้ชิดและเป็นประชาธิปไตยตามหลักการต่างๆ ที่เป็นสากล และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป เป็นต้นว่าหลักการพื้นฐานสี่ประการประชาธิปไตยของ Austin Ranney (1966 : 84-95) ที่ว่า หลักอำนาจอธิปไตยของประชาชน (Popular Sovereignty) หรือ ประชาชนในชุมชนนั้นมีอำนาจในการตัดสินใจและมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างแท้จริง โดยพิจารณาที่มาของอำนาจ

ซึ่งจะต้องได้รับความยินยอมจากชุมชนนั้น ๆ จึงจะเป็นอำนาจที่มีความชอบธรรม หรือยึดหลักของความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) โดยพิจารณาจากโอกาสของสมาชิกในชุมชนและการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในลักษณะของการใช้สิทธิเลือกตั้ง One man One vote อย่างแท้จริง หรือหลักการที่ 3 ซึ่งรัฐบาลนั้นๆ ต้องฟังเสียงปวงชน (Popular Consultation) ทั้งจากการวิพากษ์วิจารณ์การแสดงประชามติ การเรียนรู้ และการติดตามการเสนอแนะนโยบายสาธารณะของรัฐบาลอย่างสม่ำเสมอ และหลักการสุดท้ายจะต้องปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority Rule) ซึ่งหมายถึงว่าการตัดสินใจของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ของชาติหรือเป็นนโยบายสาธารณะรัฐบาลต้องทำตามความต้องการของประชาชนที่เป็นเสียงข้างมาก ขณะเดียวกันต้องมีหลักประกันต่อการยอมรับฟังเสียงข้างน้อยอย่างแท้จริง โดยไม่ไปรุกรานสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนด้วย นอกจากนั้นตามหลักการประชาธิปไตย (อ้างในสุริยันต์ สุวรรณราช, 2540 : 91-100) ที่ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ยึดมั่นและเชื่อดือ ก็มีองค์ประกอบที่สำคัญคล้ายคลึงกัน แต่มี 5 ประการ คือ อำนาจอธิปไตยของปวงชน เสรีภาพของบุคคล ความเสมอภาค หลักนิติธรรม และรัฐบาลจากการเลือกตั้ง หรือหลักการของ Jack C. Plano และคณะ ซึ่งบรรพต วีระชัย ได้สรุปความไว้ว่า ประชาธิปไตยต้องมีองค์ประกอบเป็นหลักปรัชญา 4 ประการ คือ ปังเจกชนนิยม เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพ พร้อมกับหลักการทางการเมืองการปกครองอีก 3 ประการ คือ หลักอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักเสียงส่วนมากที่คำนึงถึงเสียงส่วนน้อย หลักเสรีภาพและความเสมอภาคโดยกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งไม่แตกต่างไปจากแนวคิดของจรรยา สุภาพ เพราะได้สรุปรากฐานของประชาธิปไตยไว้ 5 ประการ คือ กระบวนการของประชาธิปไตยเพื่อให้ได้มาซึ่งความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) ในการร่วมแก้ปัญหา

ต่างๆ เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การใช้เหตุผล (rationality) เพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเมื่อได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีเสรีภาพและความเสมอภาคอย่างแท้จริง มีความชอบธรรม ทั้งเหตุผลและคุณธรรม และประการสุดท้ายต้องยึดหลักเสียงข้างมาก (majority rule) ในการตัดสินใจปัญหาหรือการแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ เป็นต้น ซึ่งหลักการของประชาธิปไตยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าเป็นหลักการปกครองของระบอบประชาธิปไตยที่สุชุม นवलสกุล กำหนดหรือกล่าวว่าจะต้องประกอบด้วย 3 ส่วน คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ยึดมั่นในหลักของความเสมอภาคในด้านกฎหมาย หลักของเสรีภาพ กับการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องยึดมั่นในการปกครองโดยเสียงข้างมากและเคารพเสียงข้างน้อยเป็นประการสำคัญ และส่วนสุดท้าย คือ วิถีชีวิตประชาธิปไตย ซึ่งคนในสังคมนั้นต้องเชื่อมั่นและเคารพเหตุผลของกันและกันมากกว่าการยึดถือตัวบุคคลเป็นสำคัญ เป็นต้น

จากหลักการประชาธิปไตยที่มีความหลากหลายดังกล่าวจะพบว่าล้วนแต่เป็นข้อสรุปมาจากกลุ่มประเทศที่ประชาคมโลกยอมรับว่าเป็นลักษณะของการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยและหลักการที่เป็นประชาธิปไตยจะมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ ดังที่ Aristotle เคยกล่าวไว้ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” ไม่สามารถจะอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังได้ จะต้องอยู่ร่วมกันเพื่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันหรือต้องเอาชนะภัยธรรมชาติร่วมกันและเมื่อได้มาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนหรือสังคมที่เป็นรัฐหรือประเทศสิทธิเสรีภาพที่เคยมีอยู่ตามธรรมชาติต้องมีข้อจำกัดและข้อจำกัดนั้นจะมีอยู่ในขอบเขตของความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของบุคคลอื่นในสังคมนั้น มีตัวแทนของชุมชนหรือประเทศเป็นผู้รักษากฎ กฏเกณฑ์ดังกล่าว หากใครละเมิดข้อตกลงจำเป็นจะต้องมีบทลงโทษและบทลงโทษจะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการของการยินยอมจากคนส่วนใหญ่ในสังคมหรือประเทศ จนกลายเป็นที่มา

ของคำว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน” อันเป็นหัวใจของหลักการปกครองโดยคนส่วนมากหรือประชาธิปไตยนั่นเอง แต่หลักการของประชาธิปไตยที่กล่าวมาข้างต้นจะไปขัดแย้งกับแนวคิดหลักการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามที่ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณชน โดยเฉพาะการขัดแย้งกับหลักการเสรีภาพของบุคคล (Freedom of the person) ซึ่งหมายถึงประชาชนทุกคนมีความเป็นอิสระที่จะเลือกใครหรือผู้ลงสมัครคนใดได้หรือไม่เลือกใครก็ได้ หรือมีอิสระที่จะเลือกพรรคการเมืองใด และไม่เลือกพรรคการเมืองใดอีกก็ได้ หรือต้องการจะเลือกบุคคลใดที่มีความเป็นอิสระโดยไม่สังกัดพรรคการเมืองใดอีกก็ได้ หรือหากจะกล่าวโดยสรุปหมายถึงความเป็นอิสระของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ลงสมัครอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองและประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็มีความเป็นอิสระที่จะเลือกผู้สมัครอิสระที่ไม่จำเป็นต้องให้พรรคการเมืองส่งลงสมัครก็ได้ ซึ่งหลักการ ดังกล่าวจะไปขัดแย้งกับเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมาตรา 107(3) บัญญัติว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และ(4) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 วัน กล่าวโดยสรุปแล้วผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และต้องสังกัดพรรคการเมืองไม่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีไม่ได้เว้นเสียแต่ว่าเคยเป็น ส.ส. หรือ ส.ว. มาก่อน นั้นหมายความว่ารัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้เฉพาะนักการเมืองเก่าเท่านั้น ส่วนนักการเมืองใหม่ต้องอยู่ภายใต้กฏเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น คนรุ่นใหม่ที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย แต่ได้สร้างคุณงามความดีสะสมไว้ในพื้นที่มากมายต้องถูกตัดโอกาสอย่างน่าเสียดาย และจะพบว่าเมื่อพื้นที่เล็กลงเหลือ 150,000 คนต่อ 1 เขตเลือกตั้งต่อ ส.ส. 1 คน ส.ส. ใหม่จะได้เปรียบในทางการเมืองรุ่นเก่า ฉะนั้นกฎหมายไม่ว่าจะเรื่องอะไร หรือเรียกชื่อว่าอย่างไร

หากมีผลบังคับใช้ในประเทศแล้วเอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับบุคคลเพียงบางกลุ่มบางพวก ย่อมเป็นกฎหมายที่ขาดความชอบธรรม นอกจากนั้นการบังคับให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทุกคนต้องสังกัดพรรคการเมืองด้วยแล้วยังเป็นการละเมิดหลักการเสรีภาพของบุคคล ทั้งนี้เพราะยังมีคนดี มีความเหมาะสมอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่นิยมชมชอบพรรคการเมืองใด ทั้งด้านนโยบายของพรรค กลุ่มผู้บริหารพรรค การจัดองค์การของพรรค ต้องการลงสมัครรับเลือกตั้งอิสระ เพราะการเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภานั้น ทุกคนล้วนมีอิสระและมีสิทธิที่จะเสนออุดมการณ์ นโยบาย ฯลฯ ให้บุคคลอื่นทราบ ส่วนจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ สมาชิกในรัฐสภาส่วนใหญ่เท่านั้นเป็นผู้ตัดสิน และหากรัฐธรรมนูญในมาตราอื่นๆ เปิดกว้างการเข้ามามีส่วนทางการเมืองของประชาชน การรับรู้ความคิดที่สร้างสรรค์ อิสระของตัวแทนที่มาจากวิธีการลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างอิสระดังกล่าวอาจได้รับสนับสนุนจากประชาชนอย่างท่วมท้นก็ได้ นอกจากนั้นในมาตรา 118 (8) บัญญัติว่าลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกหรือพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่เป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคมีมติ... และ (9) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายใน 60 วันนับแต่วันศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนด 60 วันนั้น หรือมาตรา 169 วรรคสองบัญญัติว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำต่อเมื่อพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสังกัดมีมติให้เสนอได้และต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่า

20 คนรับรอง และมาตรา 313 บัญญัติว่า (1) ผู้ติดขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรีหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอหรือร่วมเสนอญัตติดังกล่าวได้เมื่อพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นสังกัดมีมติให้เสนอได้ กล่าวโดยสรุปแล้วทั้งมาตรา 118 (8) และ (9) มาตรา 169 วรรคสองและมาตรา 313 (1) ล้วนแต่ให้ความสำคัญกับพรรคการเมืองทั้งสิ้นที่จะกำหนดบทบาท พฤติกรรม แนวคิด แนวนโยบายของผู้ลงสมัครตลอดเวลา ทำให้ความคิดที่สร้างสรรค์คืออิสระที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองของประชาชนถูกรวบงำพร้อมกับเก็บตอหรือแช่เย็นเอาไว้อย่างยาวนาน ซึ่งเป็นการขัดกับหลักของประชาธิปไตยที่กล่าวมาข้างต้นทั้งสิ้น ทั้งนี้ภายใต้เหตุผลที่อ้างว่าเพื่อให้พรรคการเมืองมีการพัฒนาฐานประชาชนให้กว้างขวาง และเมื่อได้ร่วมจัดตั้งรัฐบาลจะได้รัฐบาลที่มีเสถียรภาพมั่นคง เพราะสมาชิกพรรคที่เป็น ส.ส. จะยึดมั่นในระเบียบวินัย เชื่อฟังและปฏิบัติตามมติพรรคไม่มีการย้ายพรรคกันบ่อยเกินไป เป็นต้น แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเมืองไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ซึ่งประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้ว 15 ฉบับ (ฉบับปัจจุบันเป็นฉบับที่ 16) มี พ.ร.บ. พรรคการเมือง 4 ฉบับ (ฉบับปัจจุบันเป็นฉบับที่ 5 ซึ่งเรียกว่า พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญ) และแต่ละฉบับมีข้อความที่คล้ายคลึงกันโดยเฉพาะการบังคับให้ผู้ลงสมัครทุกคนต้องสังกัดพรรคการเมืองและเมื่อได้เป็น ส.ส. ต้องอยู่ภายใต้การควบคุม กำกับ หรือ ครอบงำจากพรรคทั้งสิ้นแต่เมื่อไปศึกษาจากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองและกฎหมายที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง ปรากฏจากการศึกษาของขจิตถัยบุรุษพัฒน์คือใคร (2536 : 44) เมื่อปีการศึกษา 2510 เกี่ยวกับกำเนิดพรรคการเมืองในประเทศไทยพบว่า

พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นไม่สามารถดำเนินงานไปอย่างผล
ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าพรรคการเมืองถือกำเนิดมาจากบุคคล
เพียงไม่กี่คนรวมกันจัดตั้งขึ้นในระยะเวลาสั้นไม่มี
วิวัฒนาการและความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่
เหมือนประเทศประชาธิปไตยอื่นๆ ด้วยเหตุนี้แทนที่
พรรคการเมืองจะช่วยให้การปกครองระบอบประชาธิปไตย
เป็นไปอย่างได้ผลกลับขัดขวางการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยหรือกรณีศึกษาเปรียบเทียบพรรคการเมือง
ไทยระหว่างพรรคเสรีมนังคศิลากับพรรคสหประชาไทย
เมื่อปีการศึกษา 2516 ของธงไชย แสงประดับ (2536
: 46) พบว่าพรรคการเมืองทั้งสองขาดคุณภาพทั้ง
ทางด้านบุคลากรและการบริหารงานขาดอุดมการณ์
และนโยบายทางการเมืองที่แน่ชัดขาดกลุ่มผลประโยชน์ที่
เป็นตัวแทนของคนทุกระดับชั้นคอยให้การสนับสนุน
และบทบาทนิติทางด้านกฎหมายของประเทศไทยยังขาด
เงื่อนไขที่จะสนับสนุนให้เกิดพัฒนาการทางการเมืองตาม
ระบอบประชาธิปไตยในการพัฒนาระบบพรรคการเมือง
ไทยรัฐบาลควรจะต้องป้องกันที่นักเผด็จการจะใช้กำลัง
ทหารตำรวจเข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศอันจะ
เป็นอุปสรรคสำคัญของประชาธิปไตย หรือกรณีศึกษา
ของวีรรัตน์ แก้วกล้า (2536 : 48) เกี่ยวกับพรรค
การเมืองกับการสร้างผู้นำทางการเมืองในปีการศึกษา
พ.ศ.2524 พบว่า พรรคการเมืองไทยไม่สามารถสร้าง
ผู้นำทางการเมืองได้ เพราะยังมีลักษณะอ่อนแอและ
ขาดความต่อเนื่องจากสาเหตุของการทำปฏิวัติรัฐประหาร
ของคณะทหารบางกลุ่ม จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา
พรรคการเมืองให้เป็นสถาบันและระบบพรรคที่เข้มแข็ง
ยิ่งกว่านั้นพรรคการเมืองยังไม่สามารถแสวงหาการสนับสนุน
จากกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์และจากสาธารณชน
จึงเป็นหน้าที่ของปัญญาชนที่จะเป็นผู้สร้างสรรค์
และระดมสรรพกำลังทางการเมืองต่อสู้แก้ไขต่อไป
นอกจากนั้นกรณีศึกษาความแตกแยกภายในพรรค
การเมืองไทยของบุญธรรม เลิศสุขีเกษม (2536 : 50)
เมื่อปีการศึกษา 2530 พบว่านับตั้งแต่เริ่มมีพรรค
การเมืองขึ้นมาในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน พรรค

การเมืองไทยต่างก็ประสบปัญหาความแตกแยกภายใน
พรรคมา โดยตลอด โดยเฉพาะในพรรคการเมืองที่มี
ขนาดใหญ่ หรือพรรครัฐบาล ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากความ
ขัดแย้งระหว่างสมาชิกชนผู้นำและระหว่างกลุ่มผลประโยชน์
เป็นสำคัญและยังมีเรื่องของความไม่ชอบหน้ากันระหว่าง
บุคคลเป็นส่วนเสริมจึงนำไปสู่ความแตกแยกภายในพรรค
มีผลให้ที่นั่งในสภา ลดน้อยลง และพรรคจะมีขนาดเล็ก
ลงเกือบลดต่อการเกิดพรรคการเมืองใหม่ๆ ให้ระบบ
พรรคการเมืองไทยเป็นระบบพรรคการเมืองแบบ
หลายพรรคอย่างไม่เปลี่ยนแปลง หรือหลังจากนั้น
ชวนะ ไตรมาศ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
พรรคการเมืองไทยในปี พ.ศ.2540 พบว่าพรรค
การเมืองไทยดำรงอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อม
ที่สำคัญหลัก 2 ด้านคือปัจจัยด้านการเมืองและปัจจัย
ด้านกฎหมาย โดยในช่วงต้นพรรคการเมืองเป็นฝ่ายรับ
ผลกระทบจากการเมือง ขณะที่ในช่วงหลังพรรคการเมือง
เป็นฝ่ายปรับพฤติกรรมตามกฎหมายสำหรับการ
เปลี่ยนผ่านจะดำรงอยู่แบบลองผิด-ลองถูกมากกว่า
กระบวนการเติบโตและอยู่รอดแบบเรียนรู้พัฒนา
ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของพรรคการเมือง จึงดำเนินไป
ภายใต้ปฏิกริยาเชิงรับมากกว่าเชิงรุกและในด้านบทบาท-
หน้าที่ของสถาบันตามพหุนัยกลับมีฐานะเพียงใน
ระดับตัวบุคคล และหรือกลุ่มอำนาจที่ครอบงำพรรค
เฉพาะห้วงเวลาเท่านั้น สถาบันพรรคการเมืองไทยจึงเป็น
องค์กรทางการเมืองที่กำลังเปลี่ยนผ่านอยู่ในช่วงกึ่งกลาง
ของการพัฒนาความเป็นสถาบันมากกว่าเป็นองค์กร
ที่พัฒนาความเป็นสถาบันแล้ว เนื่องจากการสนับสนุนมี
ขอบเขตจำกัดไม่กว้างขวางติดขัดกับตัวบุคคลและกลุ่ม
ขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัวระดับองค์กร ศูนย์รวม
อำนาจกระจุกตัวที่กลุ่มแกนนำขาดการกระจายตัวอย่าง
ซับซ้อน อำนาจองค์กรถูก ครอบงำจากอิทธิพล
ของกลุ่ม ขาดความเป็นอิสระในตัวเองและมีการ
แตกแยกเป็นกลุ่มย่อยซึ่งมีพลังเหนือองค์กรรวม
การผนึกเป็นปึกแผ่นขาดความเข้มแข็ง เพราะฉะนั้น
อาจสรุปได้ว่าลักษณะของพรรคการเมืองยังคงไม่มี

แนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นพรรคการเมืองอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันจากผลการศึกษาวิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็ยังคงยืนยันเป็นแนวทางเดียวกันเสมอมา กล่าวคือ พรรคการเมืองในแต่ละพรรคมักจะตกอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มทุน หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ตลอดจนมาโดยเฉพาะการจับกลุ่มเป็นกลุ่มย่อยต่างๆ ในแต่ละพรรคซึ่งบางกลุ่มเกาะติดกันด้วยผลประโยชน์ทางธุรกิจบางกลุ่มเกาะติดด้วยผลประโยชน์ทางการเมือง บางกลุ่มเกาะติดกันด้วยหน้าที่ทางราชการ เพราะฉะนั้นการเติบโตเป็นพรรคการเมืองที่ยิ่งใหญ่หรือมีที่นั่งของ ส.ส. ในสภาฯ มากมักจะเกิดจากการประสานประโยชน์ของ หัวหน้าในแต่ละกลุ่มของแต่ละพรรคเข้าด้วยกัน แต่จะอยู่ร่วมกันได้เพียงระยะเวลาหนึ่งหลังจากที่ผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มโดยเฉพาะหัวหน้ากลุ่มขัดแย้งกันจะนำไปสู่การแตกสลายของพรรคการเมืองนั้น และกลุ่มต่างๆ ก็แยกย้ายกันไปเกาะติดกลุ่มการเมืองอื่นๆ อีก ซึ่งจะมีการสลับปรับเปลี่ยนกันมาอย่างนี้ ตลอดช่วงของระยะการเมืองที่มีการเลือกตั้ง ส.ส. หรือเปิดโอกาสให้สมัครพรรคการเมืองและส่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้ ด้วยเหตุนี้การแก้ไขรัฐธรรมนูญที่จะเกิดขึ้นตามที่ได้อ้างมาข้างต้นจะไม่เกิดประโยชน์ใดใดต่อประชาชนและประเทศชาติ หรือแม้แต่การพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นพรรคการเมืองของมหาชน หรือยกระดับเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งได้ ตรงกันข้ามกลับกระชับให้กลุ่มทุน นักธุรกิจบางกลุ่ม อาศัยรัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญ มาเป็นเครื่องมือในการสร้าง อิทธิพลทางการเมือง ด้วยการครอบงำนักการเมืองหรือ ส.ส. บางกลุ่ม บางพวกจนบางครั้งสามารถชี้เป็นชี้ตายต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งให้กับกลุ่มของตนได้หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการอาศัยกฎหมายต่างๆ ที่มีอยู่เป็นเครื่องมือในการกระชับอำนาจให้กับตนเองเพื่อการเข้าไปยึดกุมอำนาจรัฐ หรืออำนาจในการบริหารประเทศได้อย่างมีความชอบธรรมมากยิ่งขึ้นนั่นเอง ดังนั้นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือ พ.ร.บ. ประกอบ

รัฐธรรมนูญครั้งต่อไปจึงควรดำเนินการไปในแนวทางที่สร้างสรรค์เป็นการปฏิรูปทางการเมืองเพื่อนำไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการยึดถือตามหลักการของประชาธิปไตยๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนพรรคการเมืองจะมีการพัฒนาไปในทิศทางใด อย่างไร กาลเวลาและการจัดองค์กรและการบริหารพรรคที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพเท่านั้นที่จะนำไปสู่การเป็นพรรคการเมืองของมหาชน หรือพรรคการเมืองที่แท้จริง ส่วนกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่จะมีขึ้นนั้นจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตย และไม่เป็นการออกกฎหมาย เพื่อบังคับให้พรรคการเมืองจะต้องเกิดขึ้น หรือจะต้องเติบโตไปตามที่กฎหมายกำหนด เพราะนอกจากจะไม่สามารถเป็นจริงได้ในทางปฏิบัติแล้วยังกลายเป็นเครื่องมือในการครอบงำและสร้างอิทธิพลให้กับกลุ่มทุนบางกลุ่มอีกด้วย แต่ควรออกกฎหมายมาเพื่อรองรับความชอบธรรมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยเท่านั้น ส่วนประเด็นของสมาชิกวุฒิสภา หรือ ส.ว. ที่ต้องการให้สังกัดพรรคการเมืองหาก ปรากฏเป็นจริงขึ้นผลย่อมไม่แตกต่างไปจากกรณีของ ส.ส. มากนัก ขณะเดียวกันอาจจะนำไปสู่การรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองขึ้นมาได้ ทั้งนี้เพราะบทบาทหน้าที่ของ ส.ว. ส่วนใหญ่จะเน้นไป ในด้านการตรวจสอบและกำกับรัฐบาล นักการเมืองและองค์กรอื่นๆ ให้ดำเนินกิจกรรมๆ ไปด้วยความโปร่งใส ในลักษณะของการถ่วงดุลย์อำนาจกับองค์กรอิสระต่างๆ ซึ่งกันและกัน เพราะฉะนั้นการสังกัดพรรคการเมืองย่อมจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดีเช่นเดียวกันจะเป็นอันตรายต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและการปฏิรูปทางการเมืองของประเทศอย่างรุนแรง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าทำไมจึงไม่อนุญาตให้ ส.ว. หาเสียงเลือกตั้งได้เหมือน ส.ส. ทั้งๆ ที่ ส.ว. ก็คือนักการเมือง ทำหน้าที่และมีบทบาททางการเมืองทุกประการ แต่เป็นได้เพียงการแนะนำตัวด้วยการบอกชื่อ-สกุล วันเดือนปีเกิด

การศึกษา และผลงานเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่กระบวนการของการหาเสียงจะเป็นวิถีทางที่ดีที่สุดที่ประชาชน โดยทั่วไปจะมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น ผู้ลงสมัครรายใดยังมีส่วนเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดกับพรรคการเมืองใดจริงหรือไม่ อย่างไร หรือมีพรรคการเมืองใดหนุนหลัง เพราะการหาเสียงและการเปิดโปงเบื้องหน้าเบื้องหลังซึ่งกันและกันภายใต้กรอบของกฎหมายนั้นย่อมนำไปสู่ความโปร่งใสในการคัดเลือกตัวแทนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพราะฉะนั้นกล่าวโดยสรุปแล้วการแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญในครั้งนี้อาจไม่กระทำการเพื่อสนองต่อตักต้อนของนักการเมืองบางกลุ่ม บางพวกแล้ว เห็นสมควรให้มีการแก้ไขและปรับปรุงประเด็นที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้อย่างสอดคล้องกับหลักการของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงเท่านั้น จึงจะถือได้ว่าเป็นความคิดและมีการกระทำที่สร้างสรรค์ในกลุ่มนักการเมืองไทย

บรรณานุกรม

เชาวนะ ไตรมาศ. พรรคการเมืองไทย : ภูมิหลังทางโครงสร้าง หน้าที่และพัฒนาการทางสถาบัน. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, 2540.
สุนทรี อาสะไวย์ และคนอื่นๆ. รวมบทความวิจัยเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของไทย, บรรณาธิการโดย ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. กรุงเทพฯ : ธรรมศาสตร์, 2536.
สุรียันต์ สุวรรณราช. หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยกับแนวความคิดของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทรและพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ระหว่าง 2522-2536. กรุงเทพฯ : เฟิสท์ ออฟเซท 2540.

Ranney, Austin. *The governing of men*. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1996.

ธุรกิจชุมชน : ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

*จุลศักดิ์ ชาญณรงค์

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งซึ่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เมื่อเปรียบเทียบกับหลายๆ ประเทศในภูมิภาค ดังนั้น แนวทางการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายหลักจึงถูกมองว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จและเป็นสิ่งที่ควรเร่งรัดให้มีการพัฒนาตามแนวทางดังกล่าว ดำรงอยู่สืบไป อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลังปี 2539-2540 ที่เริ่มมีวิกฤตทางเศรษฐกิจอันส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนโดยส่วนใหญ่ ความสงสัยในแนวทางการพัฒนาที่ผ่านมาจึงเกิดขึ้น อาจเรียกได้ว่าแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาได้มีการเปลี่ยนแปลงจากแนวคิดหนึ่งไปสู่อีกแนวคิดหนึ่ง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงจากระบบความคิดที่อาศัยทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ไปสู่ระบบคิดที่อาศัยทฤษฎีสังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นความพยายามที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรมทางสังคม มิใช่เพียงแต่มุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจเท่านั้น ดังนั้นเศรษฐศาสตร์กระแสรอง เช่น ทฤษฎีเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดความจำเป็นขั้นพื้นฐาน แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จึงปรากฏขึ้นหรือเกิดเป็นกระแสมากขึ้น

ทั้งนี้แนวคิดต่างๆ จึงอาจกล่าวได้ว่ามีทัศนะอยู่ 2 ด้าน ด้านหนึ่ง คือ กระแสคัดค้านเศรษฐกิจกระแสหลักและด้านหนึ่ง คือ การพยายามปรับตัวให้เข้ากับกระแสการพัฒนากระแสหลัก ผู้เขียนเห็นว่าสำหรับประเทศไทย การพยายามปรับตัวให้เข้ากับกระแสจะเป็นหนทางที่เหมาะสมกว่า เพราะในปัจจุบันแนวคิดการพัฒนากระแสหลักหรือแบบทุนนิยมถือว่ายังคงครอบครองวิถีชีวิตของประชาชนอยู่ และแนวทางซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาตามแนวคิดดังกล่าว ก็คือ การพัฒนาคนโดยการเพิ่มขีดความสามารถและพลังของชุมชนในการจัดการหรือบริหารชุมชนของตนเอง เพราะชุมชนถือได้ว่าเป็นรากฐานหลักของการพัฒนา (มิใช่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายของการพัฒนา) เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของประเทศอย่างยั่งยืน

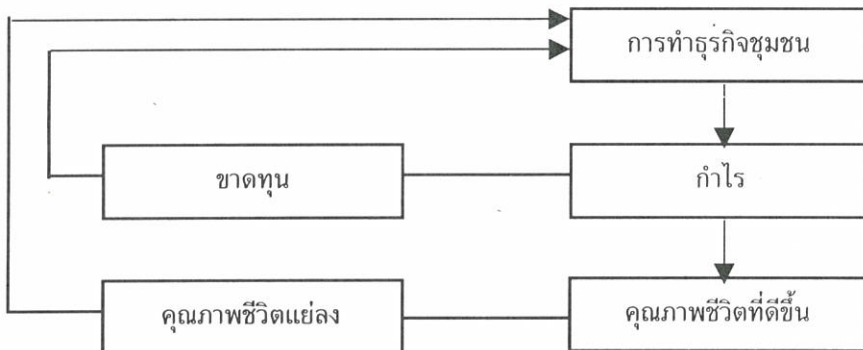
วิถีทางหนึ่งก็คือการให้คนในชุมชนได้รู้จักเรียนรู้ที่จะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันเป็นเจ้าของ และร่วมกันรับผลในการทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของตนเอง (ชุมชน) และส่วนรวม (ประเทศชาติ) ซึ่งทั้งนี้กิจกรรมการทำธุรกิจหรือกิจกรรมการค้าขายการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้กำไร จึงเป็นกิจกรรมที่มองเห็นผลเป็นรูปธรรม

ที่น่าจะเหมาะสมที่สุดในปัจจุบัน กลวิธีดังกล่าวเรียกว่า “ธุรกิจชุมชน”

ธุรกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน

ธุรกิจชุมชนแนวคิดทางสังคมรูปแบบใหม่ที่อาจเรียกว่าวิสาหกิจชุมชน ซึ่งนักวิชาการมีความเห็นว่าคำว่าธุรกิจมักนำไปใช้กับการประกอบกิจกรรมของเอกชนที่เน้นแต่เพียงการแสวงหากำไรมากกว่าส่วนคำว่าวิสาหกิจมักเกี่ยวข้องกับเรื่องของรัฐ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่เน้นผลกำไรที่เป็นตัวเงิน แต่เป็นการส่งเสริมและการจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ ดังนั้นคำว่าวิสาหกิจชุมชนจึงดูเป็นคำที่มีความหมายลึกซึ้งกว่า ถึงแม้ในปัจจุบันยังไม่มียุติว่าควรใช้คำใดจึงจะเหมาะสม อย่างไรก็ตามก็เห็นได้ว่าความสำคัญมิใช่อยู่ที่การเลือกใช้คำใดคำหนึ่งแต่อยู่ที่การพยายามเข้าใจสาระสำคัญของแนวคิดดังกล่าว ซึ่งในส่วนของผู้เขียนเห็นว่าธุรกิจชุมชนก็คือกิจกรรมของชุมชนที่ทำธุรกิจ

กิจกรรมนั้นอาจจะมิได้เริ่มจากชุมชน เช่นเกิดจากการสนับสนุนของภาครัฐ หรือเอกชนแต่เมื่อได้เริ่มดำเนินการแล้ว จักต้องมีความรับผิดชอบ ความเป็นเจ้าของต่อผลที่เกิดจากการดำเนินงานของประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ ดังนั้นความเป็นเจ้าของร่วมกัน จึงเป็นจุดเน้นสำคัญของแนวคิดดังกล่าว นอกจากนี้เมื่อกิจกรรมที่ชุมชนนั้นทำเป็นธุรกิจ จึงต้องมีเรื่องของการเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งประเด็นนี้ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญเช่นเดียวกันเพราะถ้าไม่มีกำไรก็มิใช่ธุรกิจ ฉะนั้นธุรกิจจำต้องมีกำไรแต่สำหรับธุรกิจชุมชนกำไรอาจมิใช่เพียงนำพาไปสู่ความก้าวหน้าทางธุรกิจโดยทั่วไปแต่กำไรดังกล่าวจักต้องมีการแบ่งสรรให้สมาชิกของชุมชนอย่างแท้จริง ดังเช่นกำไรดังกล่าวอาจไม่ต้องออกมาในรูปของตัวเงินเท่านั้นแต่อาจเป็นการสร้างรายได้สร้างงานให้แก่คนในชุมชนจึงจะถือว่าเป็นธุรกิจชุมชนที่แท้จริง ทั้งนี้อาจวาดเป็นภาพให้เห็นได้ชัดเจนดังนี้

ดังนั้นสำหรับผู้เขียนการเลือกใช้คำว่าธุรกิจชุมชนจึงน่าจะมีน้ำหนักมากกว่า

แนวพระราชดำรินำมาประยุกต์ใช้

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดทฤษฎีใหม่ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานไว้เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ถ้าจะกล่าวในเชิงเปรียบเทียบแล้วเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าเป็นแนวคิดและเป็นปรัชญา ส่วนแนวคิด

ทฤษฎีใหม่ถือว่าเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งโดยแท้จริงแล้วแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีพระราชดำรัสตั้งแต่ปี 2517 ที่ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก แต่เพียงอย่างเดียว น่าจะมีผลกระทบในแง่ลบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนโดยรวม จึงทรงเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีลักษณะ

ของการพอมือพอใช้ของประชาชนอันต้องกระทำในเบื้องต้น ต่อมาเมื่อมีพื้นฐานมั่นคงพร้อมพอสสมควรแล้ว จึงค่อยสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น อย่างไรก็ดีแนวพระราชดำริดังกล่าวยังคงเป็นเพียง เศรษฐศาสตร์กระแสรองในสังคมตามความหมายของการยอมรับขนาดของกิจกรรม และมูลค่าในระบบ เศรษฐกิจที่ถูกครอบงำจากเศรษฐศาสตร์กระแสหลัก หรือ ที่ถูกเรียกวาลัทธิเสรีนิยมอันเป็นแนวคิดที่เน้นเพียง เรื่องของการค้า การลงทุน และการบริการระหว่าง ประเทศที่ทั้งภาครัฐ องค์กรธุรกิจต่าง ๆ รวมถึงสถาบัน การศึกษายังคงผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ และเชื่อถือ ความถูกต้องของการพัฒนาตามกระแสหลัก จนเมื่อ ภายหลังเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงได้ถูกนำมาปรับให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีพระราชดำรัสเมื่อปี 2537 ทฤษฎีใหม่ เป็นแบบแผนการพัฒนาที่เสนอใช้ในการแก้ปัญหา การหาเลี้ยงชีพของเกษตรกรรายย่อยโดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ ในความจริงทางกายภาพ ชีวภาพโดย เฉพาะน้ำและดิน ความจริงทางสังคม วัฒนธรรม จริยธรรม มาจัดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะกับ เกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดการพึ่งพาจากกลุ่ม ภายนอก (อำพล เสนาณรงค์, 2542)

หลักการสำคัญที่อาจกล่าวได้ว่าทฤษฎีใหม่ นี้มีความ “ใหม่” ก็คือการปรับเปลี่ยนความคิดอย่าง ลื่นเชิง ยอมสละพื้นที่ 1 ใน 3 เพื่อการสร้าง แหล่งน้ำ คือบ่อเก็บน้ำไว้ใช้ให้เพียงพอ ต่อการเพาะปลูก ตลอดปี รวมทั้ง ไม่ให้ปลูกพืช ชนิดเดียวกันทั้งพื้นที่ ควรปลูก พืชยืนต้น ไม้ผล ผสม ผสม ไปกับการ ปลูกข้าวเพื่อให้มีการผลิตเก็บกินตลอดปี

แนวการพัฒนาชีวิตและอาชีพตามแนวคิด ทฤษฎีใหม่นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ พระราชทานพระราชดำริไว้ 3 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การผลิต ชั้นที่ 2 การรวมพลังกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์ และชั้นที่

3 การร่วมมือกับแหล่งเงิน (ธนาคาร) และกับแหล่ง พลังงาน ดังจะกล่าวโดยสังเขป ดังนี้

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง - พื้นฐานสำคัญ คือ พื้นที่ทำการเกษตรต้องมีค่อนข้างน้อยประมาณ 15 ไร่ ค่อนข้างยากจน จำนวนสมาชิก ปานกลาง (ไม่เกิน 6 คน) อยู่ในเขตใช้น้ำฝนเป็นธรรมชาติ ฝนไม่ชุกมากนัก ดินมีสภาพขุดสระเก็บน้ำได้ ในระยะแรกจะผลิต พอเลี้ยงตัวได้ แต่ต้องกินอยู่อย่างประหยัด มีความขยัน สามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันกับเพื่อนบ้าน หลักการ ที่สำคัญของการปฏิบัติ คือ รู้จักการบริหารและจัดการ ดินและน้ำ ซึ่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกับการ บริหารเวลา เงินทุน และกำลังคน ผลจากการที่ได้ทรงคิด และคำนวณ พระองค์ได้ทรงแนะนำ ให้แบ่งพื้นที่เป็น สัดส่วน ร้อยละ 30 : 30 : 30 : 10 ซึ่งร้อยละ 30 ส่วนแรก ใช้ขุดสระสำหรับเก็บน้ำฝนธรรมชาติ เพื่อใช้ ในยามแห้งแล้ง ร้อยละ 30 ส่วนที่สอง ใช้ปลูกข้าว เนื่องจากทรงมีพระราชวินิจฉัยว่าข้าวเป็นอาหารหลัก ของคนไทย ร้อยละ 30 ส่วนที่สามให้ปลูกพืชสวนไม้ยืนต้น และพืชไร่อย่างผสมผสาน เพื่อช่วยในการกระจายเงินทุน แรงงาน น้ำ และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ และร้อยละ 10 เป็นที่อยู่อาศัย ถนน ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง - เมื่อการทำเกษตร “ทฤษฎีใหม่” ขั้นที่หนึ่ง มีรายได้มากขึ้นเกษตรกรจำเป็นต้องปรับปรุงตนเอง รวมกลุ่มกันในรูปกลุ่ม หรือสหกรณ์ ร่วมแรงกันทำงานในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิต (เตรียมดิน ชลประทาน พันธุ์พืช ฯลฯ) การตลาด (การจำหน่ายผลิต ยู่ ฯลฯ) การศึกษา (โรงเรียน ศูนย์การศึกษา ฯลฯ) เป็นต้น

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม - เมื่อกิจกรรมขั้นที่หนึ่ง และสองเจริญขึ้น จำเป็นต้องพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก โดยติดต่อกับแหล่งเงินทุน เช่น ธนาคาร ภาคเอกชน เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยกันลงทุน จัดตั้งและบริหารร้านสหกรณ์ ทั้งนี้ฝ่ายเกษตรกร

และฝ่ายธนาคาร หรือบริษัทเอกชน ก็จะได้รับประโยชน์ ทั้งสองฝ่าย ซึ่งเมื่อถึงขั้นตอนที่สาม เป็นการสร้าง และพัฒนาเครือข่ายระหว่างกัน (มิใช่การพึ่งพิง) ของคน ภายในชุมชน และกลุ่มภายนอก ซึ่งก็คือแนวทางการ ประกอบธุรกิจชุมชน ในด้านสินค้าเกษตรนั่นเอง

การเป็นธุรกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาการดำรงชีวิตที่ปรับใช้ได้กับทุกภาคการผลิต โดยให้การดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชน มีพื้นฐานอยู่ที่ความพอประมาณ และความมีเหตุผล หรืออยู่ในทางสายกลาง อันเป็นรากฐานของแนวคิด ธุรกิจชุมชนในปัจจุบัน ส่วนแนวคิดทฤษฎีใหม่ถือเป็น แนวทางปฏิบัติ หรือ แนวทางประกอบธุรกิจชุมชนใน ด้านสินค้าเกษตรนั่นเองหรือทั้งนี้ก็คือการขยายขอบเขต แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ทฤษฎีใหม่เป็นฐาน หรือแนวทางปฏิบัติ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าก็คือการทำกิจกรรม ของธุรกิจชุมชน ซึ่งหมายถึงธุรกิจที่ชุมชนมีส่วนร่วม เป็น เจ้าของร่วมกันในอันที่จะผลิตให้พอเพียงกับการบริโภค รวมทั้งสามารถสร้างเสริมศักยภาพในการแลกเปลี่ยน อย่างเกิดประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิผลในที่นี้ก็คือผล ประโยชน์จากการผลิตนั้นจะต้องนำมาเป็นศักยภาพของ ชุมชนหรือก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนใน ชุมชนด้วย

ดังนั้นการเป็นธุรกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริ จึงสามารถแยกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

- การมีวิถีคิดแบบพอเพียง (แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง)
- การปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติ (แนวทาง ปฏิบัติตามแนวคิดทฤษฎีใหม่)

ประเด็นแรก เรื่องของการมีวิถีคิดแบบ พอเพียง ซึ่งกล่าวไว้แล้วว่า พอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ และมีเหตุผลดังนั้น กิจกรรมธุรกิจ ชุมชนจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดดังกล่าว คือ ชุมชนจะต้องบรรลุถึงปัจจัยที่เป็นความจำเป็นแก่ชีวิต

ที่บังเกิดขึ้นในชุมชน ทั้งนี้จึงต้องมีคามมั่นคง ทั้งทาง เศรษฐกิจสังคมและความเข้มแข็งทางการเมืองสำหรับ กิจกรรมทางเศรษฐกิจดังกล่าวจะเป็นสิ่งประกันได้ว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนหรือสมาชิกในชุมชนจะมี ความยั่งยืนหรือมีอยู่ตลอดไป หรือที่ พทยา ว่องกุล (2542) เรียกว่า แนวคิดชุมชนอธิปไตย อันเป็น แนวคิดที่เป็นการปฏิรูปโครงสร้างทางสังคมเป็นหลัก อันได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และโครงสร้างทาง การเมือง บนรากฐานของภูมิปัญญา ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี พัฒนาการทางการเมืองในอดีต และโครงสร้างของชุมชนไทย ซึ่งการปฏิรูปดังกล่าว ได้พยายามหลีกเลี่ยงความผิดพลาดของระบอบ ประชาธิปไตยเสรีนิยม (ทุนนิยม) ที่ก่อให้เกิดปัญหา ความเหลื่อมล้ำของประชากรจากการแข่งขันอย่างไร้ ขีดจำกัดซึ่งจะตรงกับแนวคิดธุรกิจชุมชนที่มีได้ต่อต้าน กระแสทุนนิยมแต่พยายามปรับเปลี่ยนให้เข้ากับกระแส อย่างมีเหตุผล การที่ธุรกิจชุมชนจะมีพื้นฐานของความ พอประมาณและมีเหตุผลอย่างแท้จริงจึงอาจต้องใช้ แนวคิดชุมชนอธิปไตยมาปรับใช้ โดยที่เน้นการปฏิรูป โครงสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้รู้จักความเป็นเจ้าของ รู้จักพัฒนานตนเอง ริเริ่มสร้างสรรค์ซึ่งอาจใช้พื้นฐานของ อธิปไตยของชุมชนเข้ามาเป็นตัวเสริมให้รู้จักการปกครอง ตนเองจะได้รู้สึกว่าการพยากรณ์ของชุมชนนั้นพวกเขามี ความเป็นเจ้าของร่วมกันนอกจากนี้จะได้รู้จักการ ประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนและบุคคลภายนอก ได้ด้วย ซึ่งโดยสรุปชุมชนจะต้องร่วมเป็นเจ้าของและ มีการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองให้เป็นฐานรองรับ หรือเกื้อหนุนให้โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมมี ความมั่นคง

ประเด็นที่สอง คือ การปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติ ซึ่งถ้าใช้ทฤษฎีใหม่เป็นฐาน คือ ต้องมีการปฏิบัติเป็น 3 ขั้นตอน ซึ่งผู้เขียนอนุมานว่าเป็นขั้นตอนการพัฒนา แบบค่อยเป็นค่อยไป คือ การเริ่มจาก การพัฒนา ให้ตนเองอยู่รอด หรืออยู่ได้ ซึ่งตรงกับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ หนึ่ง คือ การปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตให้เริ่มอยู่ได้

ด้วยตนเอง ลดการพึ่งพิงต่อนั้นขึ้นที่ที่สอง คือ เมื่อมีรายได้มากขึ้นก็ต้องปรับปรุงตนเองมีการรวมกลุ่มในด้านต่าง ๆ คือ ต่อจากอยู่รอดแล้วก็ต้องอยู่ดี หรือมีความเป็นอยู่ที่สมบูรณ์ขึ้น มิใช่หยุดแค่เพียงความอยู่รอด เพราะนั่นจะเป็นการสวนกระแสการพัฒนาของประเทศไทย ซึ่งจะทำให้บุคคลมิได้พัฒนาตนให้อยู่ดีได้ด้วย รวมทั้งไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขเท่าที่ควร ต่อจากอยู่รอด อยู่ดีก็จำต้องอยู่อย่างเจริญด้วย ซึ่งจะตรงกับทฤษฎีใหม่ในขั้นที่สาม คือ นอกจากจะลดการพึ่งพิงจากภายนอก แล้วยังประสานประโยชน์กับภายนอกได้อีกด้วย อันเป็นการช่วยเหลือชุมชนของตนเอง ไปจนกระทั่งร่วมพัฒนาประเทศไทย ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของประชาชนชาวไทยที่ต้องกระทำร่วมมือกัน ดังนั้นการทำธุรกิจชุมชนจึงเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ควรกระทำอย่างยิ่ง เพราะการกระทำดังกล่าวมิใช่เพียงแสวงหากำไรเพื่อความอยู่รอดของตนเองเท่านั้นแต่เป็นกิจกรรมที่สร้างความอยู่ดี และความอยู่เจริญ ให้ประเทศชาติอีกด้วย สำหรับการปฏิบัติภายใต้แนวทางดังกล่าวตามที่ พินยา ว่องกุล (2542) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการสร้างธุรกิจชุมชนจะต้องอยู่บนกระบวนการคิดและปฏิบัติที่อาจสรุปได้ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นของการแปรรูปหรือผลิตสินค้าของชุมชน สมาชิกของชุมชนต้องมีเป้าหมาย เพื่อการบริโภคหรืออุปโภคของตนเอง หรือในครัวเรือนเป็นหลักด้วยการผลิตสินค้าหลายชนิดหลายประเภทลักษณะหลากหลายเพื่อการพึ่งตนเอง ลดรายจ่ายที่เสียไปจากการซื้อ และป้องกันไม่ให้เงินของชุมชนไหลออกไปนอกชุมชนโดยไม่จำเป็น ซึ่งจะส่งผลให้การหมุนของเงินอยู่ในหมู่บ้าน และแพร่สะพัดอยู่ภายในหมู่บ้าน ดังนั้นตลาดธุรกิจชุมชนที่สำคัญเป็นอันดับแรกคือ มุ่งผลิตเพื่อตลาดที่เป็นตัวของผู้ผลิต

2. เมื่อสมาชิกผลิตเพื่อลดรายจ่ายของตนเอง หรือพึ่งพิงตนเองได้แล้วจึงค่อยขยายการผลิตออกไปสู่เพื่อนบ้าน เพื่อช่วยลดภาวะซื้อของแพงแก่เพื่อนบ้าน

ผู้ผลิตเองก็ไม่จำเป็นต้องซื้อสินค้าจากภายนอกดังนั้นการตลาดขั้นที่สอง คือ ตลาดในชุมชน เป้าหมายอยู่ที่เพื่อน ๆ ในชุมชนโดยผลิตเพื่อทดแทนสินค้าที่นำเข้าจากนอกชุมชน

3. ต่อจากนั้นเมื่อสินค้าเหลือจึงจะนำออกจำหน่าย แต่ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ต้องเริ่มต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ใช้การลงทุนที่ต่ำ ใช้แรงงานที่มีในชุมชนและรู้จักพัฒนาภูมิปัญญาเดิมมาใช้และ ถ้าประสงค์จะผลิตจำนวนมากขึ้น ก็อาจทำได้ด้วยวิธีดั้งเดิมคือขยายฐานการผลิตจากปริมาณคนจำนวนมากแทนเครื่องจักรขนาดใหญ่ ดังนั้นการตลาดขั้นสุดท้ายคือ การตลาดนอกชุมชนที่เป็นการนำสินค้าที่เหลือ จากการใช้จ่ายในชุมชนออกจำหน่ายนำเงินจากบุคคลภายนอกเข้าสู่หมู่บ้าน

ซึ่งขั้นตอนทั้งสามนั้นเห็นได้ชัดว่าสอดคล้องกับการปฏิบัติตามแนวคิดทฤษฎีใหม่เป็นอย่างดีเพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นจึงขอเพิ่มเติมกลวิธีต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสามขั้นตอนข้างต้นกล่าวคือ

- การมุ่งผลิตเพื่อตลาดที่เป็นตัวของผู้ผลิต หรือก็คือการผลิตเพื่อความอยู่รอดของตน และคนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง หรือหมู่บ้านเดียวกันเสียก่อน โดยทั้งนี้อาจมีการรวมตัวกันเพื่อผลิตสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อขายกันภายในหมู่บ้านเสียก่อนและพิจารณาว่าจะแสวงหาความร่วมมือจากฝ่ายใดบ้างเพราะผู้ทำการผลิตจะต้องมีความชำนาญ มีทักษะมีภูมิปัญญาในการผลิตนั้น ๆ หรือจะต้องมีการระดมทุน (ทั้งทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งความรู้) จากฝ่ายใดบ้าง เป็นต้น

- ต่อมาก็ให้นำสินค้านี้ดังกล่าวมาขาย ซึ่งอย่างน้อย ๆ ก็เพื่อลดการนำเข้าสินค้าจากภายนอก มีการพึ่งตนเอง ในการผลิตซึ่งประเด็นนี้ต้องย้อนกลับไปดูในเรื่องโอกาสทางการตลาดเพื่อจะพิจารณาว่าลูกค้าของเรา คือใคร จะทำให้เราสามารถกำหนดได้ว่าควรมีกยุทธวิธีอย่างไร ต่อมาลูกค้าแต่ละรูปแบบซึ่งอาจดูจากความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก ทั้งนี้ อาจต้องใช้หลักการบริหาร เข้ามาช่วยในการวัดด้าน

ต่าง ๆ เช่น ต้องมีการวางแผน การจัดองค์กร การใช้ภาวะผู้นำ และการประเมินผลที่มีคุณภาพ เป็นต้น

- ขั้นสุดท้าย เมื่อสินค้าเหลือพอ หรือเมื่อเกิดความต้องการในการขยายฐานะตนเองของคนในชุมชนมากขึ้น จึงเริ่มมีตลาดนอกชุมชนโดยเป็นการนำเงินเข้าสู่ชุมชน

ซึ่งในที่นี้จึงอาจต้องนำกลยุทธ์ต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้ เช่น กลยุทธ์ทางการตลาด ซึ่งเดชรัตน์ และรุ่งทิพย์ (2542) ได้เสนอกกลยุทธ์ที่สำคัญต่อความอยู่รอดของธุรกิจชุมชนว่าประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลักได้แก่ กลยุทธ์การเป็นผู้นำในด้านต้นทุน ซึ่งอาจสร้างได้จากปัจจัยหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นความได้เปรียบในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่า เทคโนโลยีและประสิทธิภาพการผลิตหรือการแปรรูปที่ดีกว่า การประหยัดทางขนาด หรือแม้กระทั่งความได้เปรียบในแง่สถานที่ตั้ง, กลยุทธ์การสร้างมูลค่าเพิ่มในตัวสินค้า เช่น การพัฒนาคุณภาพสินค้า การสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะ และกลยุทธ์การลดต้นทุนในการทำธุรกรรม ซึ่งก็คือการลดค่าใช้จ่ายกับพ่อค้าคนกลางหรือผู้แปรรูป เช่น การสร้างเครือข่ายของเกษตรกร การควบคุมคุณภาพที่เคร่งครัด เป็นต้น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งอำนาจ ธีระวนิช (2544) กล่าวว่า การทำธุรกิจควรจะต้องมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสำหรับธุรกิจขนาดย่อม (น่าจะพอปรับใช้กับธุรกิจชุมชนได้) ควรจะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่สำคัญ 10 ขั้นตอนด้วยกันคือ การพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และแปลงเป็นภาระกิจต่อมาก็คือ ต้องกำหนดความสามารถหลักของกิจการ การหาส่วนแบ่งทางการตลาดและตำแหน่งของกิจการเพื่อการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ และถ้าเป็นไปได้ก็ควรมีการประเมินจุดด้อยและจุดแข็งของกิจการรวมทั้งวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นอุปสรรค และโอกาสของกิจการต่อมาก็ำผลของขั้นตอนดังกล่าวมากำหนดปัจจัยที่มีผลต่อความ

สำเร็จของกิจการ ซึ่งในประเด็นนี้มีข้อเขียนเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวแล้วมากมายดังเช่นงานของ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ที่กล่าวไว้ในหนังสือธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้ (2542) อารี เชื้อเมืองพาน ในบทความข้อปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของธุรกิจชุมชนสะสมทุนในภาคเหนือ ในวารสารเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กค. - ธค. 2540) เป็นต้นต่อมาก็ำนำวิเคราะห์การแข่งขันกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกิจการกำหนดทางเลือกต่อมาจึงแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่แผนปฏิบัติ รวมทั้งกำหนดการควบคุมที่แน่นอน ซึ่งพิจารณาแล้วค่อนข้างตรงกับงานนั้นทิยา และณรงค์ หุตานุวัตร ที่เขียนไว้ในหนังสือชื่อ SWOT การวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจชุมชน (2543) ซึ่งอาจนำมาพิจารณาประกอบได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมธุรกิจชุมชนซึ่งโดยแท้จริง น่าจะเป็นแนวคิดที่มีต้นกำเนิดมาช้านานแล้ว เพียงแต่ชาวบ้านมิได้เรียกกิจการบางอย่างที่กลุ่มของตน ร่วมมือกันทำแล้วนำออกมาขาย เพื่อยังชีพว่าธุรกิจชุมชนอย่างไรก็ดีแนวคิดดังกล่าวเมื่อกาลเวลาผ่านไปรวมทั้งการแปรเปลี่ยนของกระแสสังคม กระแสการเมือง และกระแสเศรษฐกิจทำให้กิจการเหล่านั้น ถูกเบี่ยงเบนจากจุดที่ควรจะเป็นการค้า การลงทุนและการแลกเปลี่ยนกลับได้รับความเห็นพ้องจากคนเหล่านั้น ความสามารถในการพึ่งตนเอง การผลิตเพื่อยังชีพจึงขาดหายไปจากสังคมไทย จนเมื่อความล้มเหลวของกระแสการพัฒนาแบบดังกล่าวเกิดขึ้น จึงเริ่มกลับมาสนใจ แนวคิดที่มีพื้นฐานที่คน ที่รากฐานแต่ขาดจุดยืนหรือหลักการยึดเหนี่ยวจนเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดทฤษฎีใหม่ ประชาชนไทยจึงมีแกนกลางยึดเหนี่ยวเพื่อพัฒนาประเทศให้มีความยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. ธุรกิจชุมชน : เส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2542.

เดชรัด สุขกำเนิด และรุ่งทิพย์ สุขกำเนิด. “กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อความอยู่รอด และความ
สำเร็จของธุรกิจชุมชน.” วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 6, 1, มกราคม-มิถุนายน
2543 : หน้า 80-90.

พิทยา ว่องกุล. “หลักคิดและการพัฒนาธุรกิจชุมชน-วิสาหกิจชุมชนแบบองค์รวมที่ยั่งยืน,”
ในเศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน) ฉบับที่ 20 : วิสาหกิจชุมชน : กลไกเศรษฐกิจฐานราก.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

----- . สร้างสรรค์ใหม่ : ชุมชนชนาธิปไตย-ธรรมาธิปไตย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา, 2542.

อดิสรณ์ พันธเสน. “เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงกับการวิเคราะห์ความหมายของนักเศรษฐศาสตร์”
ในเอกสารประกอบการสัมมนา ณ โรงแรมเซ็นทรัลแกรนด์ฟลาซ่า 26 สิงหาคม 2542.
กรุงเทพฯ : ม.ป.ส., 2542.

อำนาจ อีระวนิช. การจัดการธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

อำพล เสนาณรงค์. “การเกษตร : ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ,” ใน ทฤษฎีใหม่ในหลวง :
ชีวิตที่พอเพียง. กรุงเทพฯ : ร่วมด้วยช่วยกัน, 2542.

การประยุกต์ใช้ Fuzzy-C Means ในการติดตั้งตำแหน่ง สถานีฐานเบื้องต้นของระบบสื่อสารเคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์

*บงการ หอมนาน

บทความนี้เสนอวิธีการหาตำแหน่งการติดตั้งสถานีฐานของระบบสื่อสารเคลื่อนที่แบบเซลลูลาร์เบื้องต้น โดยการประยุกต์ใช้หลักการ Fuzzy-C Means ซึ่งถือว่าเป็นปัญญาประดิษฐ์ตัวหนึ่ง พารามิเตอร์เบื้องต้นที่นำมาใช้ในการหาตำแหน่งสถานีฐานคือ จำนวนประชากรในพื้นที่หนึ่งๆ ผลที่ได้จากวิธีที่นำเสนอพบว่าระบบว่าหลักการดังกล่าวสามารถช่วยในการกำหนดตำแหน่งสถานีฐานได้ และมีความยืดหยุ่นต่อการกำหนดจำนวนสถานีฐาน

บทนำ

ปกติแล้วในการหาตำแหน่งสถานีฐานของระบบสื่อสารเคลื่อนที่จะใช้หลักการของคลื่นไมโครเวฟ เพื่อหาตำแหน่งที่ไม่มีอุปสรรคในการส่งสัญญาณ นั่นคือในทางปฏิบัติแล้วผู้ติดตั้งมักจะหาตำแหน่งที่มีความสูงหรือสูงที่สุดในบริเวณดังกล่าว ในภาวะปัจจุบันจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้นการติดตั้งสถานีฐานเพิ่มเติมในบริเวณย่อยต่างๆ ก็คงหลีกเลี่ยงไม่พ้นจุดอุปสรรคญาณ อย่างไรก็ตามบทความนี้นำเสนอวิธีการในการหาตำแหน่งสถานีฐานเบื้องต้นซึ่งสามารถนำไปใช้ประมาณตำแหน่งทั้งในขณะเริ่มต้นติดตั้งสถานีฐานและในขณะที่มีการติดตั้งเพิ่มเติม การ

ประมาณพื้นที่ดังกล่าวสามารถนำไปเป็นองค์ประกอบในการเลือกสถานที่จริงที่จะทำการติดตั้งในทางปฏิบัติได้ โดยอาศัยข้อมูลจำนวนประชากรและแผนที่ของพื้นที่บริเวณซึ่งโดยทั่วไปแล้วบางส่วนของข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้ให้บริการมีการบันทึกอยู่แล้วเนื่องจากข้อมูลส่วนนี้มีการนำไปใช้บริการลูกค้า เช่น การหาตำแหน่งสถานีเคลื่อนที่เป็นต้น

หลักการของ Fuzzy-C-Mean (FCM)

เทคนิคของ Fuzzy C-Means (FCM) นั้นเป็นการจัดกลุ่มข้อมูล โดยทำการจัดว่าข้อมูลใดเป็นของกลุ่มไหนด้วยดีกรีระดับความเป็นสมาชิก (Membership grade) เทคนิคนี้ Jim Bezdek นำเสนอครั้งแรกในปี 1981 เพื่อทำการพัฒนาการแก้ปัญหาจัดกลุ่มในช่วงแรกๆ โดยเป็นแนวคิดในการจัดกลุ่มข้อมูลต่างๆ ในบริเวณหลายมิติ

สำหรับอัลกอริทึม FCM นี้ เริ่มต้นจะมีการกำหนดตำแหน่งศูนย์กลางที่ต้องการแบบสุ่ม หลังจากนั้นแต่ละตำแหน่งศูนย์กลางจะกำหนดระดับความเป็นสมาชิกให้แก่แต่ละกลุ่มย่อยหรือสมาชิกแล้วมีการปรับ (Update) ตำแหน่งศูนย์กลางใหม่ ทำซ้ำจนกระทั่งได้

*อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : วศ.ม. (วิศวกรรมโทรคมนาคม)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งศูนย์กลางที่เหมาะสม นั่นคือได้ค่าของ ฟังก์ชันวัตถุประสงค์ (Objective function) ต่ำที่สุด ฟังก์ชันนี้แสดงถึงระยะห่างจากทุกกลุ่มย่อยไปยัง

ตำแหน่งศูนย์กลางโดยมีการให้น้ำหนักด้วยค่าสมาชิก ของจุดดังกล่าวนั่นเอง เพื่อให้เข้าใจมากขึ้นจึงจะแสดงใน รูปของคณิตศาสตร์โดยเริ่มจากกำหนดให้

$$Z = \{z_1, z_2, \dots, z_3\} \quad (1)$$

เป็นกลุ่มข้อมูลที่ยังไม่ได้จัดเข้ากลุ่ม โดย z_x เป็นตัวอย่างข้อมูลที่มีขนาด p มิติ และ P ซึ่งแบ่ง Z เป็น c นั่นคือ P ถือว่าเป็นตระกูลของสับเซตฟัซซี (A) ของ Z ดังนี้

$$P = \{A_1, A_2, \dots, A_c\} \quad (2)$$

การกำหนดให้ระดับความเป็นสมาชิกของ z_x จะอยู่ในกลุ่มที่ i แทนด้วย μ_{xi} ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 และสอดคล้องกับสมการต่อไปนี้

$$\sum_{i=1}^c \mu_{xi} = 1, \text{ สำหรับ } x = 1, 2, 3, \dots, n \quad (3)$$

และ

$$\sum_{i=1}^c \mu_{xi} < n, \text{ สำหรับ } x = 1, 2, 3, \dots, c \quad (4)$$

เมื่อ P c และจุดศูนย์กลาง v_i ($i = 1, 2, 3, \dots, c$) ที่เกี่ยวข้องกับ P ได้รับการคำนวณจะได้ว่า

$$v_i = \frac{\sum_{x=1}^n [\mu_{xi}]^m z_m}{\sum_{x=1}^n [\mu_{xi}]^m}, \text{ สำหรับ } i = 1, 2, 3, \dots, c \quad (5)$$

โดย m คือตัวประกอบเชิงเอกซ์โพเนนเชียล

สังเกตว่าจุดศูนย์กลาง v_i ของกลุ่ม A_i ที่คำนวณตามสมการที่ (5) คือการหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของตัวอย่างใน A_i นั่นเอง โดยค่าน้ำหนักของ z_x คือค่าระดับสมาชิกยกกำลังในฟัซซีเซต A_i ด้วยตัวประกอบเชิงเอกซ์โพเนนเชียล ตัวอย่างที่มีระดับ

ความเป็นสมาชิกสูงในกลุ่มจะมีความเป็นสมาชิกมากขึ้น หลังจากผ่านการยกกำลังเชิงเอกซ์โพเนนเชียล และจุดศูนย์กลางกลุ่ม v_i จะเคลื่อนไปเข้าอยู่ในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว สำหรับพารามิเตอร์ m ถ้ามีขนาดใหญ่เกินไป จะมีผลน้อยต่อตัวอย่างที่ผ่านการเฉลี่ยน้ำหนัก แต่ถ้า m มี

ค่าเป็นหนึ่งในค่าเฉลี่ยน้ำหนักก็จะมีค่าเน้นความ เป็นสมาชิกเพื่อการจัดกลุ่ม ดังนั้น m ควรมีย่านมากกว่า 1

ปัญหาของการจัดกลุ่มฟัซซี่คือการหาจุดศูนย์กลางกลุ่มซึ่งมีการเสนอให้ในตรรกะนี้สมรรถนะหรือ ฟังก์ชันวัตถุประสงค์ขึ้นมา ซึ่งแสดงในสมการต่อไปนี้

$$J_m(P) = \sum_{x=1}^n \sum_{i=1}^c [\mu_{xi}]^m |z_x - v_i|^2 \quad (6)$$

โดยที่ $|z_x - v_i|$ คือระยะทางแบบยูคลิดีเดียน (Euclidean distance) ระหว่าง z_x และ v_i จะเห็นว่าฟังก์ชันวัตถุประสงค์นี้วัดผลรวมน้ำหนักของระยะทางยูคลิดีเดียนระหว่างจุดศูนย์กลางของกลุ่มและ

สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มนั้นๆ และเพื่อที่จะให้ค่าตรรกะนี้ ($J_m(P)$) มีค่าน้อยที่สุด ต้องมีการปรับค่าระดับสมาชิกจากจุดศูนย์กลางที่เคลื่อนที่ไป (v_i) ด้วยสมการต่อไปนี้

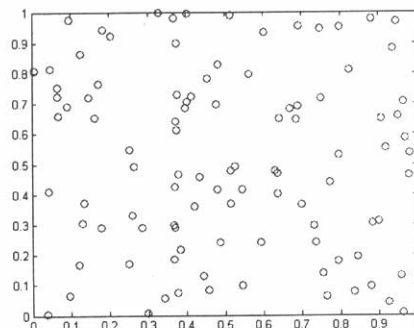
$$\mu_{xi} = \sum_{j=1}^c \left(\frac{|z_x - v_i|^2}{|z_x - v_j|^2} \right)^{\frac{-2}{m-1}} \quad (7)$$

แล้วทำการคำนวณค่า $J_m(P)$ ใหม่วนไปจนกระทั่ง $J_m(P)$ มีค่าไม่เปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าค่าที่กำหนด

แบบจำลอง

แบบจำลองที่กำหนดขึ้นเป็นการสุ่มกลุ่มจำนวนผู้ใช้ขึ้นตามแนวโคออร์ดิเนต (Coordinate) แบบ xy 100 กลุ่มตัวอย่างในบริเวณที่ทำการนอร์

มอลไลซ์ (Normalized) แล้วทั้งแกน x และแกน y ดังแสดงในรูปที่ 1 โดยแต่ละกลุ่มซึ่งแทนด้วยสัญลักษณ์ (O) มีประชากรที่เท่ากันและกำหนดให้พารามิเตอร์ m มีค่า 2

รูปที่ 1 กลุ่มจำนวนผู้ใช้ 100 กลุ่มตัวอย่างในบริเวณที่ทำการนอร์มอลไลซ์แล้ว

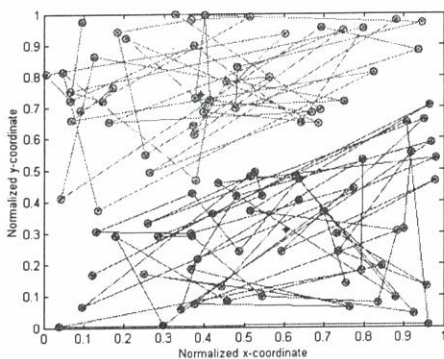
ประชากรในรูปที่ 1 จะนำไปช่วยในการหาตำแหน่งที่จะติดตั้งสถานีฐานเพื่อรองรับผู้ใช้เหล่านี้ โดยในขั้นต้นถือว่าจำนวนประชากรเหล่านี้ไม่มีการเคลื่อนที่ ส่วนการคำนึงถึงการเคลื่อนที่ของกลุ่มผู้ใช้นั้นจะอยู่ในส่วนของการพัฒนาสายอากาศแบบปรับตัวได้ การแฮนด์ออฟ และการจัดสรรทรัพยากรระบบ ซึ่งเป็นงานที่จะศึกษาในลำดับต่อไป

ในหัวข้อต่อไปเป็นผลของการนำ FCM ที่กล่าวข้างต้นมาใช้เพื่อตัวหาตำแหน่งสถานีฐาน

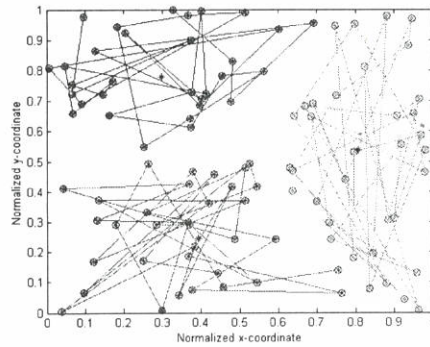
ผลการจำลองแบบ

การหาตำแหน่งสถานีฐานแบ่งออกเป็น 6 กรณีสำหรับประชากรในพื้นที่เดียวกัน คือ การหาตำแหน่งสำหรับสถานีฐานที่ 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 ตำแหน่งตามลำดับ อย่างไรก็ตามจำนวนตำแหน่งสามารถกำหนดขึ้นได้ตามความเหมาะสม

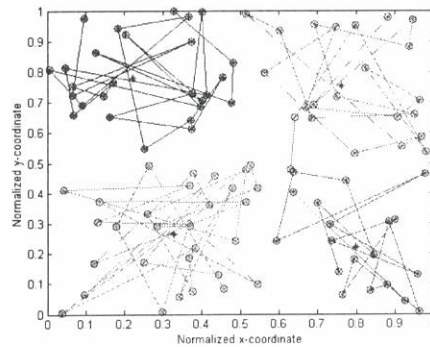
จากรูปที่ 2-7 พบว่า FCM สามารถจัดสรรตำแหน่งของสถานีฐานได้ นอกจากนี้ยังมีความยืดหยุ่นต่อจำนวนสถานีฐานที่กำหนด

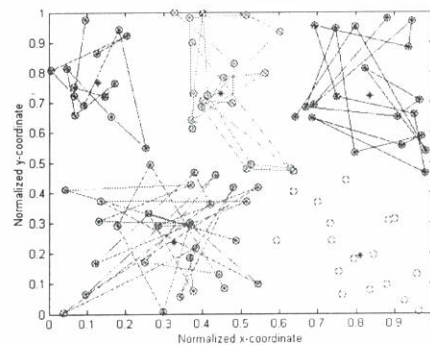
รูปที่ 2 สถานีฐาน 2 ตำแหน่ง (*)

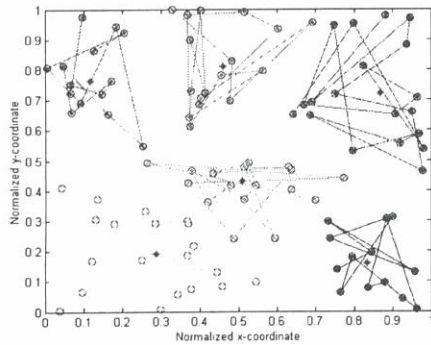
รูปที่ 3 สถานีฐาน 3 ตำแหน่ง (*)

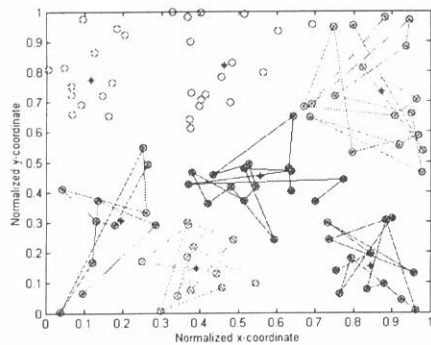
รูปที่ 4 สถานีฐาน 4 ตำแหน่ง (*)

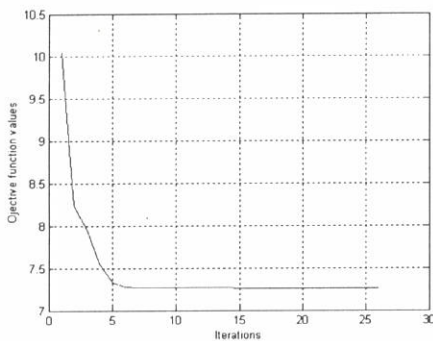
รูปที่ 5 สถานีฐาน 5 ตำแหน่ง (*)

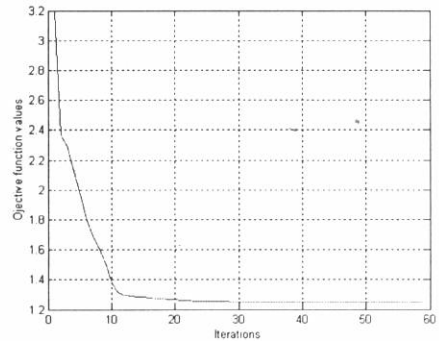
รูปที่ 6 สถานีฐาน 6 ตำแหน่ง (*)

รูปที่ 7 สถานีฐาน 7 ตำแหน่ง (*)

รูปที่ 8 ค่าของฟังก์ชันวัตถุประสงค์ในกรณีกำหนด
สถานีฐาน 2 ตำแหน่ง

รูปที่ 9 ค่าของฟังก์ชันวัตถุประสงค์ในกรณี
กำหนดสถานีฐาน 7 ตำแหน่ง

จากรูปที่ 8 และ 9 แสดงค่าวัตถุประสงค์และจำนวนรอบที่วนซ้ำเพื่อให้ได้ค่าวัตถุประสงค์ต่ำที่สุดพบว่าเมื่อจำนวนตำแหน่งสถานีฐานมากขึ้น จำนวนรอบที่วนซ้ำจะมากขึ้นเนื่องจากมีจำนวนข้อมูลในการประมวลผลมากขึ้น

สรุป

หลักการ FCM สามารถนำมาช่วยในการกำหนดตำแหน่งสถานีฐานเบื้องต้นได้ นอกจากนี้ยังมีความยืดหยุ่นต่อจำนวนสถานีฐานที่ต้องการ สำหรับสิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไปในส่วนของวิธีการคือปรับปรุงการคำนวณให้มีจำนวนรอบน้อยลง ส่วนการประยุกต์ใช้งานจริงของอัลกอริทึมที่นำเสนอนี้ ทำได้โดยใช้ร่วมกับหลักการทางไมโครเวฟเพื่อให้เหมาะสมมากขึ้น นอกจากนี้อาจต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่จะจัดสรร (ช่องสัญญาณหรือความถี่) ให้แต่ละกลุ่มให้ใกล้เคียงกันมากขึ้น

บรรณานุกรม

- Bezdek, J.C. "Cluster Validity with Fuzzy Sets." **Cybemetics**. 3, 3, (1973) : pp. 58-73.
- Chang, J.W. and Sung, D.K. "Adaptive Channel Reservation Scheme for Soft Handoff in DS-CDMA Cellular Systems." **IEEE Transactions on Vehicular Technology**. 50, 2 (2001) : pp. 341-353.
- Chen, R. M. and Huang, Y. M. "Multi-Constraint job scheduling by clustering scheme of Fuzzy Neural Network." **IEICE Transaction on Information and Systems**. E48-D, 3, (2001) : pp.384-353.
- Jang, Jyh-Shing Roger. **Neuro-fuzzy and soft computing : a computational approach to learning and machine intelligence**. Upper Saddle River, N.J. : Prentice-Hall, 1997.
- Lee, W.C.Y. "Overview of Cellular CDM." **IEEE Transactions on Vehicular Technology**. 40, 2, (May 1991) : pp. 291-302.

การใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง**

*เกษรา บุญปาล

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมที่ทันสมัย ทำให้ระบบช่วยในการผลิต การจัดเก็บและการเรียกใช้ข้อมูลจำนวนมากได้อย่างเป็นระบบ การพัฒนาดังกล่าวส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการสืบค้น และระบบฐานข้อมูลที่จัดเก็บในคอมพิวเตอร์

การจัดหาและการบริการวารสารภาษาต่างประเทศ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของห้องสมุดทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบปัญหาการจัดหาวารสารด้วยงบประมาณที่มีจำกัด ปัญหาด้านสถานที่จัดเก็บวารสารฉบับย้อนหลังไม่เพียงพอ รวมทั้งปัญหาการเข้าถึงบทความวารสารที่ผู้ใช้ไม่สามารถใช้ข้อมูลที่ทันสมัยได้ครบถ้วนถูกต้อง ในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้ห้องสมุดไม่สามารถให้บริการสืบค้นวารสารในรูปสิ่งพิมพ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการจัดเก็บการพิมพ์และการเผยแพร่สารสนเทศในรูปวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูล โดยการสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากฐานข้อมูล (สมร ตาระพันธ์ 2542, ค3) แทนการสืบค้นจากวารสารในรูปสิ่งพิมพ์

ส่งผลให้ห้องสมุดและผู้ใช้ให้ความสนใจกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีหน้าที่จัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศและเครื่องมือช่วยการค้นคว้าเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การสอน การค้นคว้าวิจัย โดยมุ่งส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้บริการแก่คณาจารย์ นักศึกษา และรวบรวมแหล่งสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อช่วยพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการแต่ในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวทำให้ห้องสมุดประสบปัญหาด้านงบประมาณการจัดหาวารสารภาษาต่างประเทศที่มีราคาสูงขึ้น ขณะเดียวกันได้ตระหนักถึงปัญหาด้านงบประมาณที่มีอย่างจำกัด สำนักหอสมุดกลางจึงดำเนินการสำรวจการใช้วารสารภาษาต่างประเทศที่มีผู้น้อย และพิจารณารายชื่อวารสารร่วมกับห้องสมุดคณะต่าง ๆ เพื่อดบอกรับวารสารรายชื่อซ้ำซ้อนกัน และเพื่อให้การจัดซื้อวารสารเป็นไปอย่างเหมาะสมกับงบประมาณอีกทั้งได้เห็นถึงความสำคัญของการค้นคว้าวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจำเป็นต้องติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สำนักหอสมุดกลางได้

*บรรณารักษ์ฝ่ายจัดหาทรัพยากรพระจอมเกล้า สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง :

ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.

**งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง, ปีการศึกษา 2545

นำศักยภาพของเทคโนโลยีคมนาคมมาใช้ในการสืบค้นบทความวารสารจากฐานข้อมูล โดยการบอกรับเป็นสมาชิกฐานข้อมูล IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) แทนการบอกรับวารสาร IEEE ในรูปสิ่งพิมพ์

วารสาร IEEE มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ตามหลักสูตรได้กำหนดให้นักศึกษาทดลองเรียนระดับปริญญาเอกและระดับปริญญาโท ตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารนานาชาติที่ได้มาตรฐาน (คู่มือหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 2544, 28, 66) วารสาร IEEE เป็นวารสารที่ได้รับการยอมรับด้านมาตรฐานในการคัดเลือกบทความวิชาการก่อนตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัยที่ได้รับการอนุมัติเพื่อพิมพ์เผยแพร่จะต้องผ่านการตรวจสอบจากนักวิชาการของสมาคม IEEE ที่มาจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้นบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ย่อมได้รับการยอมรับจากนักวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ ด้วย (วัลลภสุระกำพลธร, 2544) การบอกรับฐานข้อมูล IEEE ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและสืบค้นบทความวิจัยด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างครอบคลุม และสามารถติดตามผลงานวิชาการทันเหตุการณ์ในเวลาอันรวดเร็ว

ปัญหางบประมาณที่มีอย่างจำกัดส่งผลให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาให้ความสนใจในการพัฒนาความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยนำฐานข้อมูลบริการผ่านอินเทอร์เน็ตในโครงการ ThaiLIS (Thai Library Integrated System) ดำเนินงานโดยทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้ระบบ UniNet (University Network) หรือเครือข่ายมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลบรรณานุกรม ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (electronic journal) ที่มีราคาแพงให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การศึกษาค้นคว้าวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหา

ด้านงบประมาณที่มีจำกัดร่วมกัน (ทองอินทร์ วงศ์โสธร 2541, 82)

สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้เข้าร่วมโครงการ ThaiLIS ในการให้บริการฐานข้อมูล IEEE ผ่านออนไลน์ ซึ่งการให้บริการยังไม่สามารถทราบได้ว่าผู้ใช้ประสบปัญหาและมีความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูล IEEE เป็นอย่างไร ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้ฐานข้อมูล IEEE โดยศึกษาเฉพาะการใช้วารสาร IEEE/IEE ที่จัดเก็บในฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อจะนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้บริการฐานข้อมูล ในสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และพัฒนาคุณภาพในด้านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์ นักศึกษา ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะต่าง ๆ ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อให้การใช้ฐานข้อมูล IEEE ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการใช้สารสนเทศที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ฐานข้อมูล IEEE ซีดีรอม และระบบออนไลน์ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ด้านรูปแบบการใช้ฐานข้อมูล สาเหตุการใช้ฐานข้อมูล ซีดีรอม วัตถุประสงค์ในการใช้ วิธีการเข้าถึงและเนื้อหา ของฐานข้อมูล ความถี่และระดับการใช้วารสาร อิเล็กทรอนิกส์จากฐานข้อมูล IEEE

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 362 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูล IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) ได้แก่ รูปแบบการใช้ฐานข้อมูล สาเหตุการใช้ฐานข้อมูลซีดีรอม วัตถุประสงค์การใช้ความถี่การใช้วิธีการเข้าถึงและเนื้อหาของฐานข้อมูล ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (check-list) และจัดระดับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 126 รายชื่อ ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูล IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) ได้แก่ ขอบเขตของฐานข้อมูล การสืบค้น ผลการสืบค้น การให้บริการ ได้แก่ ระยะเวลาที่ให้บริการ ผู้ให้บริการ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก ลักษณะคำถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) จำนวน 4 ข้อ แบ่งระดับความพึงพอใจ

ออกเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูล IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) ได้แก่ ขอบเขตของฐานข้อมูล การสืบค้น ผลการสืบค้น การให้บริการ ได้แก่ ระยะเวลาที่ให้บริการ ผู้ให้บริการ คอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ผลการค้น และระบบเครือข่าย ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการใช้ฐานข้อมูล IEEE เป็นแบบเติมคำในช่องว่าง 1 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test : One-Way Analysis of Variance) และวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของนักศึกษา

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภาคการศึกษาที่ 1/2545 จำนวน 362 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 343 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 94-75 เมื่อจำแนกผู้ตอบแบบสอบถามตามระดับการศึกษา พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 74.93 นักศึกษาระดับปริญญาโทตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 23.32 นักศึกษาระดับปริญญาเอกตอบแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 1.75 ในด้านสาขาวิชา พบว่านักศึกษาสาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ คิดเป็นร้อยละ 14.9 รองลงมาคือนักศึกษาในสาขาวิศวกรรมไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 13.7 เป็นผู้มีประสบการณ์การใช้ฐานข้อมูล IEEE น้อยกว่า 1 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.44 รองลงมา คือมีประสบการณ์ 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ

2. สรุปการใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์

นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ส่วนใหญ่
ใช้ฐานข้อมูล IEEE ผ่านระบบออนไลน์มากที่สุด
รองลงมาคือใช้ฐานข้อมูล IEEE จากซีดีรอม สาเหตุ
ในการใช้ฐานข้อมูล IEEE จากซีดีรอมคือ สืบค้น
ได้สะดวก รวดเร็ว รองลงมา คือ ใช้เมื่อระบบเครือข่าย
ขัดข้องโดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การใช้ฐานข้อมูล คือ
ใช้เพื่อทำรายงานประกอบการศึกษา รองลงมา คือใช้
เพื่อทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษามีวิธีการเข้าถึงฐานข้อมูล
โดยใช้ยูอาร์แอล (URL) ของสำนักหอสมุดกลาง [http://
www.lib.kmitl.ac.th](http://www.lib.kmitl.ac.th) รองลงมา คือใช้ยูอาร์แอล
ของฐานข้อมูล IEEE <http://www.ieee.org> และวิธีการ
ทราบเนื้อหาของฐานข้อมูลมากที่สุด คือ เพื่อนแนะนำ
รองลงมา คือ ศึกษาจากเว็บไซต์ของฐานข้อมูล IEEE

2.1 ความถี่และการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ IEEE/IEE

ความถี่ในการใช้ฐานข้อมูล IEEE
นักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่ใช้เดือนละ 1
ครั้ง รองลงมาคือ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนการใช้วารสาร
อิเล็กทรอนิกส์ IEEE/IEE สรุปจำแนกตามสาขาวิชา
ได้ดังนี้

นักศึกษาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
IEEE/IEE จากฐานข้อมูลสาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่ารายชื่วารสารที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุด คือ Net-
working, IEEE Transactions On รองลงมาคือ Image
Processing, IEEE Transactions On

นักศึกษาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
IEEE/IEE จากฐานข้อมูลสาขาวิศวกรรมระบบควบคุม
โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่ารายชื่วารสารที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุด คือ Au-
tomatic Control, IEEE Transaction รองลงมาคือ Con-
trol System Magazine, IEEE

นักศึกษาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
IEEE/IEE จากฐานข้อมูลสาขาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์
โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า รายชื่วารสารที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุด คือ
Circuits & Devices Magazine, IEEE รองลงมา คือ
Circuits and Systems, IEEE Transactions On.

นักศึกษาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
IEEE/IEE จากฐานข้อมูลสาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรม
โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่ารายชื่วารสารที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุดคือ Com-
ponents, Packaging and Manufacturing Technology,
Part C, IEEE Transaction On รองลงมา คือ Compo-
nents, Packaging and Manufacturing Technology, Part
B, IEEE Transactions On

นักศึกษาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
IEEE/IEE จากฐานข้อมูลสาขาวิศวกรรมสารสนเทศ
โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่ารายชื่วารสารที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุด คือ In-
formation Theory, IEEE Transactions On รองลงมา
คือ Multimedia Magazine, IEEE

นักศึกษาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
IEEE/IEE จากฐานข้อมูล สาขาวิศวกรรมการวัดคุม
โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่ารายชื่วารสารที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุด คือ In-
strumentation and Measurement Magazine, IEEE
รองลงมาคือ Mechatronics, IEEE Transaction On

นักศึกษาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
IEEE/IEE จากฐานข้อมูลสาขาวิศวกรรมโทรคมนาคม
โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่ารายชื่วารสารที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุด คือ
Communication, IEEE Transactions On รองลงมาคือ
Communication Magazine, IEEE

นักศึกษาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
IEEE/IEE จากฐานข้อมูลกลุ่มสหสาขาวิชา โดยรวม

อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รายชื่อวารสารที่มีค่าเฉลี่ยการใช้มากที่สุด คือ Technology & Society Magazine, IEEE รองลงมาคือ Engineering Science and Education Journal, IEE

3. สรุปความพึงพอใจการใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์

3.1 ความพึงพอใจด้านขอบเขตของฐานข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคือเนื้อหาในฐานข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ เนื้อหาครอบคลุมในสาขาวิชาที่ต้องการ ข้อที่อยู่ในระดับปานกลางคือเข้าถึงได้ตลอดเวลา

3.2 ความพึงพอใจด้านการสืบค้น

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในการสืบค้นข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สืบค้นได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว รองลงมาคือ สืบค้นแบบ Basic จากเมนูในฐานข้อมูล และใช้ Help ช่วยการสืบค้นที่ถูกต้อง

3.3 ความพึงพอใจด้านผลการสืบค้น

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านผลการสืบค้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลมีความทันสมัย ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับและข้อมูลมีเนื้อหาเต็มรูปแบบ ตามลำดับ

3.4 ความพึงพอใจด้านการให้บริการ

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ระยะเวลาที่ห้องสมุดกำหนดให้ค้น (20 นาที/คน) มีการแนะนำการใช้ฐานข้อมูล นักศึกษาและบรรณารักษ์ สืบค้นร่วมกันตามลำดับ

4. สรุปปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์

4.1 ปัญหาด้านขอบเขตของฐานข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีปัญหาด้านขอบเขตของฐานข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือไม่ทราบขอบเขตของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในฐานข้อมูล รองลงมาคือ ไม่ทราบขอบเขตเนื้อหาในฐานข้อมูล โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือฐานข้อมูลมีเนื้อหาไม่ครอบคลุมสาขาวิชาที่ศึกษา

4.2 ปัญหาด้านการสืบค้นข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการสืบค้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลางทุกข้อข้อที่มีค่าเฉลี่ยด้านปัญหาการสืบค้นสูงสุด คือ ไม่มีคู่มือช่วยการสืบค้นฐานข้อมูล รองลงมาคือ ไม่เข้าใจวิธีการสืบค้นแบบ Advanced จากเมนูในฐานข้อมูล ไม่เข้าใจวิธีการใช้เมนูในฐานข้อมูล ไม่เข้าใจวิธีการสืบค้นแบบชื่อผู้แต่งจากเมนูในฐานข้อมูล และไม่เข้าใจวิธีการสืบค้นแบบ Basic จากเมนูในฐานข้อมูล ตามลำดับ

4.3 ปัญหาด้านผลการสืบค้น

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีปัญหาด้านผลการสืบค้นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านผลการสืบค้น คือ ใช้ระยะเวลาในการแสดงผลนาน รองลงมาคือ ข้อมูลที่สืบค้นได้ไม่ตรงกับความต้องการ ข้อมูลที่สืบค้นได้ไม่ทันสมัย ตามลำดับ

4.4 ปัญหาด้านการให้บริการ

ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาประสบปัญหาการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าประสบปัญหาอยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง โดยปัญหาที่อยู่ในระดับมาก

มากและระดับปานกลาง โดยปัญหาที่อยู่ในระดับมากคือคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นมีจำนวนไม่เพียงพอคอมพิวเตอร์มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอสำหรับการสืบค้น ส่วนปัญหาการให้บริการที่อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือระบบเครือข่ายขัดข้องขณะสืบค้นบ่อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บรรณารักษ์มีความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูลที่ใช้บริการ

5. เปรียบเทียบความพึงพอใจการใช้งานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามระดับการศึกษา สรุปได้ดังนี้

5.1 ความพึงพอใจการใช้งานข้อมูล IEEE ของนักศึกษา จำแนกเป็นด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้

นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE โดยรวมแตกต่างกันผลปรากฏว่าระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE โดยรวมแตกต่างกัน โดยพบว่า ระดับปริญญาตรีกับปริญญาโทมีความพึงพอใจแตกต่างกันและระดับปริญญาตรีและปริญญาเอก ก็มีความพึงพอใจแตกต่างกัน

1) ด้านขอบเขตของฐานข้อมูล

นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE ด้านขอบเขตของฐานข้อมูล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE ด้านขอบเขตของฐานข้อมูลแตกต่างกัน โดยพบว่านักศึกษาระดับการศึกษาปริญญาตรีกับนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE แตกต่างกัน

2) ด้านการสืบค้น

นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE ด้านการสืบค้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE ด้านการสืบค้นแตกต่างกัน โดยพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีกับนักศึกษาระดับปริญญาโทมีความพึงพอใจแตกต่างกัน และนักศึกษาระดับปริญญาตรีกับนักศึกษาระดับปริญญาเอกแตกต่างกัน

3) ด้านการให้บริการ

นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE ด้านผลการสืบค้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจในการใช้งานข้อมูล IEEE ด้านผลการสืบค้นแตกต่างกัน โดยพบว่าชั้นปีที่มีความแตกต่างกัน คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโท และนักศึกษาระดับปริญญาตรีกับนักศึกษาระดับปริญญาเอก

4) ด้านการให้บริการ

ความพึงพอใจการใช้งานข้อมูล IEEE ด้านการให้บริการของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยพบว่าระดับความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

5.2 เปรียบเทียบปัญหาการใช้งานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำแนกตามระดับการศึกษา สรุปเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีปัญหาการใช้ฐานข้อมูล IEEE โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE โดยรวมแตกต่างกัน โดยพบว่า ระดับปริญญาตรี กับปริญญาโท มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลแตกต่างกัน

1) ด้านขอบเขตของฐานข้อมูล

นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE ด้านขอบเขตของฐานข้อมูลต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE ด้านขอบเขตของฐานข้อมูลแตกต่างกัน โดยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโท มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลต่างกัน

2) ด้านการสืบค้น

นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE ด้านการสืบค้นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE ด้านการสืบค้นต่างกัน โดยพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีปัญหาด้านการสืบค้นมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาเอกและนักศึกษาระดับปริญญาโท

3) ด้านผลการสืบค้น

นักศึกษาระดับการศึกษาแตกต่างกันมีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE ด้านผลการสืบค้น

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างระดับการศึกษาของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE ด้านผลการสืบค้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโท มีปัญหาในการใช้ต่างกัน

4) ด้านการให้บริการ

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูล IEEE ด้านการให้บริการของนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า มีระดับปัญหาที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาการใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทำให้ทราบสภาพการใช้ ความพึงพอใจ ปัญหาการใช้ฐานข้อมูล IEEE ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ห้องสมุดควรจัดอบรมการใช้ฐานข้อมูล IEEE โดยแนะนำวิธีการใช้ฐานข้อมูล แนะนำขอบเขตของฐานข้อมูล วิธีการสืบค้นข้อมูล วิธีการต่างๆ ตามเมนูของฐานข้อมูล นอกจากนี้ควรแนะนำให้ นักศึกษาใช้เมนูขอความช่วยเหลือ (menu help) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสืบค้นในฐานข้อมูลภายใต้การสืบค้นแต่ละวิธีจะให้คำแนะนำก่อนดำเนินการสืบค้นอย่างเป็นขั้นตอน โดยฝึกการใช้ด้วยคอมพิวเตอร์ จะทำให้ผู้ใช้ฐานข้อมูลมีความคุ้นเคยกับฐานข้อมูล และมีความเข้าใจในการสืบค้นฐานข้อมูล IEEE และเป็นแนวทางในการใช้ฐานข้อมูลอื่นๆ ที่ให้บริการด้วย ทั้งนี้ห้องสมุดควรมีแผนงานการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และควรฝึกอบรมในห้องที่เป็นสัดส่วน เพื่อไม่ให้รบกวนผู้ใช้บริการฐานข้อมูล

2. ควรจัดทำคู่มือการใช้ฐานข้อมูล IEEE พร้อมด้วยวิธีการสืบค้นอย่างเป็นขั้นตอน และจัดเตรียมไว้ในจุดที่ผู้ใช้สามารถนำมาใช้ประกอบการสืบค้นด้วยตนเองได้อย่างสะดวก

3. ควรจัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการสืบค้นฐานข้อมูล ไว้อย่างเพียงพอกับการให้บริการฐานข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นควรจัดหาให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การสืบค้นข้อมูลผ่านออนไลน์จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงในการสืบค้น การใช้คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพต่ำจะส่งผลกระทบต่อการใช้ระยะเวลาการสืบค้นเพิ่มมากขึ้นทำให้ผู้ใช้บริการคนต่อไปต้องรอนานดังนั้นควรจัดหาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นทั้งด้านจำนวนและประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

4. การให้บริการสืบค้นฐานข้อมูล ควรขยายเวลาการสืบค้นข้อมูลต่อ 1 คน เนื่องจากข้อจำกัดจาก

ผู้ใช้บริการที่ไม่คุ้นเคยกับฐานข้อมูลระบบเครือข่าย ขัดข้องขณะสืบค้น ข้อจำกัดด้านภาษา เหล่านี้ส่งผลให้การสืบค้นข้อมูลไม่ได้รับข้อมูลตามต้องการในระยะเวลาที่ห้องสมุดกำหนดให้

5. ห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารจากฐานข้อมูล และข่าวสารใหม่ๆ หรือการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวารสารและสิ่งพิมพ์ใหม่ๆ เช่น รายงานการประชุมของสมาคม IEEE ให้ผู้ใช้บริการได้รับทราบและสามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการได้ตลอดเวลา หรือแนะนำเว็บไซต์ หรือแนะนำหัวข้อให้ผู้ใช้เข้าถึงเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการด้วยตนเอง

6. ควรจัดเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการสืบค้นฐานข้อมูลประจำจุดบริการฐานข้อมูลตลอดเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการ เจ้าหน้าที่ควรมีความรู้ความเข้าใจในการสืบค้นฐานข้อมูล IEEE และฐานข้อมูลอื่นๆ ที่ให้บริการ

บรรณานุกรม

คู่มือหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา 2544 : คณะวิศวกรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2544.

ทองอินทร์ วงศ์โสธร. “การพัฒนาห้องสมุดสถาบัน. อุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา” ในรายงานการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 16 เรื่องห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2541.

วัลลภ สุระกำพลธร. อาจารย์ประจำภาควิชาอิเล็กทรอนิกส์. คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 10 กรกฎาคม 2544.

สมร ตาระพันธ์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของห้องสมุดและบรรณารักษ์” บรรณารักษ์ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข. 18, 1, มกราคม-เมษายน 2543 : หน้า 15-27.

แนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุของความยากจน

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ พันประสิทธิ์

ความยากจนคงไม่เป็นที่ปรารถนาของใคร แต่ความยากจนยังมีเกิดขึ้นเสมอในสังคมไทย ทั้งในเมืองและชนบทมีคนจนจำนวนไม่น้อยและเริ่มทวีเพิ่มขึ้นเมื่อยามเกิดวิกฤตเศรษฐกิจมีหลายคนต้องยากจนขาดแคลนซึ่งลาก สุข ยศ สรรเสริญ จนกระทั่งมีการรวมตัวกันเป็นสมัชชาคนจนตามที่ปรากฏในปัจจุบัน มีนักคิด นักวิจัยหลายท่านที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากจนไว้เช่น ศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ จามริก ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ศาสตราจารย์ ดร.เมธี ครองแก้ว ศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เชื้อวรวิงศ์ รองศาสตราจารย์สมนึก แดงเจริญ รองศาสตราจารย์ ดร.ชัตติยา กรรณสูต และมีอีกหลายทัศนะที่เกี่ยวข้องกับความยากจนในด้านแนวคิดที่เกี่ยวกับสาเหตุของความยากจน ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลที่ได้ จากการตรวจสอบเอกสารการวิจัยเกี่ยวกับคำว่า ความยากจน มีการศึกษาถึงสาเหตุแห่งความยากจนที่นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

ความยากจนในทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ ทฤษฎีหลักในการอธิบายความยากจนมี 2 ทฤษฎี คือ (1) ทฤษฎีด้อยวัฒนธรรม (2) ทฤษฎีภาระหน้าที่ (อุดม โฆษิต : 29)

ทฤษฎีด้อยวัฒนธรรม ก่อตั้งจากวัฒนธรรมและแนวคิดดั้งเดิมของสังคมอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ที่เห็นว่าคนยากจนเป็นผลจากการเพาะพันธุ์ลักษณะด้อยเป็นเวลานานจากบรรพชนเกิดการจิต ชนชั้นในสังคมวัฒนธรรมอย่างเช่น การจัดชนชั้น พราหมณ์ กษัตริย์ แพทย์ ศูทร จันทาล หรือลักษณะด้อยทางวัฒนธรรมในสังคมที่มีการดื่มสุราหรือเล่นการพนัน อันเป็นพฤติกรรมปกติทั่วไปในสังคมนั้นและเป็นผลสืบเนื่องจากพ่อแม่สืบทอดทางวัฒนธรรมทางครอบครัว และสัมพันธ์ภาพกับคนในกลุ่มอื่น ในสังคมเป็นสาเหตุความยากจนจากภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมทั้งสิ้น ปัจจัยที่นำไปสู่การด้อย วัฒนธรรม (อุดม โฆษิต อ้างถึงผลงานวิจัยของนักสังคมวิทยาชาวอังกฤษ เลวิส : 1959) ได้ศึกษาข้อมูลในลอนดอน และเปอร์โต-ริโก สรุปว่า วัฒนธรรมของคนยากจนมีลักษณะโดดเด่น มีลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมหนึ่ง ภายใต้ระบบวัฒนธรรมทั้งหมดของประเทศ คนจนแต่ละสังคมมีส่วนโดยการสร้างวัฒนธรรมของตัวเองขึ้นเป็นปัจจัยต่างๆ ได้แก่ (1) ที่ตั้ง (2) ความเป็นเมืองหรือชนบท (3) โครงสร้างของครอบครัว (4) ระบบเครือญาติ (5) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว สามเษและภรรยา บุตร

และผู้ปกครอง (6) แบบแผนการใช้จ่ายและการบริโภค (7) ระบบค่านิยม (8) เวลา และ (9) ความรู้สึกผูกพันกับชุมชนที่ตัวเองอยู่อาศัย ปัจจัยจากการศึกษาของเลวิสสันว่าเป็นปัจจัยที่บอกสาเหตุของความยากจนมาจากครอบครัว และสายเลือด พันธุกรรมตามกฎของเมนเดลที่บรรพบุรุษโยง ย่อมมีโอกาສสูงที่จะให้บุตรหลานโยง และปัจจัยทางสังคม แวดล้อมที่มีอิทธิพลในการหล่อหลอมค่านิยมความพึงพอใจในสังคมสลับ นอกจากนั้น พฤติกรรมที่ไม่ดีได้รับการยอมรับของเยาวชนในวัฒนธรรมของคนยากจนว่าการเป็นหัวหน้าโจร หัวหน้าแก๊ง เป็นสิ่งที่ไ้เก้รวมทั้งการยอมรับในอาชีพที่ก่อให้เกิดปัญหาทั้งสังคม เช่น การเป็นโสเภณี การลักขโมย และการขายยาเสพติด เพื่อแก้ปัญหาความอดค้ดขัดสนของครอบครัว

ทฤษฎีภาระหน้าที่ แนวคิดตามทฤษฎีนี้คือ ความยากจนมีสาเหตุจากมีหน้าที่การทำงานของคนในอาชีพต่างๆ ซึ่งมีผลตอบแทนจากการประกอบอาชีพแตกต่างกันไปตามความสำคัญของหน้าที่ในแต่ละอาชีพ ซึ่งแต่ละอาชีพถูกกำหนดความสำคัญและการจูงใจให้ค่าตอบแทนโดยโครงสร้างของสังคม กลุ่มอาชีพที่มีอำนาจในการต่อรองในสังคมมากได้แก่ กลุ่มคนชนชั้นปกครอง ชนชั้นผู้บริหาร และนักวิชาการ ผู้มีความรู้ความสามารถ มีอำนาจในสังคมมากกว่าชนชั้นที่ถูกปกครองอันได้แก่ ชนชั้น กรรมาชีพ คนไม่มีความรู้ แรงงานไร้ฝีมือ และผู้ด้อยโอกาส กลุ่มคนต่างๆ นี้ก็จะถูกสังคมกำหนดค่าตอบแทนแตกต่างกัน กลุ่มที่ได้ค่าตอบแทนต่ำก็จะเป็นสาเหตุความยากจนจากหน้าที่และการประกอบอาชีพ กล่าวโดยสรุปก็คือ นักวิชาการทฤษฎีหน้าที่นิยม จะเห็นว่าความยากจนไม่ได้มีสาเหตุจากครอบครัว แต่มีสาเหตุจากโครงสร้างของสังคมเป็นสำคัญ

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กับการอธิบายสาเหตุความยากจน

แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ในการอธิบายความยากจนมีหลักการ 4 ประการ คือ

1. อธิบายความยากจนด้วยความขาดแคลนที่ดินและความขาดแคลนทุน
2. องค์ประกอบของความยากจนที่สำคัญคือ ปัจจัยในการหาเลี้ยงชีพ ที่เรียกว่ารายได้ และปัจจัยในการบริโภคสิ่งจำเป็นที่เรียกว่า รายจ่ายในการบริโภคสินค้าจำเป็นต่อการดำรงชีพ
3. ในการวิเคราะห์ จะวิเคราะห์ด้วยรายได้นั้นต่ำในการดำรงชีพหรือวิเคราะห์ด้วยรายจ่ายเพื่อการดำรงชีพนั้นต่ำได้เช่นเดียวกัน
4. สาเหตุของความยากจนมาจากปัจจัยที่ทำให้รายได้ที่แท้จริงของประชาชนลดลง

แนวคิดสาเหตุความยากจนของนักเศรษฐศาสตร์คลาสสิก หรือเรียกว่า นักเศรษฐศาสตร์ออร์ทอดอกซ์ (Orthodox Economist) อุดม โฆษิต อ้างถึง ทาวน์เสนด์ (Townsend, 1979 : 71) ซึ่งเห็นว่าความยากจนของครอบครัวในมุมมองความไม่เสมอภาคในการกระจายผลประโยชน์ของเจ้าของปัจจัยการผลิต อันได้แก่ เจ้าของแรงงาน เจ้าของที่ดิน เจ้าของทุน และผู้ประกอบการ ซึ่งการกระจายของค่าจ้าง เช่น ดอกเบี้ย และกำไร ไปยังกลุ่มเจ้าของปัจจัยการผลิตที่อยู่ตามครัวเรือนในระบบไม่เท่าเทียมกันเกิดการเหลื่อมล้ำทางรายได้ และความไม่เป็นธรรมอื่นๆ ขึ้นในระบบเศรษฐกิจ จากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์พาเรโต (Pareto) ชาวอังกฤษเสนอให้ฝ่ายรัฐต้องเข้ามาจัดการให้เกิดการกระจายรายได้ให้ประชาชนบรรลุความต้องการพื้นฐาน (Physiological Minimum Needs) ของประชาชนทุกคนในระบบเศรษฐกิจ

แนวคิดความยากจนของนักเศรษฐศาสตร์
โครงสร้างนิยม นักเศรษฐศาสตร์เห็นว่าสาเหตุของ
ความยากจนเกิดจากโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่ไม่
สามารถทำให้เกิดการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมกลไก
ของตลาดทุนนิยม เอื้อประโยชน์ให้ชนชั้นนายทุน ชนชั้น
ศักดินา ชนชั้นต่ำหรือชนชั้นกรรมาชีพไม่มีอำนาจต่อรอง
ในตลาดที่เป็นจริง ตลาดที่เป็นจริงไม่มีการแข่งขันอย่าง
สมบูรณ์มีการผูกขาดหลายระดับ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม
วนเวียนอยู่ในวัฏจักรแห่งความยากจน และคนจนมีความ
เสียเปรียบและถูกเอาเปรียบจนไม่สามารถช่วยตัวเองได้
คาล มาร์ก นักสังคมศาสตร์ชาวเยอรมัน ชี้แนวคิดสังคม
นิยม ได้คัดค้านแนวคิดทุนนิยมของ อัดัม สมิธ
ต้นตำหรับเศรษฐศาสตร์สำนักเดิม รวมทั้งสาส์นศิษย์อย่าง
ริคาร์โด และมิลล์ชี้ ว่าการกระจายความมั่งคั่งของ
ประเทศจะไปสู่ครัวเรือนต่าง ๆ นั้นสามารถเกิดขึ้นเอง
โดยกระบวนการกระจายแบ่งผลกำไร ค่าเช่า และค่าจ้าง
เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากในความเป็นจริง ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. โครงสร้างทางสังคมมีการกำหนดโครงสร้าง
ทางชนชั้นโครงสร้างทางอำนาจ องค์การทางเศรษฐกิจ
ระเบียบ และค่านิยม ทำให้เกิดโอกาสในการแสวงหา
ผลประโยชน์และด้อยโอกาสของคนยากจนในการได้รับ
การกระจายผลประโยชน์จากสังคม

2. โครงสร้างทางเศรษฐกิจของทุนนิยม
นายทุน นักอุตสาหกรรม โดยการสนับสนุนของนาย
ธนาคาร และพ่อค้า กำหนดเงื่อนไขแห่งผลประโยชน์
ต่าง ๆ ขึ้นได้แก่ ค่าจ้างชั่วโมงการทำงาน เทคนิคการ
ผลิต ทำให้ชนชั้นนายทุนได้เปรียบ ส่วนชนชั้นแรงงานจะ
เสียเปรียบถูกขูดรีดแรงงานส่วนเกิน และผลประโยชน์
ที่ควรจะได้รับไปเกือบหมด เหลือไว้ในระดับพอยังชีพ
หรือต่ำกว่าระดับการยังชีพเท่านั้น

3. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนในชนชั้น
นายทุนกับชนชั้นกรรมาชีพในด้านการแบ่งปันผลประโยชน์
จากการผลิตสินค้าและบริการชนชั้นกรรมาชีพจะเสียเปรียบ
ตลอดไปจึงทำให้ยากจน แนวความคิดของ คาล มาร์ก
ในการแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนจึงเป็นจุดเริ่ม

ของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมเพื่อให้สิทธิในการ
จัดสรรทรัพยากรทุกอย่างถูกกำหนดและบริหารโดยรัฐ

ทฤษฎีการพัฒนาเกี่ยวกับการอธิบายถึงสาเหตุ
ของความยากจน

การอธิบายถึงสาเหตุของความยากจน
นอกจากทฤษฎีทางสังคม และทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์
แล้ว ยังสามารถอธิบายทฤษฎีทางการพัฒนาเพราะ
ความยากจนมาอธิบายถึงสาเหตุหรือครรลองแห่งความ
ยากจนที่ทุกประเทศทุกสังคมต้องแก้ปัญหา เป็น
เป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ การอธิบายความตามทฤษฎีการพัฒนามี 3
ทฤษฎี ด้วยกันคือ ทฤษฎีการทำให้ทันสมัย (Mod-
ernization Theory) ทฤษฎีพึ่งพา (Dependency
Theory) ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน (The Basic Need
Theory)

ทฤษฎีทำให้ทันสมัย ให้การอธิบายถึงสาเหตุ
ของความยากจนที่องค์ประกอบภายในและมีข้อสมมติ
ทางทฤษฎี (Theoretical Assumption) ดังต่อไปนี้

1) เป้าหมายของการพัฒนาจะต้องเปลี่ยนแปลง
สภาพความยากจนให้เป็นความมั่งคั่งโดยการสร้าง
ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปสู่ความมั่งคั่ง

2) ปัจจัยในการสร้างความมั่งคั่งเกิดจากการ
สร้างปัจจัยภายในให้ก้าวหน้าในการประกอบการ ทุน
แรงงาน ที่ดิน และเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งผลประโยชน์จาก
ความมั่งคั่งนี้ สามารถจัดสรรปันส่วนให้เกิดความ
เป็นธรรมได้โดยอาศัยกลไกตลาดเสรี ดังนั้นสังคม
ที่สมดุลนี้จะกำหนดความเป็นธรรมโดย ธรรมชาติ

3) เมื่อระบบตลาดเสรีทำงานไม่ได้ผล การ
แก้ปัญหาความยากจน ต้องอาศัยการจัดการของรัฐ
โดยรัฐจะส่งเสริมให้คนยากจนมีโอกาสเป็นเจ้าของทุน
และปรับเปลี่ยนความด้อยวัฒนธรรมของกลุ่มคนจน
ให้เป็นวัฒนธรรมของกลุ่มคนมั่งคั่ง

4) การพัฒนาต้องอาศัยทรัพยากร ที่ดิน
แรงงาน และเทคโนโลยี ซึ่งมีจำกัด ความมั่งคั่งย่อมเกิด
ทุกแห่ง และทั่วถึงไม่ได้ต้องพัฒนาจากจุดศูนย์กลาง

ความเจริญดังนั้น จึงเกิดการนำทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบจากสังคมด้อยพัฒนาที่อยู่รอบนอกเพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูงขึ้นเป็นการเพิ่มมูลค่าและสร้างความมั่งคั่งให้เมืองศูนย์กลางเกิดการพัฒนามจนกระทั่งมั่งคั่งอย่างสมบูรณ์จนเกิดความเลื่อมล้ำมากขึ้น ซึ่งแนวคิดตามทฤษฎีนี้อธิบายว่าจะเกิดขึ้นในระยะเริ่มแรกแห่งการพัฒนา แต่เมื่อเวลาผ่านนานๆ กระแสแห่งความมั่งคั่งก็จะถูกกระจายออกไปยังสังคมด้อยพัฒนารอบนอก

แนวคิดจากทฤษฎีทำให้ทันสมัยจะคล้ายกับทฤษฎีด้วยวัฒนธรรมของสังคมศาสตร์และทฤษฎีเศรษฐศาสตร์คลาสสิกที่มีความเชื่อว่ากลไกตลาดเสรีและระบบทุนนิยมสามารถปรับให้สังคมมีดุลยภาพและความเป็นธรรมได้

ทฤษฎีพึ่งพา กับสาเหตุแห่งความยากจน

ทฤษฎีพึ่งพา (Dependency Theory) มองความยากจนหรือด้อยพัฒนาแตกต่างจากทฤษฎีทำให้ทันสมัยตรงที่ว่าความยากจนมีสาเหตุจากปัจจัยภายในของประเทศด้อยพัฒนาเอง แต่ทฤษฎีนี้เห็นว่าความยากจนของประเทศด้อยพัฒนามีสาเหตุจากเงื่อนไขต่างๆ ที่ประเทศพัฒนาสร้างขึ้น คือ

1) โครงสร้างความสัมพันธ์ของสังคมศูนย์กลางและสังคมรอบนอก เป็นโครงสร้างที่ทำให้เกิดการพร่องในการกระจายความมั่งคั่ง เพราะสังคมที่เป็นศูนย์กลางย่อมมีพลังอำนาจในการกำหนดและครอบครองปัจจัยอันนี้ คุณค่าต่างๆ ทั้งปัจจัยเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังนั้น สังคมที่เป็นศูนย์กลางแห่งความเจริญจะดูดซับเอาความมั่งคั่งต่างๆ จากสังคมรอบนอก และได้เปรียบอยู่เสมอ จึงทำให้สังคมรอบนอกด้อยพัฒนามีความยากจนอยู่ตลอดเวลา

2) โครงสร้างภายในของสังคมรอบนอกด้อยพัฒนามักจะมีความอ่อนแอ และเฉื่อยชาต่อการดูดซับการศึกษา จึงทำให้สังคมศูนย์กลางความเจริญ

ก้าวหน้า ครอบงำเอาเปรียบ จึงทำให้สังคมรอบนอกด้อยพัฒนายากจนและอ่อนแอตลอดมา

3) ความยากจนในชนบทมีสาเหตุเกิดจากความลำเอียงในการพัฒนาที่ใช้สังคมชนบทเป็นสังคมบริวารที่ผลิตสินค้าเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงสังคมทั้งหมดและสังคมเมืองใช้หลักของตลาดในการคัดเลือกสินค้าและบริการที่ดินมีคุณภาพเข้าไปทำธุรกิจสร้างความมั่งคั่งให้กับสังคมเมืองยิ่งประเทศที่มีสัดส่วนของการผลิตทางการเกษตรสูงยิ่งทำให้ราคาสินค้าต่ำหรือในภาวะที่ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการของตลาดสินค้าเกษตรจะถูกควบคุมราคาเพราะเป็นสินค้าจำเป็นในการครองชีพ ปรากฏการณ์เหล่านี้จึงทำให้ชนบทยากจนและด้อยการพัฒนา กลับกันสินค้าของสังคมเมืองเป็นสินค้าหรือบริการไม่จำเป็นต่อการดำรงชีพแต่ถูกสร้างให้มีคุณค่าทางอรรถประโยชน์และตั้งราคาแพง ดังนั้นการดูดซับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นความมั่งคั่งของสังคมเมือง

ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานกับสาเหตุความยากจน

มีความเห็นว่าความยากจนมาจากการขาดโอกาสและไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานรวมทั้งการขาดขีดสน ปัจจัยในการยังชีพจนส่งผลให้ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยสิ้นเชิง ผู้ยากจนจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถต่ำ ไม่มีความรู้เพียงพอเพียงในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ ไม่มีการศึกษา ไม่มีงานที่ดีไม่สามารถบริหารรายได้ให้พอเพียงต่อการดำรงชีพขั้นต่ำ

ลักษณะและสาเหตุของความยากจนในประเทศด้อยพัฒนา

จากทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว สามารถระบุลักษณะและสาเหตุของความยากจนของประชากรที่อยู่ในประเทศด้อยพัฒนาเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประชากร ปัจจัยด้านนี้ได้แก่ ระดับการศึกษาอบรมหรือการลงทุนในรูปของทุนมนุษย์บุคคลที่ยากจนมีการศึกษาดำไม่ได้รับ

ประโยชน์จากการลงทุนในรูปของทุนมนุษย์จากภาครัฐบาลเท่าที่ควร เนื่องจากระบบการศึกษาและการฝึกอบรมที่เป็นทางการในประเทศยากจนด้อยพัฒนาจะกระจุกตัวอยู่ในเมืองเฉพาะประชากรที่มีความรู้และฐานทางการเงินที่ดี ประชากรจำนวนมากที่ยากจนขาดการศึกษาจำนวนหนึ่งยังขาดโอกาสได้รับการศึกษาและฝึกอบรม

2. การขาดแคลนเครื่องมือและปัจจัยที่ใช้ในการผลิตในการประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรม บริการ จำเป็นต้องมีเครื่องมือและปัจจัยที่ใช้ในการผลิต การขาดแคลนดังกล่าวส่งผลให้การประกอบอาชีพจะด้อยประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตต่ำ และคุณภาพของผลผลิตไม่ดีขาดศักยภาพในการแข่งขันไม่มีอำนาจต่อรองในตลาดสินค้าและบริการ รวมทั้งในตลาดแรงงานที่ต้องทำงานหนักในฐานะแรงงานไร้ฝีมือยอมรับราคาค่าจ้างที่ถูกกำหนดให้โดยกลไกของตลาดแรงงานซึ่งเป็นตลาดที่ผู้ซื้อแรงงานมีอำนาจต่อรองสูงกว่าใช้กฎระเบียบข้อบังคับบีบบังคับหลอกล่อ เพื่อถ่ายศักยภาพแรงงานออกมาให้หมดสิ้น เมื่อศักยภาพไม่เพิ่มขึ้นหรือเพิ่มขึ้นน้อย ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นนายจ้างโดยผู้บริหารก็จะจัดหาแรงงานรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพสูงกว่าต้นทุนเพิ่มอย่างนี้ไปตามวัฏจักรของธุรกิจ

3. ขนาดของครอบครัวในสังคมเศรษฐกิจยากจนด้อยพัฒนา ถ้าครอบครัวมีสมาชิกในครอบครัวที่มีวัยอยู่นอกกำลังแรงงาน เช่น เด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี และคนชราต้องพึ่งพาความเป็นอยู่จากหัวหน้าครอบครัวมาก ทำให้หัวหน้าครอบครัวที่มีภาระค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูคนในครอบครัวจำนวนมาก

4. ภาวะทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความยากจนที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ทุพพลภาพทางร่างกายทำให้ด้อยประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพหรือบุคคลที่จิตใจไม่ปกติ ไม่สามารถช่วยเหลือและพึ่งตนเองได้

สาเหตุแห่งความยากจนในชนบท

ประเทศไทยนอกจากมีความแตกต่างกันระหว่างเมืองและชนบททั้งทางด้านเศรษฐกิจและวิถีชีวิต

ความเป็นอยู่แต่ในเรื่องของความยากจนในเมือง และชนบทยังปรากฏให้เห็นเช่นเดียวกัน ซึ่งมีสาเหตุที่มาแห่งความยากจนที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันแยกกันไม่ออกทั้งยังมีส่วนสนับสนุนให้เกิดความยากจนในชนบทเพิ่มขึ้นการวิจัยในเรื่องสาเหตุความยากจนในชนบทที่ปรากฏอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นเหตุทำให้คนยากจน คือ

1. การสูญเสียดุลยธรรมชาติและดุลยโครงสร้างครอบครัว (ชัตติยา กรรณสูต , 2535 : 6) ธรรมชาติถูกทำลายไปมากโดยเฉพาะป่าไม้ที่ลดน้อยลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความแห้งแล้งอย่างต่อเนื่องในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย การภาวน้ำป่าไหลบ่าเข้าท่วมพื้นที่การเกษตรและหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว การสูญเสียดุลยภาพของธรรมชาติเป็นเพราะความต้องการสินค้าและบริการของชุมชนเมืองที่ต้องการนำไปตากแห้งบ้านเรือนอาคารหรือนำไปทำเครื่องใช้จึงทำให้เกิดกระบวนการธุรกิจการค้าไม้ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ เมื่อไม้ในป่าลด ฝนไม่ตกเกิดความแห้งแล้งพืชผลเกษตรเสียหาย

จากปรากฏการณ์ข้างต้นทำให้เกิดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพทางการเกษตรเพิ่มขึ้นและมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้นจึงเป็นแรงผลักดันให้คนในชนบทโดยในวัยหนุ่มสาวอพยพจากชนบทเข้ามาอยู่ในเมืองเพื่อประกอบอาชีพอื่นๆ ส่งผลให้ชนบทขาดกำลังแรงงานที่จะช่วยเหลือหรือการร่วมกันหรือร่วมมือกันทำการผลิตตลอดจนโครงสร้างครอบครัวของชนบทที่มีจำนวนเด็กและคนแก่ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานในสัดส่วนที่สูง

2. การได้ผลตอบแทนไม่คุ้มกับผลิตภาพของแรงงาน สาเหตุของความยากจนในชนบทไม่ได้เกิดจากการว่างงานแต่เกิดจากการทำงานหนักแต่ได้ผลตอบแทนน้อยกว่าคนที่ทำงานในเมืองในงานที่ใช้แรงงานอย่างเดียว สินค้าเกษตรที่ผลิตขายจะถูกซื้อในราคาต่ำจากคนกลางที่มีอำนาจในการกำหนดราคาผลผลิตในตลาด จากปรากฏการณ์ลักษณะนี้ทำให้

เกิดความเลื่อมล้ำของภาคชนบทและเมืองเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นการขาดความรู้และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของคนในชนบทมักจะถูกเอาเปรียบจากกลุ่มอาชีพอื่นๆ

ไม่มีผลผลิตขายรายได้ไม่มีหรือไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำรงชีพมีหนี้สินมากขึ้นจนบางรายต้องขายที่ดินทำกิน หนีไปเช่าที่ดินคนอื่นหรือเดินทางเข้าเมืองเพื่อหางานทำ

การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า และชลประทานเป็นสิ่งที่ทำให้ความสมดุลของธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไปเพราะการมีเขื่อนขนาดใหญ่ทำให้ต้องสูญเสียป่าไม้และลำธารที่อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ เมื่อความสมดุลเปลี่ยนไป โอกาสของการเกิดฝนที่มีปริมาณพอดีก็แปรเปลี่ยนเป็นแห้งแล้ง หรือมีพายุที่รุนแรงจนทำให้ สวน ไร่ นา เสียหายครั้งแล้วครั้งเล่า ในแต่ละครั้งจะทำให้ครอบครัวของเกษตรกรในชนบทยากจนมีจำนวนเพิ่มขึ้น

จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี แม้ว่าจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงแต่ก็ทำให้ค่าเฉลี่ยของจำนวนที่ดินทำกินของแต่ละครอบครัวน้อยลงเรื่อยๆ จนมีขนาดที่เล็กเกินไปในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชนบท และในที่สุดผลผลิตและรายได้ต่ำกว่าที่จะดำรงอยู่ได้ หรืออยู่อย่างแร้นแค้น

3. การขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองและครอบครัว ครอบครัวที่มีฐานะยากจนมีรายได้ต้องใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นต่อการยังชีพได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม การรักษาโรค จึงไม่มีรายได้ส่วนเกินที่จะใช้จ่ายในการศึกษาการอบรมพัฒนาตนเอง และบุคคลในครอบครัวมีน้อยมากบุคคลที่เรียนในระดับอุดมศึกษา มาจากครอบครัวยากจนรายได้ต่ำกว่าเส้นแบ่งความยากจนในชนบท

สาเหตุที่ทำให้ความยากจนในชนบทเพิ่มขึ้น จากผลการวิจัยของ ชัตติยา กรรณสูต¹

- ระบบนิเวศน์ถูกทำลายธรรมชาติขาดสมดุล ผลผลิตลดลง ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น แสงทราบดีลดลงความยากจนเพิ่มขึ้น

- ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่สมดุล ผลผลิตถูกกดราคา รายได้ต่ำ ค่าใช้จ่ายในการครองชีพสูงขึ้น ความยากจนแร้นแค้นเพิ่มขึ้น

- ความอ่อนแอทางการเมือง และการบริหารของรัฐ การกระจายความเจริญสู่ชนบทน้อยกว่าเมือง เมืองเจริญชนบทล้าหลัง ผลผลิตน้อยรายได้น้อย คุณภาพชีวิตต่ำถูกสังคมเอาเปรียบมากขึ้น คนจนยิ่งขาดแคลนมากขึ้น

- ภาคชนบทขาดแคลนแรงงาน คนชนบทอพยพเข้าเมือง ผลผลิตภาพของแรงงานภาคชนบทลดลง ความยากจนไม่ลดลง

- การขาดความรู้ ข้อข่าวสารต่างๆ ขาดอำนาจต่อรอง ถูกเอาเปรียบ ขาดรายได้ คุณภาพชีวิตต่ำลง ยากจนเพิ่มขึ้น

- วัฒนธรรมไทยดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงตามความเจริญของเมืองมีค่านิยมทางวัตถุ สร้างหนี้สิน บริโภคเกินรายได้ ความยากจนเพิ่มขึ้น

สาเหตุของความยากจนในระดับหมู่บ้าน ในจังหวัดสงขลา

จากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของ อุดม โฆสิต ที่ทำการวิจัยเรื่อง “ลักษณะและสาเหตุของปัญหาความยากจนของครอบครัวชนบท : กรณีจังหวัดสงขลา” เมื่อปี พ.ศ.2536 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) เพื่อหาปัจจัยที่กำหนดความยากจนของครอบครัวชนบท

¹ชัตติยา กรรณสูต : 2535 หน้า 6

และได้วิเคราะห์ในเชิงปริมาณด้วยวิธีวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อทดสอบแบบจำลองของสาเหตุของความยากจน ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ อุดม โฆษิต ได้สอบถามตามความเห็นของหัวหน้าครอบครัวที่ยากจนด้วยการจำแนกสาเหตุเป็น 8 กลุ่ม คือ

- (1) คุณสมบัติของครอบครัว
- (2) คุณสมบัติของหัวหน้าครอบครัว
- (3) ปัจจัยภายนอกครอบครัว
- (4) การหาเลี้ยงชีพ
- (5) รายได้จากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การหาเลี้ยงชีพ
- (6) การบริโภค
- (7) หนี้สิน
- (8) ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ผล

ในเชิงประจักษ์ว่า

(1) ในประเด็นคุณสมบัติของครอบครัว มีดังนี้ คือ ความเจ็บป่วยจะนำไปสู่การเป็นภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวและเป็นเหตุนำมาซึ่งความยากจน อีกปัจจัยหนึ่งก็คือ ระดับการศึกษาที่พบว่าการศึกษาดำ ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ และการสุดท้ายที่มีความสัมพันธ์กับความยากจนมากที่สุด คือ การเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวจำนวนมาก จะทำให้เกิดความยากจนมากขึ้นในครอบครัว ด้านการประกอบอาชีพครอบครัวที่ต้องพึ่งพาฤดูกาลมาก เช่น การทำนาเพียงครั้งเดียวก็จะเกิดภาวะการว่างงาน และมักจะมีลักษณะครอบครัวที่ยากจน ประเด็นที่มีความสัมพันธ์กับความยากจนไม่มากนักก็คือ จำนวนบุตร และสมาชิกในครอบครัวที่อาจทำให้เกิดความยากจนได้

(2) ทางด้านคุณสมบัติของหัวหน้าครอบครัว ปรากฏว่าหัวหน้าครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลามมีครอบครัวที่ยากจน ผู้วิจัยได้อธิบายเหตุผลในเรื่อง การห้ามคุมกำเนิด การห้ามรับอัตราดอกเบี้ย การไม่เรียนการศึกษาภาคบังคับ ทำให้ขาดโอกาสในเรื่อง

ของผลตอบแทนและการประกอบอาชีพ ครอบครัวที่ชอบความสบายเกียจคร้านทำให้เกิดความยากจน บุคคลที่เกี่ยวข้อง-ครั้น ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงความเฉื่อยชาเมื่อเปรียบกับครอบครัวอื่น ไม่แสวงหาอาชีพ และความรู้ให้กับตนเองและครอบครัว และไม่กระตือรือร้นในการทำอาชีพเสริม เมื่อมีเวลาว่างชอบเล่นการพนัน ไม่มีแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว อีกลักษณะของครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นเพศหญิงจะมีความยากจนมากกว่าครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้อธิบายถึงสาเหตุความยากจนที่มีหัวหน้าครอบครัวเป็นหญิง เนื่องจากสามีถึงแก่กรรมหรือถูกทอดทิ้ง ผู้หญิงและครอบครัวขาดรายได้ที่จะช่วยเหลือค่าจุนครอบครัวจากผู้เป็นสามีจึงทำให้เกิดสถานการณ์ที่หัวหน้าครอบครัวเป็นเพศหญิงแล้วครอบครัวจะมีลักษณะยากจน

สาเหตุของความยากจนตามความเห็นของหัวหน้าครอบครัวที่ยากจน : อุดม โฆษิต ได้วิจัย คือ

1. คุณสมบัติของครอบครัว
 - 1.1 ครอบครัวขยายทำให้งั้น
 - 1.2 จำนวนบุตร (มีมากทำให้งั้น)
 - 1.3 จำนวนสมาชิก (มีมากทำให้งั้น)
 - 1.4 อายุครอบครัว (ยิ่งมากยิ่งจน)
 - 1.5 ภาระเลี้ยงดู (ยิ่งมากยิ่งจน)
 - 1.6 จำนวนอาชีพ (ยิ่งน้อยยิ่งจน)
 - 1.7 ระดับการศึกษาของผู้มีรายได้ (ยิ่งต่ำยิ่งจน)
 - 1.8 ความเจ็บป่วย (ยิ่งมากยิ่งจน)
2. คุณสมบัติของหัวหน้าครอบครัว
 - 2.1 อายุของหัวหน้าครอบครัว (ยิ่งมากยิ่งจน)
 - 2.2 เพศของหัวหน้าครอบครัว (เพศหญิงทำให้งั้นกว่าชาย)

- 2.3 อาชีพหลักของหัวหน้าครอบครัว
(อาชีพที่มีรายได้น้อยทำให้จน)
- 2.4 ศาสนาของหัวหน้าครอบครัว
(อิสลามทำให้จน)
- 2.5 ระดับการศึกษาต่ำทำให้จน
- 2.6 แรงไผ่สัมฤทธิ์ต่ำทำให้จน
3. ปัจจัยภายนอกครอบครัว
 - 3.1 ไฟฟ้ายิ่งขาดแคลนยิ่งจน
 - 3.2 การสื่อสาร (ไปรษณีย์) ยิ่งขาดแคลน
ยิ่งจน (เพราะกันดาร)
 - 3.3 ระยะทางยิ่งไกลจังหวัดยิ่งจน
 - 3.4 ยิ่งห่างจากตัวชุมชนยิ่งจน
 - 3.5 ยิ่งไม่มีน้ำประปาใช้ยิ่งจน
 - 3.6 ยิ่งอยู่ไกลแม่น้ำลำคลองยิ่งจน
 - 3.7 ยิ่งไกลชลประทานยิ่งจน
 - 3.8 ยิ่งห่างโรงเรียนยิ่งจน
(เพราะทำให้อัตราการเข้าถึงบริการ
น้อยลง)
4. การหาเลี้ยงชีพ

อาชีพและผลตอบแทนจากอาชีพ

 - 4.1 ยิ่งมีรายได้สุทธิจากการประกอบ
อาชีพน้อย ยิ่งทำให้จนมาก
 - 4.2 อาชีพทำนา ทำให้จน
 - 4.3 อาชีพทำสวนทำไร่ ทำให้จน
 - 4.4 อาชีพประมง ทำให้จน
 - 4.5 อาชีพเลี้ยงสัตว์ ทำให้จน
 - 4.6 อาชีพอุตสาหกรรม/
หัตถกรรมในครัวเรือน ทำให้จน
 - 4.7 อาชีพรับจ้าง (ไร้ฝีมือ) ทำให้จน
 - 4.8 อาชีพรับจ้าง (มีฝีมือ) ทำให้จน
 - 4.9 ยิ่งว่างงานมากยิ่งทำให้จน
 - 4.10 ยิ่งขาดการอบรมพัฒนาอาชีพ
ยิ่งทำให้จน

- ทุน
- 4.11 อาชีพที่ต้องใช้ที่ดินยิ่งไม่มีที่ดิน
เพียงพอ ยิ่งทำให้จน
- 4.12 ยิ่งไม่มีอุปกรณ์ประกอบอาชีพ
เพียงพอทำให้จน
- 4.13 ยิ่งไม่มีเงินทุนประกอบอาชีพยิ่ง
ทำให้จน
- ตลาด
- 4.14 ถ้าตลาดไม่แน่นอนยิ่งทำให้จน
- 4.15 ยิ่งขายสินค้าไปในหมู่บ้านยิ่ง
ทำให้จน
5. รายได้จากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากการ
ประกอบอาชีพ
 - 5.1 ยิ่งมีการขายทรัพย์สินถาวรไปมาก
ทำให้จนมาก
 - 5.2 ยิ่งได้รับการให้มากยิ่งจนมาก
 - 5.3 ยิ่งมีรายได้จากการพนัน แหวหาย
มาก ยิ่งทำให้จน
6. การบริโภค
 - 6.1 ยิ่งมีการบริโภคสิ่งจำเป็นพื้นฐานไม่
เพียงพอยิ่งทำให้จนมาก
 - 6.2 ยิ่งมีการบริโภคสิ่งฟุ่มเฟือยมากทำ
ให้จนมาก
 - 6.3 ยิ่งเล่นการพนันมากยิ่งจนมาก
7. หนี้
 - 7.1 ยิ่งกู้เงินธนาคารมากยิ่งจนมาก
 - 7.2 ยิ่งกู้เงินนายทุนมากยิ่งจนมาก
 - 7.3 อัตราดอกเบี้ยยิ่งสูง ยิ่งจน
8. ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 8.1 ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ
มากยิ่งจน
 - 8.2 ทรัพยากรธรรมชาติไม่เอื้ออำนวย
ยิ่งจน

สาเหตุการขยายตัวของความยากจนแหล่งชุมชนแออัดในเขตเมือง

ในความเป็นจริงคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดไม่ได้ยากจนทั้งหมดจากตัวเลขของสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมคนจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นแบ่งความยากจน ปีพ.ศ. 2541 มีประมาณ 6 แสนคน จากประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดที่การเคหะแห่งชาติได้รวบรวมจากผู้ที่ขาดแคลนที่อยู่อาศัย 946,839 คน ต้องทนอาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมในฐานะผู้บุกรุกหรือเช่าที่ดินของรัฐและเอกชนมีจำนวนน้อยมากที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ขัดติยา กรรณสูตร ได้สรุปประเด็นที่เป็นสาเหตุของการขยายตัวของแหล่งเสื่อมโทรมได้ดังนี้

(1) แรงดึงดูดของเมืองและแรงผลักดันจากชนบท ซึ่งผู้วิจัยได้จัดให้มีความสำคัญที่สุดของการขยายตัวของแหล่งเสื่อมโทรม เพราะความเจริญทางด้านวัตถุสิ่งปลูกสร้างเทคโนโลยีการศึกษา การแสวงหารายได้จากอาชีพหลากหลาย จึงเป็นแรงจูงใจให้คนวัยรุ่นและวัยแรงงานสนใจเข้ามาอยู่ในเมือง ชั่วคราว และถาวร อีกส่วนคือความยากจน และอดคัดัดขัดสนของชนบททำให้คนชนบทที่ทนต่อความลำบากในการประกอบอาชีพและอดยากในชนบทไม่ได้ก็อพยพเข้ามาอยู่ในเมืองในความหวังการมีชีวิตที่ดีขึ้น สุขสบายขึ้น

(2) นโยบายของรัฐที่มุ่งประโยชน์ต่อเขตเมือง และคนเมือง ซึ่งถือว่าเมืองเป็นศูนย์กลางพัฒนาทุกด้าน ทั้งการค้า ธุรกิจสาธารณูปโภค เพราะคนเมืองที่เป็นผู้บริหารธุรกิจต่างๆ เป็นผู้กำหนดหรือเสนอนโยบายการพัฒนาและมีสวัสดิการสังคมดีกว่าชนบท จึงทำให้ประชากรหลั่งไหลเข้าสู่เมืองในแหล่งชุมชนยากจนเพิ่มขึ้นจนเกิดการขาดแคลนที่ดิน

(3) ขีดจำกัดทางด้านเศรษฐกิจของผู้ยากจน เพราะอสังหาริมทรัพย์ประเภทบ้านและที่ดินในเขตเมืองจะมีราคาสูงกว่าชนบทมากมายหลายเท่า ขึ้นอยู่กับระดับความเจริญทางเศรษฐกิจของเมืองนั้น ผู้ยากจนใน

เขตเมืองจึงเป็นผู้ไม่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านหรือที่ดินจึงต้องหาเช่าในราคาถูกหรือบุกรุกที่ดินของรัฐและเอกชน ดังที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในเขตเมือง

(4) ช่องว่างของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายทำให้เกิดแหล่งคนยากจนเพิ่มขึ้นในเมือง เพราะผู้ยากจนชนบทย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในเมืองมีรายได้ไม่เพียงพอในการจ่ายค่าเช่าหรือซื้อที่อยู่อาศัยในตลาดบ้านที่อยู่อาศัยทั่วไปได้จึงมีบางส่วนที่เข้าบุกรุกเข้าไปปลูกที่อยู่อาศัยอย่างง่ายตามบริเวณที่ว่างเปล่าส่วนมากจะเป็นที่ของรัฐ เช่น ที่ดินของการท่าเรือ ที่ดินใต้ทางด่วนหรือใต้สะพานขนาดใหญ่ หรือที่ดินชายคลองที่เป็นที่สาธารณะ บริเวณที่ดินเหล่านี้เป็นที่ดินของรัฐตามกฎหมายเมื่อมีการบุกรุกจะต้องมีหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของเข้าไปขับไล่แต่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ใช้กฎหมายบังคับปล่อยให้ชุมชนเติบโตมากขึ้นในที่สุดรัฐจึงต้องปล่อยให้ชุมชนแออัดเป็นที่อยู่อาศัยของคนจนในเมือง

สาเหตุความยากจนของคนในชุมชนเมือง

ถึงแม้ว่าอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศจะขยายตัวไปอย่างรวดเร็วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา แต่ความยากจนในเขตเมืองหรือเขตเทศบาลทั่วประเทศกลับเพิ่มมากขึ้นปรากฏการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นทั้งในต่างจังหวัดรวมทั้งกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ทั้งนี้เนื่องจากในขณะที่เศรษฐกิจเจริญเติบโตทำให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจ และการลงทุน และมีความต้องการแรงงานด้านต่างๆ จึงเกิดการอพยพแรงงานจากชนบทสู่เมืองมากขึ้นด้วย ผลที่ตามมาคือราคาที่ดินในเมืองเพิ่มสูงขึ้นค่าใช้จ่ายในการครองชีพเพิ่มสูงขึ้น ส่วนค่าจ้างที่แท้จริงต่ำลง ในขณะที่แรงงานจากชนบทจำนวนมากมีความรู้ความสามารถในการเข้าทำงานต่ำหรือถูกจัดอยู่กลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ (Unskill Labour) จึงได้รับค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายหรือต่ำกว่า จึงทำคนจนอพยพเหล่านี้ต้องหาที่อยู่อาศัยราคาถูกตามชุมชนแออัดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

และปริณิพพาน และขาดความมั่งคั่งของชีวิต ทำให้คน
ในชุมชนแออัดวัยเด็กและวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์และมี
ครอบครัวและมีบุตรขณะที่มีอายุน้อยทำให้เกิดภาระการ
เลี้ยงดูจากครอบครัวเพิ่มขึ้นจึงเป็นปัจจัยยังเพิ่มความ
ยากจนขัดสนในชีวิตมากขึ้น

บรรณานุกรม

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจกับปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- ไกรยุทธ อรรถยาคินันท์, บรรณาธิการ. ความรู้نگเศรษฐกิจศาสตร์ไทยปี 2529. กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐกิจศาสตร์ไทยปี 2529. กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐกิจศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2530.
- จรัส สุวรรณเวลา. ความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานเพื่อบรรเทาปัญหาสังคมอันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ฉลองภพ สุธงศาการณ. การกระจายรายได้ ภาวะความยากจนและการพัฒนาระยะยาว. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2531.
- ชัยยันต์ โพษานนท์. การแก้ปัญหาความยากจนเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2538.
- ชาคริต เอื้อยมนจันทร์. ผลของโครงการธนาคารโค-กระบือตามแผนพัฒนาชนบทยากจนต่อเกษตรกรที่ได้รับบริการในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2535.
- เบิร์ดซอล, เนนซี. การเพิ่มประชากรกับความยากจนในโลกที่กำลังพัฒนา, แปลจาก Population growth and poverty in the developing world, แปลโดย พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, มยุรี นกยูง ทอง และ ดาราวรรณ เจริญเพิ่มพูน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- แผนฟื้นฟูสังคม-เศรษฐกิจที่ยั่งยืนสำหรับชุมชน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2541.
- ภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542.
- มานพ ประทุมทอง. ลมหายใจแห่งมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยทางสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เมธี ครองแก้ว. การพัฒนาเศรษฐกิจกับการกระจายรายได้ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2535.

โยธิน แสงดี, กฤตยา อาชวนิจกุล และอภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์. ความยากจนในภาคอีสานทาง
ออกอยู่ที่ไหน : การศึกษาแบบการจัดสนทนากลุ่ม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523.

รังสรรค์ ณะพรพันธ์. ระบบเศรษฐกิจไทย : ลักษณะและปัญหา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2526.

รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
สถิติแห่งชาติ, 2543.

วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์. เทคโนโลยีกับความยากจน : บทบาทของสถาบันการศึกษาระดับสูงของไทย.
กรุงเทพฯ : สภาวิจัยแห่งชาติ, 2534.

ศิริวรรณ ศิริบุญ และจันทร์เพ็ญ แสงเทียนฉาย. การศึกษาเปรียบเทียบชุมชนแออัดที่พัฒนาแล้ว
และยังไม่ได้พัฒนาใน เขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม. การปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการจัดการกองทุนพัฒนาชนบท.
กรุงเทพฯ : มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2537.

สรุปรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาชุมชนเมือง : เฉพาะกรณีสลัม. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2527.

สุเทพ พันประสิทธิ์. ปัญหาความยากจนของบุคคลและครัวเรือนในชุมชนแออัดในเขต
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2540.

สุนทร ฉายเหมือนวงศ์. การพัฒนาศักยภาพให้แก่ทรัพยากรมนุษย์ระดับล่างในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อแก้ภาวะความยากจนและการกระจายรายได้. กรุงเทพฯ :
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2534.

สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

เส้นความยากจนและการใช้ประโยชน์. กรุงเทพฯ : กองประเมินผลการพัฒนา สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2541.

เสนห์ จามริก. เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

เสี่ยงคนด้วยโอกาส : ทางเลือกทางรอดของเด็ก และชุมชน. กรุงเทพฯ : เอลโล่การพิมพ์, 2541.

โสภณ สุภาพงษ์. การขยายตัวทางอุตสาหกรรมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมไทย.
กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

หมู่บ้านชนบทไทยปี 2539 จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค). กรุงเทพฯ :
ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบทกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน,
2539.

อดิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. และคนอื่นๆ. สัมภาษณ์และแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

อรพินท์ บุนนาค, เกื้อ วงศ์บุญสิน และพรณี ประจวบเหมาะ. ผลกระทบของโครงการสาธารณสุข
มูลฐานต่อชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.

อำไพ หรรณารักษ์. ยุทธศาสตร์เพื่อฟื้นฟูการพัฒนาชนบทของประเทศไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจ.
กรุงเทพฯ : ส่วนการพัฒนาชนบทและทรัพยากรธรรมชาติภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแพซิฟิก
ธนาคารโลก, 2543.

ใบสมัครสมาชิกวารสาร “สุทธิปริทัศน์”

ชื่อ-นามสกุล

สถานที่ทำงาน

ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกวารสาร “สุทธิปริทัศน์” ☐ 1 ปี ☐ 2 ปี ☐ 3 ปี

สถานที่ส่งข่าวสาร

สถานที่ติดต่อ

โทรศัพท์

สถานภาพสมาชิก ○ สมาชิกใหม่
 ○ สมาชิกเก่า หมายเลข.....

อัตราค่าสมาชิก

- ☐ 1 ปี จำนวน 3 ฉบับ เป็นเงิน 120 บาท
- ☐ 2 ปี จำนวน 6 ฉบับ เป็นเงิน 200 บาท
- ☐ 3 ปี จำนวน 9 ฉบับ เป็นเงิน 280 บาท

ชำระค่าสมาชิกโดย ☐ ธนาณัติ

☐ เช็คธนาคาร.....เลขที่.....

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....จำนวน.....บาท

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร
()

ธนาณัติ หรือเช็คจ่ายในนาม “มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์”

ระเบียบการเสนอบทความวารสารสุทธิปริทัศน์

1. พิมพ์ต้นฉบับด้วยกระดาษ A4 หนึ่งชุดและพิมพ์ลงในแผ่นบันทึก (Diskette) ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด (Microsoft Word) Version 95 ขึ้นไป
2. ชื่อบทความต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ชื่อ สกุล ของผู้เขียนและผู้เขียนบทความร่วม จะต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้ระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่งหน้าที่ คุณวุฒิสูงสุด และสถาบันที่สำเร็จการศึกษาด้วย
4. ถ้าเป็นงานแปล จะต้องบอกแหล่งที่มาในรูปแบบบรรณานุกรมโดยละเอียด
5. ถ้ามีภาพประกอบ โปรดแนบและระบุตำแหน่งที่จะวางภาพและบอกที่มาของภาพ ในกรณีภาพที่แนบมาไม่เหมาะสมหรือไม่ชัดเจน กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะตัดออกหรือเปลี่ยนภาพใหม่ให้แทน
6. ต้นฉบับที่ส่งถึงกองบรรณาธิการ จะไม่มีการส่งคืนไม่ว่าจะได้รับการพิมพ์เผยแพร่หรือไม่ ถ้าผู้เขียนต้องการนำไปเสนอตีพิมพ์ที่อื่น โปรดเตรียมทำสำเนาไว้ต่างหาก และในระหว่างที่รอรับการพิจารณาเพื่อลงตีพิมพ์นั้น หากบทความดังกล่าวได้รับพิจารณาลงในวารสารฉบับอื่นไปก่อน ผู้เขียนต้องแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบทุกครั้ง
7. บทความทุกเรื่องจะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิรับเชิญจากภายนอกในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องก่อนจึงจะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์เผยแพร่ และเมื่อได้รับการพิมพ์เผยแพร่ในฉบับใดฉบับหนึ่งแล้ว ผู้เขียนจะได้รับวารสารฉบับที่ตีพิมพ์บทความนั้น 2 ฉบับ พร้อมค่าตอบแทน ตามอัตราที่กองบรรณาธิการกำหนด

ระเบียบการเสนอบทความวารสารสุทธิปริทัศน์

8. การพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์ ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ของกองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการมีสิทธิ์จะขอให้ผู้เขียนบทความแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความนั้นๆ

9. บทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่อื่นมาแล้ว จะไม่รับพิจารณาตีพิมพ์ซ้ำอีก

10. หลักฐานอ้างอิง ให้ใช้ได้ทั้งแบบที่เป็นเชิงอรรถ (footnote) ท้ายหน้า ระบุชื่อผู้แต่ง ชื่อเอกสาร แหล่งพิมพ์ ปีที่พิมพ์ และหน้าที่อ้างอิง และแบบที่เป็นเชิงอรรถแทรกในเนื้อหา ระบุชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ และเลขหน้าอ้างอิง ซึ่งทั้งสองแบบให้จัดทำรายละเอียดเอกสารนั้นในบรรณานุกรมท้ายบทความร่วมกับรายการบรรณานุกรมอื่นด้วย

11. ส่งต้นฉบับได้ที่กองบรรณาธิการวารสารสุทธิปริทัศน์ ชั้น 4 อาคารสำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิศ ถนนประชาชื่น เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทร. 954-7300 ต่อ 323 Fax 9547910

ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารสุทธิปริทัศน์แยกตามคณะวิชา

1. คณะบริหารธุรกิจ

- 1.1 ดร.สายสวรรค์ วัฒนพานิช
- 1.2 ดร.ไพบุลย์ เสรีวัฒนา
- 1.3 อาจารย์ไกรฤทธิ์ บุญยเกียรติ

อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
สมาคมนักการตลาดแห่งประเทศไทย

2. คณะการบัญชี

- 2.1 ดร.วรศักดิ์ ทุมมานนท์
- 2.2 รองศาสตราจารย์ ดร.พนารัตน์ ปานมณี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. คณะเศรษฐศาสตร์

- 3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ
- 3.2 รองศาสตราจารย์ ดร.จิรเกียรติ อภิบุณโยภาส
- 3.3 รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ คนจริง

สุทธิพิทักษ์ศาสตราพิธาน (มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. คณะนิติศาสตร์

- 4.1 อาจารย์โชติช่วง ท้าววงศ์
- 4.2 อาจารย์มานิต จิตต์จันทร์กลับ

ผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ
ผู้พิพากษาอาวุโส (ศาลอาญา)

5. คณะมนุษยศาสตร์

- 5.1 ศาสตราจารย์ ดร.พทยา สายหู
- 5.2 ดร.น้ำทิพย์ ภิงคารวัฒน์
- 5.3 รองศาสตราจารย์พรพรรณ จันทโรนานนท์
- 5.4 รองศาสตราจารย์ณฤมล สมิตินันท์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ศูนย์สนทนาศึกษาและหอสมุด
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์**

ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารสุทธิปริทัศน์แยกตามคณะวิชา

6. คณะนิติศาสตร์

6.1 สาขาวิชาการโฆษณา ประชาสัมพันธ์และการสื่อสารการตลาด	
6.1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒนา วงษ์กระพันธ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6.1.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6.1.3 อาจารย์นิวัติ วงศ์พรหมปรีดา	สมาคมโฆษณาธุรกิจแห่งประเทศไทย
6.2 สาขาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์และวารสารศาสตร์	
6.2.1 ศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา สุตบรรทัด	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6.2.2 รองศาสตราจารย์ ดร.อรนุช เลิศจรรยารัตน์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

7. คณะวิศวกรรมศาสตร์

7.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาทีต เบญจพลกุล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7.2 ดร.คมสัน เพ็ชรรักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรเทพ ขอบจายเกียรติ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
7.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรยุทธ์ ชาญเศรษฐิกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

8. ด้านการศึกษา สังคมศาสตร์ทั่วไปและเทคโนโลยีสารสนเทศ

8.1 ศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ เลี้ยวประไพ	เกตุทัตศาสตราพิชาน (มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์)
8.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต มัลลียงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ
8.2 รองศาสตราจารย์ ดร.นวนิตย์ อินทรามะ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
8.3 ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต	กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
8.4 รองศาสตราจารย์ ยืน ภู่วรรณ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
8.5 รองศาสตราจารย์ ไกรวิชิต ตันติเมธ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

SUDDHIPARITAD

DHURAKIJPUNDIT UNIVERSITY JOURNAL

Vol. 17 No. 51 January - April 2003 ISSN 0857-2670

Lieutenant Colonel Anan

Luengnaruemitchai

Asst. Prof. Dr. Tika Bunnag

Asst. Prof. Panarat Lim

Asst. Prof. Dr. Sittichai Tansrisakul

Nantana Thonginkam

Luksanawadee Boonchoo

Yupaporn Areepong

Asst. Prof. Chalernporn Apichanapong

Asst. Prof. Supornrat Vongsri

Asst. Prof. Suriyun Suvunrach

Chulasak Channarong

Bongkarn Homnan

Keatsara Boonpal

Asst. Prof. Sutsep Punparsit

- Overseas Crime in Thailand.
- Energy-Saving Houses in Thailand : Part 3 Current Methods for Protection Against Heat in Building Construction.
- Relationship Marketing in Digital Age.
- A New Alternative Way to Take Care of Your Health with Thai Herbs : Cancer Prevention with Thai Traditional Medicine.
- Training Students to Write A Paragraph in English.
- Directions of Trade and Investment between EU and Thailand in The Current World Economy.
- A Comparison of Forecasting Methods of Strategic Agricultural Products : Vegetables and Fruits.
- E-learning : Creating A Great Opportunity to Learn.
- Logistic Concepts in Ratail Foods Trade.
- Constitutional Amendments : Public Interest or Politicians' Demands?.
- Community Enterprise : Applying His Majesty the King's New Theory of Sufficiency Economy.
- The Application of Fuzzy-C Means for Installing The Locations of Base Stations in Cellular Mobile Communications Systems.
- The Use of The IEEE Database by Engineering Student at King Mongut's Institute of Technology Ladkrabang.
- Concepts Relating to Causes of Poverty.